Seat No.

Total No. of Pages : 3

MAR_APR 2025 SUMMER EXAMINATION

11669 Bachelor of Arts NEP 2.0
Sub. Name: Marathi-I DSC-A1
Sub. Code: 58441/71216/75216

Day and Date: MAY ,03-05-2025 **Total Marks: 40**

Time: 02.30 PM To 04:00 PM

Instructions:

Special Inst.: **1.सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.**
2.उजवीकडील अंक गुण दर्शवितात.

323632

Q1) योग्य पर्याय निवडा. **[8]**

i. बापू कोणती परीक्षा पास झाला होता.
- A. मॅट्रिक
- B. बारावी
- C. आठवी
- D. आकरावी

ii. 'जांभळढव्ह' कथेतील नायिका कोण आहे.
- A. शेवंता
- B. पबी
- C. प्रभा
- D. पुतुळी

iii. बापूच्या वडिलांनी बापूच्या शिक्षणासाठी कोणत्या बैलाची विक्री केली ?
- A. सोन्या
- B. चिमण्या
- C. पाखऱ्या
- D. खबुक्या

iv. तात्या सानपला एस.टी.स्टँडवर पोहोचवायला कोण आले होते.
- A. रामचंद्र
- B. सुधाकर
- C. किस्ना
- D. प्रभा

v. पुतळीच्या आईची कशावर इच्छा झाली होती.
- A. माशांवर
- B. मटणावर
- C. जेवणावर
- D. सागुतीवर

vi. बाजारामध्ये आबा काय विकत होते ?

A. गवार
B. टोमॅटो
C. कांदे
D. मिरची

vii. 'लाल चिखल' या कथेतून लेखकाने कोणाच्या प्रश्नांना वाचा फोडली आहे ?
A. नोकरदार
B. आदिवासी
C. मजूर
D. शेतकरी

viii. 'पाणी' या कथेमध्ये कशाचे चित्रण आले आहे.
A. शेतीचे
B. पाण्याचे
C. वेदनांचे
D. शिक्षणाचे

Q2) दीर्घोत्तरी प्रश्न (दोन पैकी एक) **[8]**

a. 'जांभळढव्ह' कथेतील विविध प्रसंगांचे वर्णन करा.

b. तात्या सानपच्या स्वप्नांना तडा कसा जातो ते 'तडा' या कथेच्या आधारे स्पष्ट करा

Q3) दीर्घोत्तरी प्रश्न (दोन पैकी एक) **[8]**

a. 'लाल चिखल' या कथेच्या आधारे शेतकऱ्यांच्या समस्यांचे चित्रण करा.

b. 'वासना' या कथेमधील दलित स्त्री जीवनाचे शोषण कसे होते ? ते सोदाहरण स्पष्ट करा.

Q4) लघुत्तरी प्रश्न (तीन पैकी दोन) **[8]**

a. माध्यम म्हणजे काय ? माणसाने निर्माण केलेली माध्यमे कोणती ?

b. चित्रपट माध्यमांतर कसे ते स्पष्ट करा.

c. दिग्दर्शकाचा चित्रपट विषयक दृष्टिकोण स्पष्ट करा.

Q5) लघुत्तरी प्रश्न (चार पैकी दोन) **[8]**

a. चित्रपटातील संवादाचे स्वरूप कसे असावे, ते स्पष्ट करा.

b. भरतमुनींनी अभिनयाचे सांगितलेले प्रकार स्पष्ट करा.

c. चित्रपट निर्मितीत ध्वनी व प्रकाशयोजना यांचे स्वरूप स्पष्ट करा.

323632

d. चित्रपटाच्या पटकथेचे स्वरूप स्पष्ट करा.

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -
This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.
सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

1] (388) B. A.(Semester) (58441) MARATHI (OPTIONAL) PAPER I Part 1 SEM 1
2] (3129) B.A. (C.B.C.S) (71216) Marathi-I DSC-A1 Part 1 SEM 1
3] (3140) B.A. (C.B.C.S) (NEP-2020) (75216) Marathi-I DSC-A1 Part 1 SEM 1

323632

QP-5270

Seat No.

Total No. of Pages : 3

MAR_APR 2025 SUMMER EXAMINATION

11669 Bachelor of Arts NEP 2.0
Sub. Name: Economics-Indian Economy
Sub. Code: 110087

Day and Date: MAY ,03-05-2025 **Total Marks: 80**

Time: 10:30 AM To 01:30 PM

Instructions: **1. All questions are compulsory**
2. Figures to the right indicate full marks

Q1) योग्य पर्याय निवडून खालील रिकाम्या जागा भरा (Fill in the blanks below by choosing the correct option.(02Marks each) **[20]**

i. Increasing Agricultural production capacity adopting new technologies mean -----नवीन तंत्रज्ञानाचा अंगिकार करुन शेतीची उत्पादन क्षमता वाढविणे म्हणजे ----- होय.

A. Green revolution हरितक्रांती
B. Neel revolution नील क्रांती
C. White revolution धवल क्रांती
D. None of these यापैकी नाही

ii. --- He became the Chairman of the National Farmers Commission. ----- हे राष्ट्रीय शेतकरी आयोगाचे अध्यक्ष होत.

A. Shri Srivastava श्री श्रीवास्तव
B. Dr. M. S. Swaminathan डॉ. एम. एस.स्वामीनाथन
C. Dr Punjabrao Deshmukh डॉ पंजाबराव देशमुख
D. Dr. Manmohan Singh डॉ. मनमोहन सिंग

iii. Different product flower and change process means by ------ विविध उत्पादन फल व बदल घडविणारी प्रक्रिया म्हणजे ----- होय.

A. Capitalization भांडवलीकरण
B. Commercialization व्यापारीकरण
C. Industrialization औदयोगिकरण
D. Commercialization व्यावसायिकरण

iv. New Industrial Policy in India announced on,------भारतात नवीन औदयोगिक धोरण -----रोजी जाहीर करण्यात आले..

A. 1991
B. 2000
C. 2010
D. 2015

v. ---- Industries run wholly or partly with the help of a family member --- --- उदयोग पूर्णत: अगर अंशत: कुटूंबातील व्यक्तीच्या मदतीने चालविले जातात.

A. Cottage कुटीर

753658

B. Small लघु
C. Handloom हातमाग
D. Medium Industry मध्यम उदयोग

vi. The share of the ------ sector in India's land national product is increasing rapidly भारताच्या स्थुल राष्ट्रीय उत्पादनात --- क्षेत्राचा वाटा वेगाने वाढत आहे
A. Primary प्राथमिक
B. Secondary द्वितीय
C. Third तृतीय
D. Industry उदयोग

vii. Major 14 commercial banks of India were nationalized in----- . भारतातील मोठया 14 व्यापारी बँकांचे राष्ट्रीयकरण ---- मध्ये करण्यात आले.
A. 1935
B. 1949
C. 1955
D. 1969

viii. India----- ranks in the world in terms of internet usage. इंटरनेट वापराच्या बाबतीत भारताचा जगात ------ क्रमांक आहे.
A. First पहिला
B. Second दूसरा
C. Third तिसरा
D. Fourth चौथा

ix. ------The first railway in India was started from Mumbai to Thane in ------- भारतात पहिली रेल्वे मुंबई ते ठाणे ---- मध्ये सुरु करण्यात आली.
A. 1835
B. 1853
C. 1860
D. 1890

x. Liberalization process in India started from ----- भारतात उदारीकरण प्रक्रियेला ---- पासून सुरुवात झाली.
A. 1950
B. 1960
C. 1970
D. 1980

Q2) टिपा लिहा. (कोणत्याही चार) Write Short notes. (Any four) **[20]**

a. Problems of small and cottage industries लघु व कुटीर उदयोगाच्या समस्या **[5]**

b. The need for industrialization औदयोगिकरणाची आवश्यकता **[5]**

c. Importance of Information Technology माहिती तंत्रज्ञानाचे महत्व **[5]**

753658

d. Agricultural productivity कृषी उत्पादकता **[5]**

e. Globalization जागतिकीकरण **[5]**

f. Importance of tourism industry पर्यटन उदयोगाचे महत्व **[5]**

Q3) Write short answers to the following questions. (any two) **खालील प्रश्नांची थोडक्यात सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)** **[20]**

a. Explain the causes of farmer suicides in India भारतातील शेतक-यांच्या आत्महत्येची कारणे स्पष्ट करा **[10]**

b. Explain the importance of Service Sector in India भारतातील सेवा क्षेत्राचे महत्व स्पष्ट करा **[10]**

c. Explain the causes of industrial sickness in India भारतातील औदयोगिक आजारपणाची कारणे स्पष्ट करा **[10]**

d. Explain the importance of banks in Indian economy भारतीय अर्थव्यवस्थेतील बँकांचे महत्व स्पष्ट करा **[10]**

Q4) Write detailed answers to the following questions. (any one) **खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही एक)** **[20]**

a. What is Green Revolution? Explain the advantages and disadvantages of Green Revolution. हरितक्रांती क्रांती म्हणजे काय सांगुन हरितक्रांतीचे फायदे व तोटे स्पष्ट करा. **[20]**

b. What is Privatization ? Explain the Favorable and unfavorable of privatization on the Indian economy खाजगीकरण म्हणजे काय ? भारतीय अर्थव्यवस्थेवरील खाजगीकरणाचे झालेले अनुकूल व प्रतिकुल स्पष्ट करा. **[20]**

753658

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -
This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.
सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

1] (11669) Bachelor of Arts NEP 2.0 (110087) Economics-Indian Economy Part 1 SEM 2

QP-5002

Seat No.

Total No. of Pages : 2

MAR_APR 2025 SUMMER EXAMINATION

11669 Bachelor of Arts NEP 2.0

Sub. Name: Geography-I DSC-B10

Sub. Code: 48973/58473/71240/75240

Day and Date: MAY ,02-05-2025 **Total Marks: 40**

Time: 02.30 PM To 04:00 PM

Instructions: **1. All questions are compulsory**
2. Draw neat labelled diagrams wherever necessary
3. Figures to the right indicate full marks

Q1) Select the correct alternative from the following खालीलपैकी योग्य पर्याय निवडा **[5]**

i. Which of the following is not a branch of Physical Geography?
खालीलपैकी कोणती प्राकृतिक भूगोलाची शाखा नाही ?
A. Oceanography / सागरी भूगोल
B. Climatology / हवामानशास्त्र
C. Geomorphology / भूरूपशास्त्र
D. Social Geography / सामाजिक भूगोल

ii. What is the percentage of total water on Earth?
पृथ्वीवर सर्वसाधारपणे एकुण किती टक्के जल साठा आहे ?
A. 61% / ६१%
B. 71% / ७१%
C. 28% / २८ %
D. 29% / २९%

iii. What is the layer of the atmosphere near the surface?
वातावरणातील भूपृष्ठा लगतचा थर कोणता ?
A. Troposphere / तपांबर
B. Ionosphere / आयनांबर
C. Exosphere / बाह्यांबर
D. Stratosphere / स्थितांबर

iv. Which seismic waves are the most destructive?
कोणत्या भूकंपलहरी सर्वात विध्वंसक असतात ?
A. Secondary waves / दुय्यम लहरी
B. Surface waves / भूपृष्ठीय लहरी
C. Primary waves / प्राथमिक लहरी
D. None of these / यापैकी नाही

v. Which landform is formed in old stage of river ?
खालीलपैकी कोणते भूरूप नदीच्या वृद्धावस्थेत तयार होते ?
A. Waterfall / धबधबा

646418

B. V. shaped valley / व्ही आकाराची दरी
C. Delta / त्रिभुज प्रदेश
D. Gorge / घळई

Q2) Write short notes (Any three) **[15]**

a. Branches of Physical Geography / प्राकृतिक भूगोलाच्या शाखा

b. Continental Drift Theory / भूखंड वहन सिद्धांत

c. Elements of weather / वातावरणाचे घटक

d. Mechanical weathering / यांत्रिक विदारण

e. Difference between map and globe / नकाशा व पृथ्वीगोलातील फरक

Q3) Write detailed answers to any two of the following questions **[20]**
खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा.

a. Define the Physical Geography and explain the importance of Physical Geography
प्राकृतिक भूगोलाची व्याख्या सांगून प्राकृतिक भूगोलाचे महत्त्व स्पष्ट करा

b. Explain the causes and effects of earthquakes
भूकंपाची कारणे व परिणाम स्पष्ट करा

c. Explain the landforms formed due to river erosion work
नदीच्या खनन कार्यामुळे तयार होणारी भूमिस्वरूपे स्पष्ट करा

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -
This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.
सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

1] (388) B. A.(Semester) (48973) GEOGRAPHY PAPER I Part 1 SEM 1
2] (388) B. A.(Semester) (58473) GEOGRAPHY PAPER I Part 1 SEM 1
3] (3129) B.A. (C.B.C.S) (71240) Geography-I DSC-B10 Part 1 SEM 1
4] (3140) B.A. (C.B.C.S) (NEP-2020) (75240) Geography-I DSC-B10 Part 1 SEM 1

64641

Seat No.

Total No. of Pages : 3

MAR_APR 2025 SUMMER EXAMINATION
11809 Bachelor of Commerce (NEP 2.0)
Sub. Name: Business Studies Paper I (Fundamentals Of Business)
Sub. Code: 106716

Day and Date: APRIL ,26-04-2025 **Total Marks: 80**

Time: 02:30 PM To 05:30 PM

Instructions: **1. All questions are compulsory**
2. Figures to the right indicate full marks

528417

Q1) A. Select the correct option from the following options. खालील पर्यायांमधून योग्य पर्याय निवडा. **[12]**

i. According to …….business mean 'to create customers for the product'.
…….नुसार व्यवसाय म्हणजे 'उत्पादनासाठी ग्राहक तयार करणे'.

A. Peter Drucker पीटर ड्रकर
B. L. H. Haney एल.एच. हने
C. M. C. Naughton एम. सी. नॉटन
D. Beyard Wheeler बेयार्ड व्हीलर

ii. No separate entity is the feature of ……..
कोणतेही वेगळे अस्तित्व हे …… चे वैशिष्ट्य नाही.

A. Cooperative society सहकारी संस्था
B. Sole proprietorship एकल व्यापारी मालकी
C. Government सरकार
D. Partnership भागीदारी

iii. Which section of the business plan highlights the SWOT analysis?
व्यवसाय योजनेचा कोणता विभाग SWOT विश्लेषण हायलाइट करतो ?

A. Market analysis बाजार विश्लेषण
B. Market strategy बाजार धोरण
C. Operating plan संचालन योजना
D. Market overview बाजार विहंगावलोकन

iv. Franchising is a ……relationship between a licensor and a licensee.
फ्रेंचायझिंग हा परवानाधारक आणि परवानाधारक यांच्यातील संबंध आहे.

A. . Seasonal हंगामी
B. Contractual कंत्राटी
C. Agreement करार
D. Terminal टर्मिनल

v. The exchange of commodities by countries is considered as the …….of the country
देशांद्वारे वस्तूंची देवाणघेवाण हे देशाचे ……. मानले जाते.

A. Foreign trade . परकीय व्यापार

 P.T.O.

B. Domestic trade देशांतर्गत व्यापार
C. Internal trade अंतर्गत व्यापार
D. National trade राष्ट्रीय व्यापार

vi. A shareholders liability is limited to the amount of ……share capital.
भागधारकांचे दायित्व …… शेअर भांडवलाच्या रकमेपर्यंत मर्यादित आहे.
A. Not paid मोबदला दिला नाही
B. Partly paid अंशतः दिलेले
C. Unpaid न भरलेले
D. All of the above. वरील सर्व

B. From the following match the pair. **[4]**

Group 1	Group 2
1. Retail trade किरकोळ व्यापार	a. The act 2006 अधिनियम 2006
2. A maximum number of partners जास्तीत जास्त भागीदार	b. Mentorship मेंटॉरशिप
3. Incubation इनक्युबेशन	c. Fifty पन्नास
4. MSME registration under	d. Small quantities अल्प प्रमाणात

C. a. Profit is the outcome of uncertainty bearing. अ. नफा हा अनिश्चिततेचा परिणाम आहे. **[4]**
b. Shops, restaurants does not need license to start ब. दुकाने, रेस्टॉरंटना सुरू करण्यासाठी परवान्याची गरज नाही

A. 1- False चूक , 2- False चूक
B. 1- False चूक , 2-true बरोबर
C. 1- True बरोबर , 2- True बरोबर
D. 1- True बरोबर , 2- false चूक

Q2) Write short note (Any four) टिपा लिहा (कोणतेही चार) **[20]**

a. a. Features of domestic trade. देशांतर्गत व्यापार वैशिष्ट्ये.
b. Types of partnership भागीदारीचे प्रकार
c. Advantages of business plan. व्यवसाय योजनेचे फायदे.
d. Concept of franchising फ्रेंचायझिंगची संकल्पना
e. Types of foreign trade. परकीय व्यापाराचे प्रकार.
f. Limitations of sole proprietorship एकल व्मापारी मालकीच्या मर्यादा

Q3) Write short answers from the following questions. (Any four) खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार) **[20]**

a. a. Discuss the sources of generating business ideas. व्यवसाय कल्पना निर्माण करण्याच्या स्त्रोतांची चर्चा करा.
b. Explain the merits of incubation. उष्मायनाचे गुण स्पष्ट करा.
c. State the characteristics of the term employment. रोजगार या शब्दाची वैशिष्ट्ये

528417

सांगा.

d. Discuss the features of Joint stock company. संयुक्त भांडवली कंपनीच्या स्वरुपाची चर्चा करा.

e. Explain disadvantages of bond financing. बाँड फायनान्सिंगचे तोटे स्पष्ट करा.

f. Write the characteristics of startups. स्टार्टअपची वैशिष्ट्ये लिहा.

Q4) Write answers to the following questions (Any two) खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणत्याही दोन) **[20]**

a. a. Discuss the motives behind starting a business. व्यवसाय सुरू करण्यामागील हेतूंची चर्चा करा. **[20]**

b. Explain the advantages and Disadvantages of Limited liability partnership (LLP) मर्यादित दायित्व भागीदारी (LLP) चे फायदे आणि तोटे स्पष्ट करा

c. State factors influencing choice of business organization. व्यवसाय संस्थेच्या निवडीवर परिणाम करणारे राज्य घटक.

d. Write qualities of startups.स्टार्टअपचे गुण लिहा.

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -

This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.

सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

1] (11809) Bachelor of Commerce (NEP 2.0)	(106716) Business Studies Paper I (Fundamentals Of Business)	Part 1	SEM 1

52841

QP-4356

Seat No.

Total No. of Pages : 3

MAR_APR 2025 SUMMER EXAMINATION

11669 Bachelor of Arts NEP 2.0
Sub. Name: Conversational Skills in English
Sub. Code: 107115

Day and Date: APRIL ,22-04-2025 **Total Marks: 40**

Time: 02.30 PM To 04:00 PM

Instructions: **1. All questions are compulsory**
2. Figures to the right indicate full marks

755226

Q1) Q1. Do as directed (Any 8 out of 10) **[8]**

i. Fill in the blank with the correct article:

He is …….. honest man.

A. a
B. an
C. the
D. none of the above

ii. Choose the correct preposition:

She is interested ……….. learning new languages.

A. in
B. on
C. at
D. of

iii. Rewrite in past tense:

He goes to the gym every morning.

A. goes
B. went
C. go
D. none of the above

iv. Identify the correct sentence:

A. She is going to the party yesterday.
B. She go to the party yesterday.
C. She went to the party yesterday.
D. none of the above

v. Choose the correct preposition:

The glass is ………the table

A. in
B. on
C. at

D. of

vi. Choose the right modal verb:

You ………. wear a seatbelt while driving.

A. must
B. might
C. may
D. none of the above

vii. Choose the correct form of the verb:

I enjoy ………. to music.

A. listen
B. listening
C. listened
D. none of the above

viii. Identify the type of sentence:

"Can you help me with this assignment?"

A. Declarative
B. Interrogative
C. Exclamatory
D. Imperative

ix. Choose the correct article:

I bought ……. apple and …… banana from the market.

A. a
B. an
C. the
D. none of the above

x. Identify the sentence type:

Please close the door.

A. Declarative
B. Imperative
C. Interrogative
D. Exclamatory

Q2) Answer in about 250 words (Any two) **[16]**

a. Why are effective conversational skills important in the workplace? **[8]**

b. What are the common conversational barriers and ways to overcome them? **[8]**

c. Share your experience of engaging in an online debate or social media discussion. What skills did you use? **[8]**

755226

Q3) Answer in about 250 words (Any two) **[16]**

a. Write a conversation between a shopkeeper and a customer. **[8]**

b. Imagine that you meet your friend after a long gap in a library. Write a piece of conversation between you and your friend. (Imagine the necessary details.) **[8]**

c. Complete the following dialogue by filling in the blanks: **[8]**

Suresh: Hi, Dipak.
Dipak: Hello, Suresh.
Suresh: What are you .... today evening?
Dipak: Nothing, I am ....
Suresh: Well, I plan to go for a ...... today evening. Will you ...... me?
Dipak: Why not? But .... movie?
Suresh: Pushpa 2
Dipak: Ok. Where and when should we .... then?
Suresh: Please meet me at Tiranga square at 4.00 pm.
Dipak: Sure dear. I will .... there in time.
Suresh: Ok. I will wait. Bye!

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -
This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.
सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

1] (11669) Bachelor of Arts NEP 2.0 (107115) Conversational Skills in English Part 1 SEM 1

75226

Seat No.

MAR_APR 2025 SUMMER EXAMINATION

11669 Bachelor of Arts NEP 2.0

Sub. Name: Democracy Elections & Good Governance-(D.E.G.G.)

Sub. Code: 75245/89308/89441/107524/107490 /89248/88339/89915

Day and Date: APRIL ,23-04-2025 **Total Marks: 50**

Time: 10:30 AM To 12:00 PM

Instructions: **1. All questions are compulsory**
2. Figures to the right indicate full marks

Special Inst.: **Two marks for each question**

842854

Q1) Choose the correct option and write the answers to the following questions योग्य पर्याय निवडून खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा **[50]**

i. Which committee has been appointed by the central government to bring about electoral reforms?
केंद्र सरकारने कोणती समिती नियुक्त करून निवडणूक सुधारणा घडवून आणलेल्या आहेत.

A. Dinesh Goswami दिनेश गोस्वामी
B. Vasantrao Naik वसंतराव नाईक
C. M. S. Gill एम. एस. गिल
D. None of these यापैकी नाही

ii. ...... clause of the Indian Constitution is known as the Golden Clause.
भारतीय राज्यघटनेतील ...... या कलमाला सुवर्ण कलम म्हणून ओळखले जाते.

A. 18 १८
B. 25 २५
C. 17 १७
D. 21 २१

iii. Which country has adopted the path of direct democracy?
प्रत्यक्ष लोकशाहीचा मार्ग कोणत्या देशाने स्वीकारलेला आहे ?

A. England इंग्लंड
B. France फ्रान्स
C. Switzerland स्वित्झर्लंड
D. Russia रशिया

iv. In a democracy, the government is responsible to ....
लोकशाहीत शासन हे..... जबाबदार असते.

A. people लोकांना
B. employees नोकरदारांना
C. the poor गरिबांना
D. to the rich श्रीमंतांना

v. Which articles of the Indian Constitution provide for fundamental rights?

भारतीय राज्यघटनेतील कोणत्या कलमांत मुलभूत अधिकार देण्यात आलेले आहेत.

A. 12 to 35 १२ ते ३५
B. 51 ५१
C. 124 to 146 १२४ ते १४६
D. 36 to 42 ३६ ते ४२

vi. ……… is the first chamber of Indian Parliament.
……. हे भारतीय संसदेचे प्रथम सभागृह आहे.

A. Rajya Sabha राज्यसभा
B. Legislative Council विधान परिषद
C. Lok Sabha लोकसभा
D. Legislative Assemble विधानसभा

vii. India has accepted ………..democracy.
भारताने……… लोकशाही शासनपद्धतीचा स्वीकार केला आहे.

A. Presidential अध्यक्षीय
B. Parliamentary संसदीय
C. Direct प्रत्यक्ष
D. None of these यापैकी नाही

viii. Rajya Sabha……. is the ex-officio chairman.
राज्यसभेचे….. हे पदसिद्ध अध्यक्ष असतात.

A. President राष्ट्रपती
B. Prime Minister पंतप्रधान
C. Vice President उपराष्ट्रपती
D. Chief Minister मुख्यमंत्री

ix. According to……… democracy is a system of government of the people, for the People and by the people.
……यांच्या मते, लोकशाही म्हणजे लोकांचे,लोकांसाठी,लोकांनी चालविलेले शासन होय.

A. Lord Bryce लॉर्ड ब्राईस
B. Abraham Lincoln अब्राहम लिंकन
C. Prof. Sealy प्रा. सीली
D. Dr. Babasaheb Ambedkar डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर

x. Effective implementation of the Model Code of Conduct took place during the reign of……..
आदर्श आचारसंहितेची प्रभावी अंमलबजावणी….. याच्या कारकिर्दीत झाली होती.

A. T. N. Sheshan टी. एन. शेषण
B. Rajeev Kumar राजीव कुमार
C. Nagendra Singh नागेंद्र सिंग
D. S. L. Shakdhar एस. एल. शकधर

xi. The Chief Commissioner of the Election Commission is appointed from……
निर्वाचन आयोगाच्या मुख्य आयुक्ताची नियुक्ती…….. कडून होते.

A. Prime Minister पंतप्रधान

842854

B. President राष्ट्रपती
C. Chief Justice सरन्यायाधिश
D. Speaker of the Lok Sabha लोकसभेचा अध्यक्ष

xii. Gram Sevak is appointed from.......
ग्रामसेवकाची नियुक्ती .... कडून होते.
A. Chairman, Zilla Parishad जिल्हा परिषदेचा अध्यक्ष
B. Chief Executive Officer मुख्य कार्यकारी अधिकारी
C. Chairman, Panchayat Samiti पंचायत समितीचा सभापती
D. Block Development Officer गटविकास अधिकारी

xiii. The tenure of Zilla Parishad is......... years.
जिल्हा परिषदेचा कार्यकाल..... वर्षाचा असतो.
A. 2 २
B. 4 ४
C. 5 ५
D. 6 ६

xiv. Which committee proposed the system of three-tier Panchayat Raj?
कोणत्या समितीने त्रिस्तरीय पंचायतराजची पद्धती सांगितली.
A. Balwantrai Mehta बलवंतराय मेहता
B. P. B. Patil पी. बी पाटील
C. Sudhakar Naik सुधाकर नाईक
D. Ashok Mehta अशोक मेहता

xv. .... is the administrator of Gram panchayat.
ग्रामपंचायतीच्या प्रशासकाला........... असे म्हणतात.
A. Gram Sevak ग्रामसेवक
B. President अध्यक्ष
C. Sarpanch सरपंच
D. None of these यापैकी नाही

xvi. The meeting of the villagers over 18 year old is called ....
गावातील 18 वर्षावरील सर्व मतदार नागरिकांची सभा म्हणजे.......... होय.
A. Legislative Assembly विधानसभा
B. Gram Sabha ग्रामसभा
C. Word meeting प्रभागसभा
D. Monthly Meeting मासिक सभा

xvii. ....amendment in Constitution turned age from 21 to 18 year old for Right to Voting.
.......घटनादुरुस्तीने मताधिकारचे वय 21 वरुन 18 वर्षे करण्यात आले.
A. 61 ६१
B. 73 ७३
C. 74 ७४
D. 42 ४२

842854

xviii. .....kg. ration has been provided per capita by food Protection Act, 2013.
अन्नसुरक्षा कायदा २०१३ नुसार प्रती व्यक्तीस...... किलो धान्य देण्याची सोय करण्यात आली.

A. 4 kg. ४ किलो
B. 5 kg ५ किलो
C. 10 kg १० किलो
D. None of these यापैकी नाही

xix. Food Protection Act implemented at state level in the year ....
अन्नसुरक्षा कायद्याची अंमलबजावणी........ साली घटकराज्य पातळीवर करण्यात आली.

A. 2014 २०१४
B. 2013 २०१३
C. 2015 २०१५
D. 2012 २०१२

xx. In which year did the concept of good governance emerge?
सुशासन या संकल्पनेचा उदय कोणत्या साली झाला.

A. 1990 १९९०
B. 1995 १९९५
C. 2000 २०००
D. 2014 २०१४

xxi. Accountability, Responsibility and Transparency are three important Characteristics occur in ....
उत्तरदायित्व, जबाबदारी आणि पारदर्शकता ही तीन महत्वाची वैशिष्टे......... या संकल्पनेत आढळतात.

A. personal administration खाजगी प्रशासन
B. Administration प्रशासन
C. Good Governance सुशासन
D. None of these यापैकी नाही

xxii. Indian Government began E-Governance in ....
भारत सरकारने...... रोजी राष्ट्रीय ई- शासन योजना मंजूर केली.

A. 18th May, 2008 १८ मे, २००८
B. 16th May, 2006 १६ मे २००६
C. 18th June, 2008 १८ जून, २००८
D. 18th May, 2006 १८ मे, २००६

xxiii. Governance with the help of science and technology is called......
विज्ञान आणि तंत्रज्ञान यांच्या साहाय्याने राज्यशासन चालविणे यास... असे म्हणतात.

A. E-Governance ई- गव्हर्नन्स
B. Good-Governance गुड- गव्हर्नन्स
C. Scientific Administration वैज्ञानिक प्रशासन
D. None of these यापैकी नाही

xxiv. .... State started single window scheme.

842854

एक खिडकी योजना अंमल....... राज्यात सुरू करण्यात आला.

A. Maharashtra महाराष्ट्र
B. Andhra Pradesh आंध्र प्रदेश
C. Kerala केरळ
D. Haryana हरियाणा

xxv. Central Government started E- Governance in 1998 for ....
केंद्राने १९८८ साली.......... घटकासाठी इ -गव्हर्नन्सची मोहीम सुरू केली.

A. Industries कारखानदारी
B. Army लष्कर
C. Education शिक्षण
D. Health आरोग्य

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -
This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.
सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

1] (7826) Bachelor of B.Com Bank Management(Entire) NEP 2020	(89248) SEC I - Democracy Election and Good Governance	Part 1	SEM 1
2] (1191) Bachelor of Interior Design (NEP 2020)	(89915) DEGG	Part 1	SEM 1
3] (7825) Bachelor of B. Com Information Technolgy (IT)	(88339) Skill-1	Part 1	SEM 1
4] (11730) Bachelor of Commerce (Information Technology) NEP 2.0	(107490) Democracy , Good Governance	Part 1	SEM 1
5] (11789) BCOM Bank Management (Entire) NEP 2.0	(107524) Democracy and Good Governance	Part 1	SEM 1
6] (7822) Bachelor of Commerce (NEP20)	(89308) SEC I - Democracy, Election and Good Governance	Part 1	SEM 1
7] (3140) B.A. (C.B.C.S) (NEP-2020)	(75245) Democracy Elections & Good Governance-(D.E.G.G.)	Part 1	SEM 1
8] (7823) Bachelor of Business Administration NEP	(89441) SEC I - Democracy, Election and Good Governance	Part 1	SEM 1

84285

QP-5268

Seat No.

Total No. of Pages : 4

MAR_APR 2025 SUMMER EXAMINATION

11669 Bachelor of Arts NEP 2.0

Sub. Name: Economics-Indian Economy

Sub. Code: 107223

Day and Date: MAY ,03-05-2025 **Total Marks: 80**

Time: 02:30 PM To 05:30 PM

Instructions: **1. All questions are compulsory**
2. Figures to the right indicate full marks

42824

Q1) Rewrite the following sentences choosing the correct alternative. योग्य पर्याय निवडून वाक्ये पुन्हा लिहा. **[20]**

i. In comparison to developed countries, India's per capita income is ……………….
विकसित देशांशी तुलना करता भारताचे दरडोई उत्पन्न ………………. आहे.

A. More
अधिक

B. Less
कमी

C. Medium
मध्यम

D. None of These
यापैकी नाही

ii. The United Nations has set total ………………. sustainable development goals.
संयुक्त राष्ट्र संघाने शाश्वत विकासाची एकूण ………………. ध्येये निश्चित केलेली आहेत.

A. 10
१०

B. 15
१५

C. 17
१७

D. 25
२५

iii. There is a ………………. relationship between natural resources and economic development.
नैसर्गिक संसाधने व आर्थिक विकास यांच्यामध्ये ………………. संबंध असतो.

A. Positive
धनात्मक

B. Negative
ऋणात्मक

C. Neutral

तटस्थ

D. None of These
यापैकी नाही

iv. In comparison to male literacy rate, female literacy rate is ………………. in India.
पुरुष साक्षरतेशी तुलना करता भारतातील महिला साक्षरतेचे प्रमाण ……………….आहे.

A. More
अधिक

B. Low
कमी

C. Equal
समान

D. None of These
यापैकी नाही

v. India's national population policy-2000 aimed to stabilize population by ……………….
भारताच्या सन २००० च्या राष्ट्रीय लोकसंख्या धोरणामध्ये लोकसंख्या ………………. सालापर्यंत स्थिर करण्याचा उद्देश आहे.

A. 2005
२००५

B. 2010
२०१०

C. 2025
२०२५

D. 2045
२०४५

vi. The national family planning program in India was initiated in ……………….
भारतातील राष्ट्रीय कुटुंब नियोजन कार्यक्रमाची सुरुवात ……………….साली करण्यात आली.

A. 1947
१९४७

B. 1952
१९५२

C. 2000
२०००

D. 2005
२००५

vii. The book ‘Poverty and Un-British rule in India’ was written by ……………….
‘Poverty and Un-British rule in India' हे पुस्तक ……………….यांनी लिहिले आहे.

A. Mahatma Gandhi
महात्मा गांधी

B. Dadabhai Naoroji
दादाभाई नौरोजी

C. Indira Gandhi

428244

इंदिरा गांधी

D. V.M. Dandekar
व्ही. एम. दांडेकर

viii. ………………. of the following is a indicators of regional imbalance.
खालीलपैकी प्रादेशिक असमतोलाचे ………………. हे निदर्शक आहेत.

A. Difference in per capita income
दरडोई उत्पन्नातील फरक

B. Difference in gross state domestic product
स्थूल राज्यांतर्गत उत्पन्नातील फरक

C. Difference in infrastructural development
पायाभूत सुविधांच्या विकासातील फरक

D. All of the above
वरील सर्व

ix. In the 2022 human development index, India ranked ………………. out of 193 countries.
सन २०२२ मध्ये १९३ देशांच्या यादीत भारताच्या मानव विकास निर्देशांकाचा क्रमांक ………………. होता.

A. 100
१००

B. 125
१२५

C. 134
१३४

D. 150
१५०

x. Low capital formation in India is due to ……………….
……………….

A. Low income
अल्प उत्पन्न

B. Low saving
कमी बचत

C. Low investment
अल्प गुंतवणूक

D. All of the above
वरील सर्व

Q2) Write short notes (Any Four) टीपा लिहा. (कोणतेही चार) **[20]**

a. a. Inclusive growth
सर्वसमावेशक विकास

b. Causes of growth of population
लोकसंख्या वाढीची कारणे

c. Causes of regional imbalance

A28244

प्रादेशिक असमतोताची कारणे

d. Human development index and India
मानवी विकास निर्देशांक आणि भारत

e. Per capita income of India
भारताचे दरडोई उत्पन्न

f. Causes of poverty in India
भारतातील दारिद्र्याची कारणे

Q3) Write short Answer (Any Two) थोडक्यात उत्तरे लिहा.(कोणतेही दोन) **[20]**

a. a. Explain the importance of natural resources in economic development.
आर्थिक विकासातील नैसर्गिक साधनसंपत्तीचे महत्व स्पष्ट करा.

b. Describe the measures to control population.
लोकसंख्या नियंत्रणाच्या उपायांचे वर्णन करा.

c. Explain the measures to control unemployment.
बेरोजगारी नियंत्रणाचे उपाय स्पष्ट करा.

d. State the causes of low capital formation in India.
भारतातील अल्प भांडवल निर्मितीची कारणे स्पष्ट करा.

Q4) Give detail answer (Any One) सविस्तर उत्तर लिहा. (कोणतेही एक) **[20]**

a. Explain in detail features of Indian economy at the time of independence.
स्वातंत्र्यकालीन भारतीय अर्थव्यवस्थेची वैशिष्ट्ये सविस्तर स्पष्ट करा.

b. What are the causes of environmental pollution? suggest measures to control environmental pollution.
पर्यावरण प्रदूषणाची कारणे कोणती आहेत ? पर्यावरण प्रदूषण नियंत्रणाचे उपाय सूचवा.

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -
This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.
सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

1] (11669) Bachelor of Arts NEP 2.0 (107223) Economics-Indian Economy Part 1 SEM 1

428244

Seat No.

Total No. of Pages : 3

MAR_APR 2025 SUMMER EXAMINATION

11669 Bachelor of Arts NEP 2.0

Sub. Name: English for Communication Skill

Sub. Code: 107085

Day and Date: APRIL ,23-04-2025 **Total Marks: 40**

Time: 02.30 PM To 04:00 PM

Instructions: **1. All questions are compulsory**
2. Figures to the right indicate full marks

691876

Q1) . **[10]**

a. Choose the correct answer for the questions below from the given alternatives: **[5]**

(5)

1. Which tense is used to indicate present state (condition) or event?
   a. Simple Present Tense b. Simple Past Tense
   c. Simple Future Tense d. Present Perfect Tense
2. Which type of sentence is used to ask questions?
   a. Declarative sentence b. Interrogative sentence
   c. Imperative sentence d. Exclamatory sentence
3. How the new words are formed in 'blending' process?
   a. by bringing together initial letters of words.
   b. by mixing two parts of two different words.
   c. by adding prefixes or suffixes.
   d. by combing two or more words.
4. ………. is a stem attached after the word to form a new word.
   a. Prefix b. Suffix
   c. infix d. critics
5. Which of the following look similar or have same pronunciation but their meanings are different and unrelated.
   a. The problem words b. Phrasal Verbs
   c. Idioms d. Prefixes

b. Fill in the blanks in the following sentences by choosing the correct alternative: **[5]**

1. ……… is not an example of negative prefix.
   a. endanger b. dishonest c. mistake d. discourage
2. ………. is an example of noun-forming suffix.
   a. -al b. -ly c. -ing d. -ship
3. We have ……. in Kolhapur since 1980.
   a. have been living b. are living
   c. had lived d. were living
4. ………. is an example of imperative sentence.

P.T.O.

a. What a lovely match!
b. Open the window.
c. Where are you standing here?
d. Do you like mangoes?

5. The sentence which has one predicate (Verb Phrases) is called as……. .
   a. simple sentence b. complex sentence
   c. sample sentence d. none of these

Q2) . **[20]**

a. Do as directed. [10]

I) Fill in the blanks with a prefix that forms the opposite of these words. (2)

a) …… agree b. …….. pure

II) Give synonyms to the following words: (2)

a) small b) friend

III) **Give antonyms to the following words:** (**2)**

a. buy b) come

IV) Complete the following sentences by choosing the correct option from the bracket:
(2)

a. Those shoes don't fit. I am going to take them ……. to the store.
(back / away / off)

b. Don't take him …………………. an idiot. (for / in / off)

V) Give one example of the following word formation process:
(2)

a. Prefixation
b. Acronym

b. I. Choose the correct option and complete the following sentences: (5)

1. The lecture …….. at 8.00 a.m. tomorrow.
   a. is start b. will start c. started d. had started
2. In her childhood she …… play with toys.
   a. used to b. is b had been d. was
3. I ……….a funny little creature yesterday.
   a. see b. seen c. saw d. seeing
4. Alia …. just …her work.
   a. has…. completed b. had…. completed
   c. have…. completed d. is ….. completed
5. He …..to college everyday by bus.
   a. goes b. going c. went d. will go

II. Do as directed.
(5)

1. What a wonderful piece of art it is! (Make it an declarative/assertive

P.T.O.

691876

sentence)

2. She has posted the letter. (Make it Yes/No interrogative)

3. He sold his car yesterday.(Make WH Interrogative to get underlined element as answer)

4. The sparrow is small bird. It survives in adverse environment. (Join the two sentences using proper coordinate or subordinate conjunctions)

5. It is a horrible scene. (Make it an exclamatory sentence)

Q3) . **[10]**

a. A. Write short notes on any TWO of the following: [5]

1. Inflectional Suffixes
2. Clipping
3. Antonyms

b. Write short notes on any TWO of the following: [5]

1. Simple future tense
2. Present continuous tense
3. Assertive Sentences

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -

This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.

सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

1] (11669) Bachelor of Arts NEP 2.0 (107085) English for Communication Skill Part 1 SEM 1

691876

QP-5263

Seat No.

Total No. of Pages : 3

MAR_APR 2025 SUMMER EXAMINATION

11669 Bachelor of Arts NEP 2.0

Sub. Name: English-I DSC-A3

Sub. Code: 47005/58445/71220/75220

Day and Date: MAY ,03-05-2025 **Total Marks: 40**

Time: 10:30 AM To 12:00 PM

Instructions: **1. All questions are compulsory**
2. Figures to the right indicate full marks

Q1) Complete the following sentences by choosing the correct alternative. **[8]**

i. The Zamindar reluctantly flung…………at Ghisu and Madho but didn't utter a word.

A. a rupee
B. eight annas
C. two rupees
D. five rupees

ii. Laloo's father had a ………… storied mansion.

A. three
B. single
C. five
D. two

iii. A story 'A Season of No Return' is written by …………….

A. Gurdial Singh
B. Munshi Premchand
C. Sarat Chandra Chatterji
D. Fakir Mohan Senapati

iv. Rebati is ……….. years old.

A. six
B. ten
C. twelve
D. twenty

v. Ghisu had …………sons.

A. five sons
B. nine
C. two
D. ten

vi. Laloo's mother saw……..in a rag.

51678

P.T.O.

A. lump of ice
B. lump of sugar
C. lump of mud
D. water bottle

vii. Kauri's daughter -in-law was ……..
A. college teacher
B. an engineer
C. a clerk
D. a primary teacher

viii. Basudev is a ………….by caste.
A. Hindu
B. Karan
C. Muslim
D. Chamar

Q2) Answer the following questions in about 250-300 words. **[8]**

A. Write a detailed note on the elements of short story.

OR

B. Describe the fable and the parable as popular types of short story.

Q3) Answer the following questions in about 250-300 words. **[8]**

A. Discuss 'The Shroud' as multi-layered story.

OR

B. Discuss the central theme of the story ' Laloo'.

Q4) Write short notes on the following in about 100-150 words each **(Any Four)** **[16]**

1. Features of short story

2. Feghoot

3. Drabble

4. The character sketch of Madho

5. Laloo's mother

6. Santokh

51678

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -
This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.
सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

1] (388) B. A.(Semester) (58445) ENGLISH (OPTIONAL) PAPER I Part 1 SEM 1
2] (3129) B.A. (C.B.C.S) (71220) English-I DSC-A3 Part 1 SEM 1
3] (3140) B.A. (C.B.C.S) (NEP-2020) (75220) English-I DSC-A3 Part 1 SEM 1
4] (388) B. A.(Semester) (47005) ENGLISH (OPTIONAL) PAPER I Part 1 SEM 1

516783

Seat No.

Total No. of Pages : 2

MAR_APR 2025 SUMMER EXAMINATION

11669 Bachelor of Arts NEP 2.0
Sub. Name: Finance & Banking
Sub. Code: 107120

Day and Date: APRIL ,22-04-2025 **Total Marks: 40**

Time: 02.30 PM To 04:00 PM

Instructions: **1. All questions are compulsory**
2. Figures to the right indicate full marks

395847

Q1) Objective Questions (5 questions, 2 marks each),वस्तुनिष्ठ प्रश्न (०५ प्रत्येकी २ गुण) **[10]**

i. The printing of currency notes in India is carried out by the **......**
भारतात नोटांची निर्मिती....... बँक करते.

A. state Bank of India,स्टेट बँक ऑफ इंडिया.
B. Bank of Maharashtra, बँक ऑफ महाराष्ट्र.
C. Reserve Bank of India,रिझर्व बँक ऑफ इंडिया.
D. Bank of Baroda,बँक ऑफ बडोदा.

ii. The Indian currency note is signed by --------.
भारतीय चलनातील नोटेवर -------- ची स्वाक्षरी असते.

A. Prime Minister,पंतप्रधान.
B. Finance Minister,अर्थमंत्री.
C. Reserve Bank of India Governor,रिझर्व बँक ऑफ इंडिया गर्व्हनर.
D. President,राष्ट्रपती.

iii. These are types of ------ bank account.
------ हे बँक खात्याचे प्रकार आहेत.

A. Current account,चालू खाते.
B. Savings account,बचत खाते.
C. Recurring account,आवर्ती खाते.
D. All of these,यापैकी सर्व.

iv. Accepting deposits is a ------- function of commercial banks.
ठेवी स्वीकारणे हे व्यापारी बँकांचे ------- कार्य आहे

A. Primary,प्राथमिक.
B. Secondary,दुय्यम.
C. Other,इतर.
D. None of these,यापैकी नाही.

v. Banking transactions with the help of mobile is ----.
मोबाईलच्या साह्याने बँकिंग व्यवहार करणे म्हणजे ---- होय.

A. Banking,बँकिंग.
B. M-banking, एम-बँकिंग.

C. Internet banking,इंटरनेट बँकिंग.
D. None of these, यापैकी नाही.

Q2) Write Brief Answers. (Answer any two out of four),थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही दोन सोडवा) **[10]**

a. What is financial planning.?
आर्थिक नियोजन म्हणजे काय.

b. Explain the Features of Mobile Banking.
मोबाईल बँकिंगची वैशिष्ट्ये सागा.

c. Explain the Direct and Indirect tax differences.
प्रत्यक्ष आणि अप्रत्यक्ष कर फरक स्पष्ट करा.

d. Explain the difference between credit card and debit card.
क्रेडिट कार्ड आणि डेबिट कार्ड यातील फरक स्पष्ट करा.

Q3) Long Answer Questions (Answer any two out of four),दीर्घोत्तरी प्रश्न (चार पैकी कोणतेही दोन सोडवा) [20]

a. Explain the Different Types of Bank Accounts.
बँक खात्याचे विविध प्रकार स्पष्ट करा. ?

b. Mention the Components of a Budget.?
अंदाजपत्रकाचे घटक सागा. ?

c. Explain the Functions of Commercial Banks.?
व्यापारी बँकांची कार्य स्पष्ट करा. ?

d. Tell us about the different types of bank loans.?
बँकांच्या कर्जाचे विविध प्रकार सांगा. ?

395847

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -
This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.
सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

1] (11669) Bachelor of Arts NEP 2.0 (107120) Finance & Banking Part 1 SEM 1

QP-4368

Seat No.

Total No. of Pages : 3

MAR_APR 2025 SUMMER EXAMINATION

11669 Bachelor of Arts NEP 2.0
Sub. Name: Fundamentals of Tourism
Sub. Code: 107249

Day and Date: APRIL ,22-04-2025 **Total Marks: 40**

Time: 02.30 PM To 04:00 PM

Instructions:
1. **All questions are compulsory**
2. **Draw neat labelled diagrams wherever necessary**
3. **Figures to the right indicate full marks**
4. **Use Sketches/Diagrams wherever necessary**

58531

Q1) Choose the correct alternative for the following questions. खालील प्रश्नांसाठी योग्य पर्याय निवडा. **[10]**

i. What is the primary focus of tourism from a global perspective?

पर्यटनाच्या जागतिक दृष्टिकोनातून कोणत्या गोष्टींवर प्रमुख भर आहे ?

A. Only cultural and heritage tourism फक्त सांस्कृतिक आणि वारसा पर्यटन
B. Economic, social, and environmental aspects आर्थिक, सामाजिक आणि पर्यावरणीय घटक
C. Entertainment and leisure tourism only केवळ मनोरंजन व विश्रांती पर्यटन
D. Transportation and accommodation development वाहतूक आणि निवास व्यवस्था विकास

ii. Who defined the geographical parameters of tourism? पर्यटनाचे भौगोलिक मापदंड कोणी स्पष्ट केले ?

A. Thomas Cook थॉमस कुक
B. Robinson रॉबिन्सन
C. Marco Polo मार्कोपोलो
D. Ratzel . रॅटझेल

iii. Which of the following is NOT a major type of tourism? खालीलपैकी कोणता पर्यटनाचा प्रमुख प्रकार नाही ?

A. Cultural Tourism सांस्कृतिक पर्यटन
B. Industrial Tourism औद्योगिक पर्यटन
C. Medical Tourism वैद्यकीय पर्यटन
D. Pilgrimage Tourism तीर्थयात्रा पर्यटन

iv. What is the key benefit of Eco-Tourism? इको-टुरिझम (पर्यावरणपूरक पर्यटन) चा मुख्य फायदा कोणता ?

A. Large-scale infrastructure development मोठ्या प्रमाणावर पायाभूत सुविधा विकास
B. Conservation of nature and promotion of sustainable tourism निसर्ग संवर्धन व शाश्वत पर्यटनाचा प्रचार
C. Increased commercialization of tourist destinations पर्यटन स्थळांचे मोठ्या प्रमाणात व्यापारीकरण
D. Rapid urbanization around tourist places पर्यटन स्थळांच्या आसपास जलद नागरीकरण

v. Which of the following is an example of a "recent trend" in international and regional tourism? आंतरराष्ट्रीय आणि प्रादेशिक पर्यटनातील "आधुनिक कल"चे उदाहरण खालीलपैकी कोणते आहे?

A. Traditional pilgrimage tourism पारंपारिक तीर्थयात्रा पर्यटन
B. Mass tourism with high environmental impact उच्च पर्यावरणीय परिणाम असलेले मोठ्या प्रमाणात पर्यटन
C. Adventure and sustainable tourism साहसी आणि शाश्वत पर्यटन
D. Decreasing importance of the tourism industry पर्यटन उद्योगाचे घटते महत्त्व

Q2) Write short notes (Any TWO) टिपा लिहा (कोणत्याही दोन) **[10]**

a. Evolution of Tourism (पर्यटनाचा विकास) **[5]**

b. Impacts of Tourism (पर्यटनाचे परिणाम) **[5]**

c. Cultural Tourism (सांस्कृतिक पर्यटन) **[5]**

d. Eco-Tourism (पर्यावरणपूरक पर्यटन) **[5]**

Q3) Write answer in detail (Any TWO) खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन) [20]

a. What is tourism? Explain its nature and scope. पर्यटन म्हणजे काय? त्याचे स्वरूप आणि व्याप्ती स्पष्ट करा. **[10]**

b. What is Medical Tourism? Explain its features and benefits. वैद्यकीय पर्यटन म्हणजे काय? त्याची वैशिष्ट्ये आणि फायदे स्पष्ट करा. **[10]**

c. What are the impacts of tourism on society, the economy, and the environment? पर्यटनाचा समाज, अर्थव्यवस्था आणि पर्यावरणावर काय परिणाम होतो? **[10]**

d. What are the modern trends in tourism? पर्यटनातील आधुनिक कल कोणते आहेत? **[10]**

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -
This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.

58531

सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

1] (11669) Bachelor of Arts NEP 2.0 (107249) Fundamentals of Tourism Part 1 SEM 1

585311

Seat No.

MAR_APR 2025 SUMMER EXAMINATION

11669 Bachelor of Arts NEP 2.0
Sub. Name: Geography-Physical Geography
Sub. Code: 107242

Day and Date: MAY ,21-05-2025 **Total Marks: 80**
Time: 02:30 PM To 05:30 PM

Instructions: **1. All questions are compulsory**
2. Draw neat labelled diagrams wherever necessary
3. Figures to the right indicate full marks

Special Inst.: **Use of map stencils is allowed.**

662649

Q1) Choose the correct alternative for the following questions. खालील प्रश्नांसाठी योग्य पर्याय निवडा. **[20]**

i. Which of the following is not a branch of physical geography?
खालीलपैकी कोणती प्राकृतिक भूगोलाची शाखा नाही ?
A. Geomorphology भूरूपशास्त्र
B. Climatology हवामानशास्त्र
C. Demography लोकसंख्याशास्त्र
D. Hydrology जलशास्त्र

ii. The English word "Geography" is derived from which language?
जिओग्राफी (Geography) हा इंग्रजी मूळ शब्द कोणत्या भाषेतून घेतला आहे ?
A. Latin लॅटिन
B. Greek ग्रीक
C. Urdu. उर्दू
D. French फ्रेंच

iii. In which branch of physical geography landforms are studied?
खालीलपैकी प्राकृतिक भूगोलाच्या कोणत्या शाखेत भूरूपांचा अभ्यास केला जातो ?
A. Demography लोकसंख्याशास्त्र
B. Climatology हवामानशास्त्र
C. Geomorphology भूरूपशास्त्र
D. Hydrology जलशास्त्र

iv. The carbonation process is a type of which weathering process?
कार्बोनेशन प्रक्रिया ही कोणत्या प्रकारची विदारण क्रिया आहे ?
A. Biological जैविक
B. Chemical रासायनिक
C. Mechanical यांत्रिक
D. Both Mechanical and Chemical यांत्रिक व रासायनिक.

v. What is the hollow formed at the base of a waterfall called?

धबधब्याच्या पायथ्याशी तयार होणारा खळगा म्हणजे काय ?

A. Gorge घळई
B. Plunge Pool प्रपातगर्त
C. Pot Hole रांजण खळगा
D. None of these यापैकी नाही

vi. In which stage of a river delta is formed?
नदी कोणत्या टप्प्यात त्रिभुज प्रदेश तयार करते ?

A. First प्रथम
B. Second द्वितीय
C. Third तृतीय
D. Fourth चतुर्थक

vii. Which gas is the most abundant in the atmosphere?
वातावरणात कोणत्या वायूचे प्रमाण सर्वाधिक आहे ?

A. Oxygen ऑक्सिजन
B. Nitrogen नायट्रोजन
C. Carbon Dioxide कार्बन डाय-ऑक्साइड
D. Ozone ओझोन

viii. What is the lowest layer of the atmosphere called?
वातावरणाच्या सर्वात खालच्या थराला काय म्हणतात ?

A. Troposphere तपांबर
B. Stratosphere स्थितांबर
C. Mesosphere दलांबर
D. Exosphere बाह्ययाबर

ix. In which direction do trade winds blow in the Northern Hemisphere?
उत्तर गोलार्धात व्यापारी वारे कोणत्या दिशेने वाहतात ?

A. Northwest वायव्य
B. Southwest नैऋत्य
C. Northeast ईशान्य
D. West पश्चिम

x. Where is the headquarter of the Indian Meteorological Department located?
भारतीय हवामान विभागाचे मुख्यालय कोठे आहे ?

A. Pune पुणे
B. New Delhi नवी दिल्ली
C. Shimla सिमला
D. Kolkata कोलकाता

Q2) Write short notes (Any 4 out of 6) टिपा लिहा. (६ पैकी कोणतेही ४) **[20]**

a. 1. Importance of Physical Geography प्राकृतिक भूगोलाचे महत्व
2. Landslide भूमिपात
3. Landforms created by deposition work of river नदीच्या संचयन कार्यामुळे होणारी

662649

भूरूपे
4. Components of the Atmosphere वातावरणाचे घटक
5. Trade Winds व्यापारी वारे
6. Wind rose वातपुष्प

Q3) Write a short answer for the following questions.(Any 2 out of 4) **[20]**
खालील प्रश्नांचे थोडक्यात उत्तर लिहा.(४ पैकी कोणतेही २)
1. Explain the nature and scope of Physical Geography.
प्राकृतिक भूगोलाचे स्वरूप व व्याप्ती स्पष्ट करा.
2. Explain the types of Weathering.
विदारणाचे प्रकार स्पष्ट करा.
3. Write a brief note on the layers of the atmosphere.
वातावरणाच्या थरांची थोडक्यात माहिती लिहा.
4. Explain the sources of weather-related information.
हवामान विषयक माहितीचे स्त्रोत स्पष्ट करा.

Q4) Write a detailed answer for the following questions. (Any 1 out of 2) **[20]**
खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा. (दोन पैकी कोणताही एक)
1. Write about the classification of endogenic movements.
भूअंतर्गत हालचालींचे वर्गीकरण लिहा.
2. What is solar energy? Discuss the factors affecting on the distribution of solar energy.
सौरशक्ती म्हणजे काय ? सौरशक्तीच्या वितरणाचा परिणाम करणाऱ्या घटकांची चर्चा करा.

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -
This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.
सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

1] (11669) Bachelor of Arts NEP 2.0 (107242) Geography-Physical Geography Part 1 SEM 1

662649

Seat No.

MAR_APR 2025 SUMMER EXAMINATION

11669 Bachelor of Arts NEP 2.0
Sub. Name: Hindi-Adhunik Hindi Sahitya
Sub. Code: 107217

Day and Date: APRIL ,25-04-2025 **Total Marks: 80**

Time: 02:30 PM To 05:30 PM

Instructions:

Special Inst.:

1) सभी प्रश्न अनिवार्य है।
2) दाईं ओर लिखे अंक प्रश्न के गुण दर्शाते है।

Q1) नीचे दिए गए विकल्पों में से सही विकल्प चुनिए। (06) **[10]**

a. 1) 'प्रश्न' कविता के कवि का नाम--------------है।
अ) जयप्रकाश कर्दम ब) जहीर कुरैशी क) रामधारीसिंह 'दिनकर' ड) गुलजार

2) आचार्य निशांतकेतु की कविता का नाम----------है।
अ)शहर ब) कठपुतली क) रीढ ड) जो बीत गई सो बात गई

3)' कृष्ण की चेतावनी 'कविता --------------संग्रह से ली गई है।
अ) रश्मिरथी ब)कुरूक्षेत्र क) उर्वशी ड) संस्कृति के चार अध्याय

4)' दोपहर का भोजन'कहानी के सिद्धेश्वरी के पति का नाम------------है।
अ) मुंशी चंद्रिका प्रसाद ब) रामचंद्र क)प्रमोद ड) मोहन

5) 'बूढे जीवन की एक रात 'कहानी के रोशनलाल को----------की बीमारी थी।।
अ) दमे ब) कैन्सर क) पीलिया ड) जोडों का दर्द ।

6) 'ईश्वर का कोई चेहरा होगा तो---------के जैसा होगा।
अ) सबीना ब) रूबीना क) सकीना ड) हीना

b. नीचे दिए विकल्पों में से सही विकल्प चुनकर रिक्त स्थानों की पूर्ति कीजिए । (04)

1) 'जो बीत गई सो बात गई''कविता में जीवन की -------को चित्रण किया है।
अ) सच्चाई ब) ईमानदारी क) लापरवाई ड) बुराई

2) जहीर कुरैशी की कविता का नाम----------है।
अ) गांव ब) शहर क) महानगर ड) त्याग

3) 'काला सागर 'कहानी का नायक------ है।
अ) मगनभाई ब) विक्रमसिंह क) अरूण ड) विमल महाजन

4) 'ढाई बीघा जमीन' कहानी के -------की नौकरी से छँटनी होती है।

532175

अ) मनिष का भाई   ब) मनिष   क) मनिष की बहन   ड) कैलाश

Q2) निम्नलिखित में से किन्हीं दो अवतरणों का 300 से 400 शब्दों में संसंदर्भ स्पष्टीकरण कीजिए। **[20]**

a. "अम्बर के आनन को देखो
कितने इसके तारे टूटे
कितने इसके प्यारे छूटे
जो छूट गए फिर कहाँ मिले
पर बोलो टूटे तारों पर
अम्बर कब शोक मनाता है।"

b. "लेकिन बेजान भी नहीं हो
तुमने कभी बोलकर देखा नहीं,
बेजुबान नहीं हो। बोलो अब ।
शब्दों के स्वयं तुम प्रजापति ।
अपनी इच्छा, कर्म,ज्ञान के
स्वामी हो"

c. "जितना मेल-जोल और आत्मीयता
उसकी मेरे साथ है
शायद और किसी के साथ
उतनी नहीं है,इसलिए सबसे अधिक
वह मेरे साथ रहती है।"

d. " बुनता रहा है रोज नई-ताजा उलझनें,
अपनी ही उलझनों से परेशान है शहर। "

Q3) निम्नलिखित में से किसी एक प्रश्न का 600 से 800 शब्दों में उत्तर लिखिए। **[20]**

a. कृष्ण की चेतावनी ' कविता का आशय अपने शब्दों में लिखिए।

b. 'रीढ 'कविता का आशय लिखिए।

Q4) निम्नलिखित में से किसी एक प्रश्न का 600 से 800 शब्दों में उत्तर लिखिए। **[20]**

a. 'ढाई बीघा जमीन' कहानी की सुभद्रा का चरित्र-चित्रण कीजिए।

b. 'बूढे जीवन की एक रात 'कहानी की कथावस्तु लिखिए।

Q5) निम्नलिखित में से किन्ही दो पर 150 से 200 शब्दों में टिप्पणियाँ लिखिए। **[10]**

a. ईश्वर का चेहरा 'कथा का आशय ।

b. 'टूटते तटबंध'' कहानी का उद्देश्य।

532175

c. 'काला सागर ' कहानी के विमल महाजन ।

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -
This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.
सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

1] (11669) Bachelor of Arts NEP 2.0 (107217) Hindi-Adhunik Hindi Sahitya Part 1 SEM 1

532175

Seat No.

MAR_APR 2025 SUMMER EXAMINATION
11669 Bachelor of Arts NEP 2.0
Sub. Name: Historical Tourism
Sub. Code: 107122

Day and Date: APRIL ,22-04-2025 **Total Marks: 40**
Time: 02.30 PM To 04:00 PM

Instructions: **1. All questions are compulsory**
2. Figures to the right indicate full marks

Q1) A. fill in the blanks by choosing the appropriate alternative given below खालील दिलेल्या पर्यायामधून योग्य पर्याय निवडून रिकाम्या जागा भरा **[6]**

i. ....Pyramids here are famous
.........येथील पिरॅमिड प्रसिद्ध आहेत

A. a) Italy इटली
B. b) England इंग्लंड
C. c) Egypt इजिप्त
D. d) New York न्यूयॉर्क

ii. Kolhapur is known as the..... city.
कोल्हापूर ही नगरी ....नावाने ओळखली जाते.

A. a) Rampur रामपूर
B. b) Badlapur बदलापूर
C. c) Mahapaur महापौर
D. d) karvir करवीर

iii. Tourist who travel for entertainment and leisure are called......
मनोरंजन आणि करमणुकीसाठी पर्यटन करणाऱ्या पर्यटकांना .... म्हणतात.

A. a) Researcher संशोधक
B. b) Enthusiastic tourist हौशी पर्यटक
C. c) Regional tourists प्रादेशिक पर्यटक
D. d) Remote tourists दुरस्थ पर्यटक

B. Match the following योग्य जोड्या जुळवा **[2]**

Group 1	Group 2
1. National tourist राष्ट्रीय पर्यटक	a. Tourism outside the borders of the country देशाच्या सिमेबाहेरील पर्यटन
2. International tourists आंतरराष्ट्रीय पर्यटक	b. Domestic tourism देशांतर्गत पर्यटन
3. Tourist in the community सामिप्य स्थानी पर्यटक	c. Tourism in another continent दुसऱ्या खंडामध्ये केलेले पर्यटन
4. Tourist within the	d. Tourism in the

723515

regional content प्रादेशिक खंडांतर्गत पर्यटक	immediate vicinity जवळपास आजूबाजूच्या परिसरात पर्यटन

A. 1-b,2-a,3-d,4-c. १.ब, २.अ, ३.ड, ४.क
B. 1-a,2-b,3-c,4-d १.अ, २.ब, ३.क, ४.ड
C. 1-c,2-a,3-d ,4-b १.क, २.अ, ३.ड , ४.ब
D. 1-d,2-b,3-a,4-c १.ड, २.ब, ३.अ, ४.क

C. Choose the correct statement दिलेले विधान सत्य की असत्य ओळखा **[2]**

Statement 1 : Roman empire had good communication system and weaving
रोमन साम्राज्यात उत्तम दळणवळण व्यवस्था व सुरक्षितता होती.
Statement 2 : Maritime tourism lead to the emergence of restaurants along the cost of the country
समुद्रकाठी पर्यटनामुळे युरोपियन देशाच्या किनाऱ्यावर विश्रामगृहांचा उदय झाला.

A. विधान एक बरोबर विधान दोन चूक statement one true statement two false
B. विधान एक चूक विधान दोन बरोबर statement one false statement two true
C. दोन्ही विधाने बरोबर both statement's are true
D. दोन्ही विधाने चूक both statements false

Q2) Write short note (Any two) टिपा लिहा (कोणत्याही दोन) **[10]**

a. Red fort लाल किल्ला

b. Nature of Historical Tourism ऐतिहासिक पर्यटनाचे स्वरूप.

c. Shikhar Shinganapur शिखर शिंगणापूर

d. Ambabai (Mahalakshmi) Temple Kolhapur
कोल्हापूरचे अंबाबाई (महालक्ष्मी) मंदिर.

Q3) Write detailed Answer (Any two) सविस्तर उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन) **[20]**

a. What is tourism? explain the types of tourists
पर्यटन म्हणजे काय ते सांगून पर्यटकांचे प्रकार स्पष्ट करा.

b. Explain the importance of historical museums in India
भारतातील ऐतिहासिक संग्रहालयाचे महत्त्व स्पष्ट करा.

c. Discuss the Historical Panhala fort
ऐतिहासिक पन्हाळा किल्ल्यावर चर्चा करा

d. Discuss the Historical jejuri shrine.
ऐतिहासिक जेजुरी देवस्थानाविषयी चर्चा करा

723515

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -
This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.
सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

1] (11669) Bachelor of Arts NEP 2.0 (107122) Historical Tourism Part 1 SEM 1

723515

Seat No.	

SO-319

Total No. of Pages : 2

B. A. (Part-I) SEM-I (NEP-2.0) Examination, 2025
Course Name: Introduction to Indian Knowledge System (Generic)
(Course No. 01)
Sub. Code: 107088 / 107483 / 106596

Day and Date : Sunday, 11-05-2025 **Total Marks : 40**

Time : 2.30 p.m. to 4.30 p.m.

Instructions:

1) All Questions are Compulsory.

2) Figures to the right indicate Full Marks.

755686

Q.1) Fill in the blanks the choosing alternative from the given below. (Each correct answer carries 2 marks) **(10)**

खाली दिलेल्या पर्यायातून योग्य पर्याय निवडून जागा भरा. (प्रत्येकी २ गुण)

1. .... is an atheist philosophy.

   .... हे नास्तिक दर्शन होय.

   A. Vaisesika / वैशेषिक B. Jain / जैन

   C. Särikhya / सांख्य D. Yoga / योगा

2. According to Buddhist philosophy, the number of Arya Satya (Noble Truths) is............

   बौद्धदर्शनानुसार आर्यसत्ये .... आहेत.

   A. 04 / ०४ B. 10 / १०

   C.12 / १२ D. 17 / १७

3. Forts built on mountains are called ....

   डोंगरावरील किल्ल्यांना .... असे म्हणतात.

A. Giridur Giri-Durg / गिरीदुर्ग B. Jala-Durg / जलदुर्ग

C. Vayu-Durg / वायुदुर्ग D. Maha-Durg / महादुर्ग

4. Regularly visiting a sacred place every year or every month is called..... म्हणतात.

   A. Wari / वारी B.Swari / स्वारी

   C. Tayari / तयारी D. Pariksha / परीक्षा

5. .... is a means to maintain good health.

   .... हे निरामय आरोग्याचे साधन आहे.

   A. Yoga / योग B. Dana (Charity) / दान

   C. Mana (Honor) / मान D. Hasta (Hand) / हस्त

Q.2 Write short notes. (Any Four out of Six) (20)

टिपा लिहा. (सहापैकी कोणत्याही चार)

1. Kautilya's Arthashastra / कौटिल्याचे अर्थशास्त्र
2. Susruta Samhitä / सुश्रुतसंहिता
3. Buddhist philosophy / बौद्ध तत्त्वज्ञान
4. Forts of Maharashtra / 4.Forts in Maharashtra / महाराष्ट्रातील किल्ले
5. Importance of Wari / वारीचे महत्त्व
6. Vaisheshikadarshan / Vaisesika Philosophy / वैशेषिकदर्शन

Q. 3 Answer in detail the following question. (Any One out of Two) (10)

खालील प्रश्नांचे सविस्तर उत्तर द्या. (दोनपैकी कोणताही एक)

1. What is the Indian Knowledge System? Explain its nature and significance.

   भारतीय ज्ञानप्रणाली म्हणजे काय? ते सांगून त्याचे स्वरूप व महत्त्व स्पष्ट करा.

2. What is Subhasita? Explain the importance of Subhsitas in life.

   सुभाषित म्हणजे काय? ते सांगून आपल्या जीवनातील सुभाषितांचे महत्त्व स्पष्ट करा.

❑❑❑

7556886

Seat No.	

SO-319

Total No. of Pages : 2

B. A. (Part-I) SEM-I (NEP-2.0) Examination, 2025
IKS : Introduction to Indian Knowledge System (Generic)
(Course No. 01)
Sub. Code: 107088 / 107483 / 106596

Day and Date : Sunday, 11-05-2025 — **Total Marks : 40**

Time : 2.30 p.m. to 4.30 p.m.

Instructions:

1) All Questions are Compulsory.
2) Figures to the right indicate Full Marks.

755686

سوال نمبر 1 : متبادلات سے صحیح متبادل منتخب کر کے جملے دوبارہ لکھیے۔ (10)

1) زراعت کی اہمیت کو رگ وید کے .... حصے درج کیا گیا ہے۔

الف) چوتھے. ب) چھٹے. ج) آٹھویں. د) دسویں

2) "بھاو ارتھ دیپکا" نامی تصانیف.................کی ہے۔

الف) سنت تکارام ب) سنت گیانیشور ج) سنت رام داس د) سنت نامدیو

3) گوتم بدھ نے......................مقامی زبان میں تبلیغ کی۔

الف) مگدھی ب) پالی ج) سنسکرت د) فارسی

4) لال قلعہ .... مغل حکمراں نے تعمیر کروایا -

الف) بادشاہ شاہجہان ب) بادشاہ اکبر ج) بادشاہ ہمایوں د) سلطانہ چاند بی بی

5) نیتی شاستر میں .... موضوع شامل ہیں۔

الف) 20 ب) 17 ج) 40 د) 25

سوال نمبر 2 : مندرجہ ذیل نکات میں سے کسی دو پر مختصر نوٹ لکھیے- (10)

1) اجنتا کی غاریں

2) جین مذہب

3) وپشنا کا تصور

4) قدیم ہندوستانی قلعوں کی معلومات

سوال نمبر 3 : درج ذیل میں سے کسی دو کا جواب تفصیل سے لکھیے- (20)

1) ہڑپا ثقافت میں شہروں کی خصوصیات لکھیے۔

2) تعمیر پسندی طریقہ کے بارے میں معلومات لکھیے۔

3) یوگا کے فوائد کی وضاحت کریں-

4) اہم پرانوں کی مختصر معلومات کی تفصیلات سے لکھیے-

❑❑❑

755686

QP-4362

Seat No.

Total No. of Pages : 3

MAR_APR 2025 SUMMER EXAMINATION

11669 Bachelor of Arts NEP 2.0

Sub. Name: Introduction to Social Audit

Sub. Code: 107123

Day and Date: APRIL ,22-04-2025 **Total Marks: 40**

Time: 02.30 PM To 04:00 PM

Instructions: **1. All questions are compulsory**
2. Figures to the right indicate full marks

Q1) Complete the following sentences by choosing the correct option. योग्य पर्याय निवडून खालील वाक्ये पूर्ण करा **[10]**

i. An important point in the development of social auditing was in ……….. by Howard R. Bowen's book.
सामाजिक लेखापरीक्षणाच्या विकासातील एक महत्त्वाचा मुद्दा ………. मध्ये हॉवर्ड आर. बोवेन यांच्या पुस्तकात आला होता.

A. 1953 1953
B. 1963 1963
C. 1973 1973
D. None of these यापैकी नाही

ii. Under the leadership of Aruna Roy, Nikhil Dey, Shankar Singh, a mass movement called 'Apna Paisa Apna Hisab' was established in the state of ……….
अरुणा रॉय, निखिल डे,शंकरसिंग यांचे नेतृत्वाखाली ……………. या राज्यामध्ये 'अपना पैसा अपना हिसाब' असे जनआंदोलन उभारले होते.

A. a) Maharashtra महाराष्ट्र
B. b) Rajasthan राजस्थान
C. c) Punjab पंजाब
D. d) Kerala केरळ

iii. In……….. social audit was made mandatory under Section 17 of the Mahatma Gandhi National Rural Employment Guarantee Scheme.
………….. मध्ये महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजनेच्या कलम 17 अंतर्गत सामाजिक लेखापरीक्षण अनिवार्य करण्यात आले.

A. 2005 2005
B. 2007 2007
C. 2009 2009
D. None of these यापैकी नाही

iv. Social audit evaluates the social and ………… performance of an organization.
सामाजिक लेखापरीक्षणामुळे संस्थेच्या सामाजिक व ……….. कामगिरीचे मूल्यमापन केले जाते.

A. Political राजकीय

556853

B. Governmental .शासकीय
C. Ethical नैतिक
D. None of these यापैकी नाही

v. An important objective of social audit is to increase the …………… of people.
सामाजिक लेखापरीक्षणाचे महत्त्वाचे उद्दिष्ट लोकांच्या ………. वाढ करणे हे आहे.
A. In size आकारात
B. In income उत्पन्नात
C. In capacity क्षमतेत
D. None of these यापैकी नाही

Q2) Shorts Notes (Any four out of six). टिपा लिहा (सहा पैकी कोणत्याही चार). **[20]**

a. Objectives of Social audit
सामाजिक लेखापरीक्षणाची उद्दिष्टे

b. Meaning of Social Audit
सामाजिक लेखापरीक्षणाचा अर्थ

c. Principles of social audit
सामाजिक लेखापरीक्षणाची तत्त्वे

d. Nature of social audit
सामाजिक लेखापरीक्षणाचे स्वरूप

e. Importance of social audit in terms of accountability and transparency, participatory democracy.
जबाबदारी आणि पारदर्शकता, सहभागी लोकशाही यात सामाजिक लेखापरीक्षणाचे महत्व

f. Importance of social audit in the context of anti-corruption, monitoring and evaluation
भ्रष्टाचार निर्मुलन, देखरेख आणि मूल्यमापन या संदर्भात सामाजिक लेखापरीक्षणाचे महत्त्व

Q3) Write a detailed answer to any one of the following questions. **[10]**
खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा.

a. Explain the Emergence of the Social Audit by giving definition of social audit.
सामाजिक लेखापरीक्षणाची व्याख्या सांगून सामाजिक लेखापरीक्षणाचा उदय विशद करा.

b. Explain the importance of Good Governance and Social Responsibility
सुशासन आणि सामाजिक जबाबदारी यासंदर्भात सामाजिक लेखापरीक्षणाचे महत्त्व विशद करा.

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -
This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.

556853

सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

1] (11669) Bachelor of Arts NEP 2.0 (107123) Introduction to Social Audit Part 1 SEM 1

556853

QP-5000

Seat No.

Total No. of Pages : 3

MAR_APR 2025 SUMMER EXAMINATION

11669 Bachelor of Arts NEP 2.0
Sub. Name: Political Science - I DSC-B4
Sub. Code: 48964/58464/71231/75231

Day and Date: MAY ,02-05-2025 **Total Marks: 40**

Time: 02.30 PM To 04:00 PM

Instructions: **1. All questions are compulsory**
2. Figures to the right indicate full marks

033427

Q1) Complete the sentences by choosing correct alternatives. रिकाम्या जागी योग्य पर्याय निवडून विधाने पूर्ण करा. **[5]**

i. Political science is about -----------.
----------- विषयक शास्त्र म्हणजे राज्यशास्त्र होय.

A. Powar
सत्ता

B. Wealth
संपत्ती

C. Religion
धर्म

D. Policy
धोरण

ii. The purpose of public Administration is ………
लोकप्रशासनाचा हेतू ------------ हा असतो.

A. Public welfare
लोक कल्याण करणे

B. To earn profit
नफा मिळविणे

C. To protect the public
लोकांचे संरक्षण करणे

D. None of these
यापैकी नाही

iii. ---------- has a parliamentary Government system.
संसदीय शासन पद्धती --------- या देशात आढळते.

A. America
अमेरिका

B. India
भारत

C. France
फ्रान्स

D. Switzerland

स्वित्झर्लंड

iv. News papers are the -------- pillar of Democracy.
वृत्तपत्रांना लोकशाहीचा --------- स्तंभ मानले जाते.

A. First
पहिला
B. Second
दुसरा
C. Third
तिसरा
D. Fourth
चौथा

v. America has ---------- type of Government.
अमेरिकेत ----------- शासन पद्धती आहे.

A. Presidential
अध्यक्षीय
B. Parliamentary
संसदीय
C. Mixed
संमिश्र
D. None of these
यापैकी नाही

Q2) Write short notes (Any Three). टिपा लिहा (कोणत्याही तीन). **[15]**

a. Political Rights
राजकीय हक्क

b. Scope of Public Administration लोकप्रशासनाची व्याप्ती

c. Nature of International Politics आंतरराष्ट्रीय राजकारणाचे स्वरूप

d. Direct Democracy
प्रत्यक्ष लोकशाही

e. Social Justice
सामाजिक न्याय

Q3) Write detail answers to the following questions (any two). **[20]**
खलील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन).

a. Explain the Scope of Political theory.
राजकीय सिद्धांताची व्याप्ती स्पष्ट करा.

b. Discuss the challenges before the Democracy.

93427

लोकशाही समोरील आव्हानांची चर्चा करा.

c. What is Liberty? Explain the types of Liberty.
स्वातंत्र्य म्हणजे काय ? स्वातंत्र्याचे प्रकार स्पष्ट करा.

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -
This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.
सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

1] (388) B. A.(Semester) (58464) POLITICAL SCIENCE PAPER I Part 1 SEM 1
2] (388) B. A.(Semester) (48964) POLITICAL SCIENCE PAPER I Part 1 SEM 1
3] (3129) B.A. (C.B.C.S) (71231) Political Science - I DSC-B4 Part 1 SEM 1
4] (3140) B.A. (C.B.C.S) (NEP-2020) (75231) Political Science - I DSC-B4 Part 1 SEM 1

93427

Seat No.

Total No. of Pages : 3

MAR_APR 2025 SUMMER EXAMINATION

11669 Bachelor of Arts NEP 2.0
Sub. Name: Rural Local Self Government
Sub. Code: 107121

Day and Date: APRIL ,22-04-2025 **Total Marks: 40**

Time: 02.30 PM To 04:00 PM

Instructions: **1. All questions are compulsory**
2. Figures to the right indicate full marks

Special Inst.: **Two marks for each MCQ question**

35648

Q1) खाली दिलेल्या पर्यायातून योग्य पर्याय निवडा. Choose and write correct alternative from the following. **[10]**

i. १९९३ साली .... घटनादुरुस्ती होऊन पंचायत राज्यासंबंधीचा कायदा अमलात आला.
In the year 1993, the Panchayat Raj Act came into force after the……. constitutional amendment.

A. ७१ वी
71 st
B. ७२ वी
72th
C. ७३ वी
73rd
D. ७४ वी
74 th

ii. जिल्हा परिषदेच्या प्रशासकीय प्रमुखास....... म्हणतात.
………. is the Administrative Head of Zilla Parishad.

A. आयुक्त
Commissioner
B. गटविकास अधिकारी
Block Development Officer
C. मुख्य कार्यकारी अधिकारी
Chief Executive Officer
D. जिल्हाधिकारी
Collector

iii. ग्रामपंचायतची निवडणूक लढविणाऱ्या उमेदवाराचे वय.... वर्ष पूर्ण असावे.
While contesting Gram Panchayat election, candidate must complete …….years of age.

A. सोळा
16
B. आठरा

18

C. एकवीस

21

D. पंचवीस

25

iv. सरपंच व उपसरपंच यांचा कार्यकाल....... वर्ष एवढा निश्चित केलेला आहे.
Tenure of Sarpanch and Deputy Sarpanch is fixed as of .... years.

A. तीन

3

B. चार

4

C. पाच

5

D. सहा

6

v. महाराष्ट्रात पंचायतराज संस्थांमध्ये महिलांसाठी एकूण जागांपैकी....... टक्के जागा राखीव आहेत.
In Maharashtra Panchayat Raj , out of total seats....... seats are reserved for membership of women.

A. तीस

३०

B. तेहत्तीस

३३

C. पंचवीस

२५

D. यापैकी नाही

None of these

356489

Q2) टिपा लिहा (कोणत्याही २) Write Short Notes (Any Two) **[10]**

a. सरपंच
Sarpanch

b. महिला बचत गट
Women's Self-Help Group

c. गटविकास अधिकारी
Block Development Officer

d. ग्रामसभा
Gramsabha

Q3) **खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा** (कोणतेही २) **[20]**
Answer the following questions in detail. (Any Two)

a. ७३ व्या घटनादुरुस्तीची वैशिष्टये सांगा ?
What are the features of 73rd constitutional amendment?

b. मनरेगा योजनेची सविस्तर माहिती लिहा ?
Write a detailed note on *MANREGA* scheme?

c. जिल्हापरिषदेची रचना,अधिकार व कार्य स्पष्ट करा ?
Explain the composition, powers and functions of *Zilla Parishad* ?

d. प्रधानमंत्री कौशल्य विकास योजनेची वैशिष्टये स्पष्ट करा ?
Explain the features of *PradhanMantri Kaushal Vikas Yojana*?

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -
This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.
सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

1] (11669) Bachelor of Arts NEP 2.0 (107121) Rural Local Self Government Part 1 SEM 1

356489

Seat No.

Total No. of Pages : 3

MAR_APR 2025 SUMMER EXAMINATION

11669 Bachelor of Arts NEP 2.0
Sub. Name: Sociology-I DSC-B2
Sub. Code: 58462/71229/75229

Day and Date: MAY ,05-05-2025 **Total Marks: 40**

Time: 02.30 PM To 04:00 PM

Instructions: **1. All questions are compulsory**
2. Figures to the right indicate full marks

259245

Q1) Complete the following sentences by choosing correct alternatives योग्य पर्याय निवडून खालील वाक्ये पूर्ण करा. **[5]**

i. ....thinker first coined the term 'Sociology'.
………. या विचारवंताने सर्वप्रथम 'समाजशास्त्र' ही संज्ञा मांडली.

A. Herbert Spencer हर्बर्ट स्पेन्सर
B. Karl Marx कार्ल मार्क्स
C. Iravati Karve इरावती कर्वे
D. August Comte ऑगस्ट कॉम्ट

ii. Interaction for common goal is known as ---------.
समान ध्येयपूर्तीसाठी होणारी आंतरक्रिया ही --------- या नावाने ओळखली जाते.

A. Assimilation सम्मिलन
B. Conflict संघर्ष
C. Cooperation सहकार्य
D. Integration एकात्मीकरण

iii. -------- is the major subject matter of Sociology.
-------- हा समाजशास्त्राचा प्रमुख अभ्यास विषय आहे.

A. Economic relations आर्थिक संबंध
B. Political relations राजकीय संबंध
C. Formal relations औपचारिक संबंध
D. Social relations सामाजिक संबंध

iv. Charles Kuley introduced the concept of ------- .
चार्लस कुले यांनी ------- ही संकल्पना मांडली.

A. Acculturation संस्कृतीकरण
B. Value addition अतिरिक्त मूल्य
C. Primary group प्राथमिक समूह
D. Cooperation सहकार्य

v. ……… is the father of Indian Sociology.
………… हे भारतीय समाजशास्त्राचे जनक आहेत.

A. August Comte ऑगस्ट कॉम्ट
B. Dr. G.S. Ghurye डॉ.जी.एस.घुर्ये
C. Irawati Karve इरावती कर्वे
D. Herbert Spencer हर्बर्ट स्पेन्सर

Q2) Write short note (Any Three) टीपा लिहा. (कोणत्याही तीन) **[15]**

a. Importance of sociology
समाजशास्त्राचे महत्व

b. Types of society
समाजाचे प्रकार

c. Importance of social institution
सामाजिक संस्थेचे महत्व

d. Family institution
कुटुंब संस्था

e. Characteristics of social group
सामाजिक समूहाची वैशिष्ठे

Q3) Write a detailed answer to any one of the following questions. [10]
खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा.

a. Explain the subject matter of sociology.
समाजशास्त्राचा अभ्यास विषय स्पष्ट करा.

Or किंवा

Explain the types of social interaction.
सामाजिक अंतरक्रियेचे प्रकार स्पष्ट करा.

Q4) Write a detailed answer to any one of the following questions. [10]
खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा.

a. Define social institution and state the characteristics of social institution.
सामाजिक संस्थेची व्याख्या देवून सामाजिक संस्थेची वैशिष्टये विशद करा.

Or किंवा

Explain the characteristic of a secondary group by stating what is a secondary group.
दुय्यम समूह म्हणजे काय ते सांगून दुय्यम समूहाची वैशिष्टये विशद करा.

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -
This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.

259245

सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

1] (3140) B.A. (C.B.C.S) (NEP-2020) (75229) Sociology-I DSC-B2 Part 1 SEM 1

2] (3129) B.A. (C.B.C.S) (71229) Sociology-I DSC-B2 Part 1 SEM 1

3] (388) B. A.(Semester) (58462) SOCIOLOGY PAPER I Part 1 SEM 1

259245

QP-5437

Seat No.

Total No. of Pages : 3

MAR_APR 2025 SUMMER EXAMINATION

11669 Bachelor of Arts NEP 2.0

Sub. Name: Sociology-Introduction to Sociology

Sub. Code: 107226

Day and Date: MAY ,07-05-2025 **Total Marks: 80**

Time: 02:30 PM To 05:30 PM

Instructions: **1. All questions are compulsory**
2. Figures to the right indicate full marks

Q1) Fill in the blanks रिकाम्या जागा भरा. **[20]**

i. भारतीय समाजशास्त्राचे पितामह म्हणून ..... यांना ओळखले जाते.
.... is known as the father of Indian sociology
A. डी. पी. मुखर्जी D.P. Mukherjee
B. राधाकमल मुखर्जी RadhaKamal Mukherjee
C. जी. एस. घुर्ये G.S. Ghuriye
D. ए. आर. देसाई A. R. Desai

ii. जगभरातील कामगारांना भांडवलशाही विरुद्ध संघटित करणारा........ समाजशास्त्रज्ञ होता.
.... was the sociologist who organised workers around the World against capitalism
A. एमील डूरखाईम Emil Durkhim
B. कार्ल मार्क्स Karl Marks
C. मॅक्स वेबर Max Weber
D. जॉर्ज सिमेल George Simmael

iii. दोन किंवा अधिक व्यक्ती एकमेकांच्या सानिध्यात आल्यामुळे घडून येणाऱ्या आंतरक्रियेला ....म्हणतात
.... is the interaction that occurs went to our more people come into contact with each others called
A. केंद्रीभूत अंतरक्रिया Centralised Interaction
B. प्रत्यक्ष अंतरक्रिया Directly Interaction
C. सांकेतिक आंतरक्रिया Symbolic Interaction
D. अकेंद्रीभूत आंतरक्रिया Decentralized Interaction

iv. खालीलपैकी .... सामाजिक समूहाचे वैशिष्ट्य नाही
.... the following is not a characteristic of a Social group
A. एकापेक्षा अधिक व्यक्ती More than one person
B. समान हित Common interest
C. सामाजिक उद्दिष्ट Social goal
D. अनियंत्रित संबंध Uncontrolled relationship

v. मानव समाजातील श्रमविभागणी......... असते.

979889

The division of labour in human society is........

A. संस्कृतीजन्य Cultured
B. अनुवंशिकतेवर आधारित Based on Genetics
C. कौशल्यावर आधारित Based on skill
D. ज्ञानावर आधारित Based on knowledge

vi. संस्कृती......... निर्मित असते.
Culture is created by....

A. निसर्ग Nature
B. मानव Human
C. ईश्वर God
D. अमानवीय Inhuman

vii. समाजीकरणाचे मूलभूत साधन कोणते
.... is the basic element of socialization

A. शेजारी Neighbourhood
B. प्रसारमाध्यमे Mass media
C. कुटुंब Family
D. शाळा School

viii. प्रभावी सामाजिक नियोजनातील........हा अडथळा आहे.
.... is the obstacle to effective social planning

A. लोकसंख्या वाढ Population growth
B. कार्यक्षम व्यवस्थापन Efficient management
C. विकास कामातील समन्वय Coordination of development work
D. स्थिर सरकार Stable Government

ix. .... ही संस्था देशभरातील समाजशास्त्रीय संशोधनाला सहकार्य करते.
.... Organisation collaborates with sociological research across the country.

A. नॉनगव्हर्मेंट ऑर्गनायझेशन Non government organisation
B. इकॉनॉमिक अँड पॉलिटिकल विकली Economic and political weekly
C. युनिव्हर्सिटी ग्रँट कमिशन University Grant Commission
D. सिव्हिल सोसायटी Civil Society

x. इंडियन सोसिओलॉजिकल सोसायटीचे प्रमुख नियतकालिक .... आहे
.... is the main journal of Indian sociological society

A. सोशल ॲक्शन Social Action
B. मॅन इन इंडिया Man in India
C. सोशॉलॉजिकल बुलेटीन Sociological Bulletin
D. हेल्प एज इंडिया Help age India

Q2) Write short note. (Any Four out of Six) टिपा लिहा (सहा पैकी कोणत्याही चार) **[20]**

a. भारतातील समाजशास्त्राचा विकास Development of Sociology in India

b. समाजशास्त्राच्या विद्यार्थ्यांपुढील व्यावसायिक क्षेत्रे Occupational field for Sociology Student

0/9889

c. सांकेतिक आंतरक्रिया Symbolic Interaction

d. संस्कृतीचे घटक Elements of Culture

e. समाजीकरणाच्या अवस्था Stages of Socialization

f. सामाजिक नियोजनाची उद्दिष्टे Objectives of Social Planning

Q3) लघुत्तरी प्रश्न (चार पैकी कोणतेही दोन) **[20]**
Short question (Any Two out of Four)

a. समाजशास्त्राची व्याख्या लिहा व समाजशास्त्राचा अभ्यास विषय स्पष्ट करा.
Write a definition of sociology and explain the subject matter of sociology

b. सामाजिक समूहाची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
Explain the characteristic of social group

c. संस्कृतीची व्याख्या लिहा व संस्कृतीची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
Write a definition of culture and explain the characteristic of culture.

d. समाज कल्याण ही संकल्पना सविस्तर लिहा
Write in detail the concept of social welfare.

Q4) दीर्घोत्तरी प्रश्न (दोन पैकी कोणताही एक). **[20]**
Long questions (Any One out of Two)

a. समाजाची वैशिष्ट्ये सविस्तर स्पष्ट करा
Explain the characteristics of society in details.

b. सामाजिक धोरणाचा अर्थ स्पष्ट करून सामाजिक धोरणाची वैशिष्ट्ये विशद करा.
Explain the meaning of social policy and elaborate on the characteristics of Social policy.

9709889

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -
This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.
सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

1] (11669) Bachelor of Arts NEP 2.0 (107226) Sociology-Introduction to Sociology Part 1 SEM 1

Seat No.

MAR_APR 2025 SUMMER EXAMINATION

11669 Bachelor of Arts NEP 2.0

Sub. Name: Vyaktimatva Vikas ani Bhashik Kaushalya

Sub. Code: 107081

Day and Date: APRIL ,22-04-2025 **Total Marks: 40**

Time: 02.30 PM To 04:00 PM

Instructions: 1. All questions are compulsory
2. Figures to the right indicate full marks

Special Inst.: **१. सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक.**
२. उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

19647

Q1) योग्य पर्याय निवडा . **[10]**

i. लॅटिन भाषेतील 'पर्सोना' या शब्दापासून खालीलपैकी कोणता शब्द तयार झाला आहे ?

A. पर्सनल
B. पर्सनॅलिटी
C. डेव्हलप
D. पॉझीटीव्ह

ii. 'व्यक्तिमत्व म्हणजे स्वतःच्या परिसराशी व्यक्तीचे जे वैशिष्टपूर्ण समायोजन होत असते, त्याला कारणीभूत असणारी व वर्तनाला चालना देणारी शारीरिक व मानसिक यंत्रणांची गतिशील संघटना होय' अशी व्यक्तिमत्वाची व्याख्या कोणी केली आहे ?

A. नॉर्मल एलमन
B. जी. डब्ल्यू.आलपार्ट
C. सिग्मंड फ्रॉईड
D. बी.एफ.स्किनर

iii. 'श्रवण' हे भाषिक कौशल्य कशाशी संबधित आहेत ?

A. आकलन
B. अभिव्यक्ती
C. चर्चा
D. निवेदन

iv. तार्किक युक्तिवाद आणि प्रेरक संवादाद्वारे इतरांना प्रभावित करण्यासाठी खालीलपैकी कोणत्या कौशल्याचा वापर केला जातो ?

A. लेखन
B. वादविवाद
C. अध्ययन
D. चर्चा

v. मौखिक संभाषण समजून घेण्याची व त्याला अनुसरून परिणामकारक प्रतिसाद देण्याची कुवत कोणत्या भाषिक कौशल्यात असते ?

A. लेखन

B. वाचन
C. श्रवण
D. भाषण

Q2) लघुत्तरी प्रश्न (चार पैकी दोन) **[10]**

1. श्रवणाचे महत्व थोडक्यात स्पष्ट करा.
2. भाषण कौशल्य विकासाचे उपाय थोडक्यात स्पष्ट करा.
3. व्यक्तिमत्व विकासात SWOT विश्लेषणाचे महत्व विशद करा.
4. वादविवाद कौशल्याचे स्वरूप स्पष्ट करा.

Q3) दीर्घोत्तरी प्रश्न (दोन पैकी एक) **[20]**

1. व्यक्तिमत्व विकासासाठी आवश्यक असणाऱ्या घटकांची सविस्तर चर्चा करा.
2. श्रवण प्रक्रियेत अडथळे आणणारे घटक सांगून श्रवण कौशल्य विकसित करणारे उपाय स्पष्ट करा.

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -
This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.
सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

1] (11669) Bachelor of Arts NEP 2.0 (107081) Vyaktimatva Vikas ani Bhashik Kaushalya Part 1 SEM 1

19647

QP-4944

Seat No.

Total No. of Pages : 3

MAR_APR 2025 SUMMER EXAMINATION

11669 Bachelor of Arts NEP 2.0
Sub. Name: English Compulsary - AECC1
Sub. Code: 46960/58420/71205/75205

Day and Date: APRIL ,30-04-2025 **Total Marks: 40**

Time: 10:30 AM To 12:00 PM

Instructions: **1. All questions are compulsory**
2. Figures to the right indicate full marks

Q1) Answer the following questions. **[7]**

a. Complete the following sentences by choosing the correct alternative. **[4]**

1. According to A. G. Gardiner, the law cannot become the guardian of our---------- .

a) property b) knowledge
c) house d) private manners

2. The narrator of the story “In Passions Shadow” associates Pushpa with ---------- flowers.

a) dark pink b) bright yellow
c) pale orange d) red velvety

3. Tagore sets all his resources to create an atmosphere of ---------- in the ashram.

a) ideas b) truth
c) living aspirations d) knowledge

4. The poet says ‘Stop here or gently pass’ to ----------- .

a) the people cutting corns. b) himself .
c) the noisy people. d) all the passersby.

b. Answer the following questions in one word/ phrase/ sentence each. **[3]**

1. What is the second stage of man?
2. Who is the solitary reaper?
3. How much time did Tagore set aside for meditation?

Q2) Answer the following questions. **[12]**

a. Answer the following questions in 3-4 sentences each. (3 out of 5) **[6]**

1. How is the first meeting between the author and the bus conductor?
2. How did Tagore’s family background help him to run his school?
3. How did the reaper’s song affect the poet?
4. Why had Pushpa come to Jullundur?
5. What does the poet compare the secret in his mind with?

b. Write short notes on the following in about 7-8 sentences each. (2 **[6]**

445937

of 3)

1. The bus conductor
2. The custom of "Exchange" as described by the Jat.
3. Tagore's view of meditation in the life of a pupil.

Q3) Do as directed. **[8]**

1. a) He was working in a very.......way.
(Use appropriate form of the word "fool" with suffix)
b) Just can't believe it! The story is ....believable!
(Use appropriate Prefix)
2. a) Make nouns from the following words:
i) Teach ii) Develop
b) Make verbs from the following words:
i) Driver ii) Enjoyment
3. Complete the following expressions by supplying a suitable preposition or adverb particle.
i) The cat jumped ---------- the table. (on / over / in)
ii) Don't take him ---------- an idiot. (for / in / off)
4. Rewrite the sentence by choosing appropriate word which means almost same as the underlined words in the following sentences:
i) She is very wealthy.
a) rich b) poor c) wise d) well
ii) He made a sincere attempt to save the patient.
a) good b) nice c) genuine d) wrong

Q4) Answer the following questions. **[13]**

a. **Imagine that your childhood friend meets you in a fair. Write a piece of friendly conversation with him. Imagine necessary details.** **[6]**

b. **Complete the following piece of incomplete narration with the help of appropriate time-markers and linkers.** **[7]**
A Chairperson of the housing society put an advertisement – paying guest accommodation for deserving girls—undergraduate girl students of B. A. I attended the interactive session – the Chairperson was not happy with their English – nobody spoke in English - there was Akash – a boy from a village but very active – was waiting outside the gate of the society – knew that accommodation was only for girls – Chairperson looked out of the window – sent the watchman to call him in – Akash presented himself in pleasant manner and in good English- Chairperson made an exception to her own rule.

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -
This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.
सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

1] (3129) B.A. (C.B.C.S) (71205) English Compulsory - AECC1 Part 1 SEM 1
2] (3140) B.A. (C.B.C.S) (NEP-2020) (75205) English Compulsary - AECC1 Part 1 SEM 1
3] (388) B. A.(Semester) (58420) ENGLISH (COMPULSORY) A Part 1 SEM 1
4] (388) B. A.(Semester) (46960) ENGLISH (COMPULSORY) A Part 1 SEM 1

445937

QP-4385

Seat No.

Total No. of Pages : 2

MAR_APR 2025 SUMMER EXAMINATION

11669 Bachelor of Arts NEP 2.0
Sub. Name: Components of Tourism
Sub. Code: 110122

Day and Date: APRIL ,22-04-2025 **Total Marks: 40**

Time: 10:30 AM To 12:00 PM

Instructions: **1. All questions are compulsory**
2. Draw neat labelled diagrams wherever necessary
3. Figures to the right indicate full marks

Special Inst.: **Use maps Stencil is allowed**

681861

Q1) Choose the correct alternative for the following questions.खालील प्रश्नासाठी दिलेल्या पर्यायातून योग्य पर्याय निवडा. **[10]**

i. In India which city is called the city of lakes. भारतातील या शहराला तलावाचे शहर म्हणतात .

A. Almora, अल्मोडा
B. Nainital, नैनिताल
C. Panchmarhi, पंचमढी
D. Mount Abu , माऊंट आबु

ii. Which of the following is India's tourism development agency.
खालीलपैकी भारताची पर्यटन विकास संस्था कोणती आहे.

A. MTDC एमटीडीसी
B. ITDC आयटीडीसी
C. TTDC टीटीडीसी
D. GTDC जीटीडीसी

iii. In which district the world famous caves of Ajanta and Verul are found
अजंठा - वेरूळ या जगप्रसिद्ध लेण्या कोणत्या जिल्ह्यात आढळतात.

A. Nagpur नागपूर
B. Mumbai मुंबई
C. Aurangabad औरंगाबाद
D. Pune पुणे

iv. In which state is the world famous Sun Temple of Konark located?
जगप्रसिद्ध कोणार्कचे सूर्यमंदिर कोणत्या राज्यात आहे.

A. Maharashtra महाराष्ट्र
B. Bihar बिहार
C. Odisa ओडीसा
D. Tamilnadu तामिळनाडू

v. Tourism planning at the national level is known as which name?

राष्ट्रीय पातळीवर केल्या जाणाऱ्या पर्यटन नियोजनास काय म्हणतात ?

A. Regional प्रादेशिक
B. National राष्ट्रीय
C. Local स्थानिक
D. Rural ग्रामीण

Q2) Write Short Notes (Any Two) टिपा लिहा (कोणत्याही दोन) **[10]**

a. Nature based tourism. निसर्ग पर्यटन

b. Adventure tourism. साहसी पर्यटन

c. Challenges before Indian tourism. भारतीय पर्यटनासमोरील आव्हाने

d. Indian Coastal Tourism
भारतीय सागर किनारपट्टी पर्यटन

Q3) Write answers in detail (Any Two) सविस्तर उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन) **[20]**

a. Give detailed information about the major heritage sites in India.
भारतातील प्रमुख वारसास्थळे विषयी माहिती सविस्तर सांगा .

b. Explain cultural tourism in India भारतातील सांस्कृतिक पर्यटनविषयी आढावा घ्या.

c. Discuss the National Tourism Policy of India.
भारतातील राष्ट्रीय पर्यटन धोरणाविषयी चर्चा करा.

d. Explain Infrastructure development and challenges in Indian tourism
भारतीय पर्यटनातील पायाभूत सुविधाचा विकास आणि आव्हाने याविषयी आढावा घ्या.

681861

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -
This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.
सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

1] (11669) Bachelor of Arts NEP 2.0 (110122) Components of Tourism Part 1 SEM 2

Stapel Here

SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR

For College Exam Only

SU NO.
Jr. Supervisor's Sign :
Students Sign :
Seat No. ______   Seat No. in words ______   ______
Centre ______

Information to be filled by Student

(विद्यार्थ्याने भरावयाचा रकाना)

Day and Date :- ______

Language of Answer :- ______

Examination :- ______

Question Paper Code No. :- ______

Subject :- ______

Paper No. :- ______

Section :- ______

	Examiner Marks	Moderator Marks
Total Marks		
Signature		

Stapel Here

59235

IMPORTANT

As per M.P.UA 2016, maharashtra prevention of malpractices at University Board Exam Act 1982, ammedment 1991. Rules and Regulations, whoever is found in or near an examination hall by the invigilator or any other person appointed to supervise the conduct of the examination, copying answers to the question paper set at the examination, from any book, notes or answer papers of other candidates, of appearing at the examination for any other candidates or using any other unfair means, shall, on conviction, be punished with imprisonment for a term which may extend to six months, or with fine which may extend to five hundred rupees or with both.

Whoever abets any offence punishable under this Act shall be punishable with the punishment provided for the offence.

सूचना – महाराष्ट्र सार्वजनिक विद्यापीठ कायदा २०१६, महाराष्ट्र परिक्षा गैरप्रकार प्रतिबंधक कायदा १९८२ (सुधारणा १९९१) व विद्यापीठाचे नियमानुसार जो कोणी परीक्षा हॉलजवळ किंवा हॉलमध्ये पर्यवेक्षकांना किंवा परीक्षेसाठी नेमलेल्या कर्मचाऱ्यांना उत्तरांची पुस्तक नोटस, किंवा अन्य विद्यार्थ्याच्या उत्तरपत्रिकेतून नक्कल करताना आढळून येईल किंवा जवळ परीक्षा गैरव्यवहारासाठी वापरता येईल असे आक्षेपार्ह साहित्य बाळगत असेल तर सदरची बाब परीक्षा प्रमाद मानून संबंधित व्यक्ती शिक्षेस पात्र राहील.

Stapel Here

592535

Seat No.

Total No. of Pages : 13

March-April 2025 Examination
Bachelor of Arts (Part-I) (Semester-II) (NEP2)
Democracy, Constitution and Election
Subject Code: 110125 / 109934/ 110580/ 109361/ 111185

Day and Date : Friday, 13-06-2025 **Total Marks : 40**
Time : 10:30 pm to 12:00 pm

Instructions:
1. Instructions:
2. All questions are Compulsory.
3. This Paper contains (20) multiple choice questions, question carrying Two (2) marks.
4. Return the question paper to the Jr. Supervisor after completion of paper.
5. No separate Answer book Will be provide.
6. Student should confirm total number of pages (well stappled together)
7. Write your Answer in given

Q.1 Which of the following is an important feature of democracy?

a) Hereditary rule

b) Regular elections

c) Autocracy

d) Indirect democracy

Answer

Q.2 In the Preamble of the Indian Constitution, the mention of 'Sovereign, Socialist, Secular, Democratic Republic' refers to what?

a) An example of implementing democratic values

b) A key feature of democracy

c) That the Indian Constitution is based on democratic values

d) Abraham Lincoln's definition of democracy

Answer

59253

Q. 3 What is one of the important Fundamental Duties?

Answer

a) Only to achieve economic progress.

b) To abide by the Constitution and respect its ideals, institutions, the National Flag, and the National Anthem.

c) Only to look after the interests of one's family.

d) To promote foreign culture.

Q. 4 Which of the following statements about 'Secularism' is true?

Answer

a) The state has a specific religion.

b) In India, no religion is associated with the state, and all religions are treated equally.

c) People do not have the freedom to adopt their own religion.

d) The state interferes in religious matters.

Q. 5 What kind of freedom is guaranteed in the value of 'Liberty'?

Answer

a) Only economic freedom

b) Only political freedom

c) Freedom of thought, expression, belief, faith, and worship

d) Only freedom of travel

Q. 6 Which of the following are included in our National Identity?

Answer

a) Only various regional languages

b) Constitution, Tricolor, National Anthem, and National Flag

c) Only different religious festivals

d) Local food culture

592535

Q. 7 What similarities are found in Social and Family Values? Answer

a) Only nuclear family system

b) Family system, respect for elders, collective decision-making, festivals, and rituals

c) Only economic savings

d) International travel

Q. 8 What is the meaning of the constitutional value 'Democracy"? Answer

a) Power being in the hands of one person.

b) Power being in the hands of the people and every citizen having the right to vote.

c) Only selected representatives having the right to make decisions.

d) Having a monarchical system.

Q. 9 Despite India's diversity, what is the common principle that binds Indians together? Answer

a) Economic status

b) Regional language

c) Our true identity (being Indian, Indianness, and patriotism)

d) Religious differences

592535

Q.10 How does Indian Culture work to bind us together?

Answer

a) Only due to historical buildings.

b) By teaching social unity and mutual respect through principles like respect, tolerance, non-violence, family values, traditions, and rituals.

c) Only due to traditional dance forms.

d) Only due to similarity in food items.

Q. 11 Which values are included in the objectives of national progress and unity?

Answer

a) Only economic competition.

b) National unity, socialism, secularism, fraternity and harmony, policy of collective welfare.

c) Only traditional customs.

d) Only geographical expansion.

Q.12 How is 'Future building on the basis of unity in diversity' achieved?

Answer

a) Only through competition and differences.

b) By increasing mutual tolerance and respect, creating equal opportunities for all, strengthening national unity, and having firm faith in democratic values.

c) Through religious fanaticism.

d) Only through economic development.

Q 13 What are the benefits of 'Appreciation?

Answer

a) Increases self-confidence, makes relationships more positive, and enhances cooperation.

b) Increases ego.

c) Creates division in society.

d) Increases negative feelings about others.

592535

Q.14 What is an important feature of willpower?

Answer

a) Deviating from the goal.

b) Fearing obstacles and backing down.

c) Helping to achieve goals.

d) Encouraging bad habits.

Q.15 Why is Mahatma Gandhi's example considered a great symbol of willpower?

Answer

a) He collaborated with the British rule.

b) He fought against the British rule by adhering to truth and non-violence through his willpower.

c) He only achieved economic progress.

d) He succeeded without facing any difficulties.

Q 16 What is the importance of truth in life?

Answer

a) Only to gain economic stability.

b) Building trust, leading to a peaceful and contented life, and achieving moral and social justice.

c) Misleading people.

d) Only controlling others.

Q.17 In which articles of the Indian Constitution are 'Fundamental Rights' included?

Answer

a) Articles 36 to 51

b) Articles 12 to 35

c) Article 51A

d) Articles 38 and 39

592535

Q.18 What do 'Directive Principles of State Policy' function as for the government?

Answer

a) Binding laws.

b) Guiding principles, aiming to make the country a socialist and egalitarian society.

c) Basis for judicial decisions.

d) For the implementation of fundamental rights.

Q.19 How many types of freedoms are included under Article 19 in the 'Right to Freedom'?

Answer

a) 4 b) 5

c) 6 d) 7

Q.20 What is one of the main functions of the Election Commission?

Answer

a) Making laws.

b) Planning and organizing elections.

c) Running the government.

d) Changing state boundaries.

◆◆◆

592535

मराठी रुपांतर

सूचना : १. सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत

२. या प्रश्नपत्रिकेत २० प्रश्न दिले असून प्रत्येक प्रश्नाला २ गुण आहे.

प्र. १ लोकशाहीचे एक महत्त्वाचे वैशिष्ट्य खालीलपैकी कोणते आहे?

Answer

अ) वंशपरंपरागत शासन ब) नियमित निवडणुका

क) एकाधिकारशाही ड) अप्रत्यक्ष लोकशाही

प्र.२ भारतीय संविधानाच्या प्रस्तावनेमध्ये 'सार्वभौम, समाजवादी, धर्मनिरपेक्ष, लोकशाही प्रजासत्ताक' असा उल्लेख कशाच्या संदर्भात आहे?

Answer

अ) लोकशाही मूल्यांच्या अंमलबजावणीचे उदाहरण

ब) लोकशाहीचे मुख्य वैशिष्ट्य

क) भारतीय संविधान लोकशाही मूल्यांवर आधारित असल्याचे

ड) अब्राहम लिंकन यांची लोकशाहीची व्याख्या

प्र.३ मूलभूत कर्तव्यांपैकी एक महत्त्वाचे कर्तव्य कोणते आहे?

Answer

अ) फक्त आर्थिक प्रगती करणे.

ब) राज्यघटनेचे पालन करणे, त्याचे आदर करणे, तसेच त्याचे आदर्श, संस्था, राष्ट्रध्वज आणि राष्ट्रगीताची प्रतिष्ठा राखणे.

क) केवळ आपल्या कुटुंबाचे हित पाहणे.

ड) परदेशी संस्कृतीचा प्रचार करणे.

प्र. ४: 'धर्मनिरपेक्षता' (Secularism) या मूल्याबद्दल खालीलपैकी कोणते विधान सत्य आहे?

Answer

अ) राज्याचा एक विशिष्ट धर्म असतो.

ब) भारतात कोणत्याही धर्माला राज्याशी संबंध नाही आणि सर्व धर्मांना समान वागणूक दिली जाते.

क) लोकांना स्वतःचा धर्म स्वीकारण्याचे स्वातंत्र्य नाही.

ड) धार्मिक बाबींमध्ये राज्य हस्तक्षेप करते.

592535

प्र. ५ 'स्वातंत्र्य' या मूल्यामध्ये कोणत्या बाबतीतील स्वातंत्र्याची हमी दिली आहे?

Answer

अ) केवळ आर्थिक स्वातंत्र्य

ब) केवळ राजकीय स्वातंत्र्य

क) विचार, अभिव्यक्ती, श्रद्धा, विश्वास, आणि उपासना या बाबतीतील स्वातंत्र्य

ड) फक्त प्रवासाचे स्वातंत्र्य

प्र.६: आपल्या राष्ट्रीय ओळखीमध्ये (National Identity) खालीलपैकी कोणत्या गोष्टींचा समावेश होतो?

Answer

अ) फक्त विविध प्रादेशिक भाषा

ब) संविधान, तिरंगा, राष्ट्रगीत आणि राष्ट्रध्वज

क) केवळ भिन्न धार्मिक सण

ड) स्थानिक खाद्यसंस्कृती

प्र ७ सामाजिक आणि पारिवारिक मूल्यांमध्ये (Social and Family Values) कोणती समानता आढळते?

Answer

अ) केवळ एकल कुटुंब पद्धती

ब) कुटुंबव्यवस्था, वडीलधाऱ्यांचा सन्मान, सामूहिक निर्णयप्रक्रिया, सण आणि संस्कार

क) केवळ आर्थिक बचत

ड) आंतरराष्ट्रीय प्रवास

प्र. ८ 'लोकशाही' (Democracy) या संवैधानिक मूल्याचा अर्थ काय आहे?

Answer

अ) सत्ता एका व्यक्तीच्या हाती असणे.

ब) सत्ता जनतेच्या हाती असणे आणि प्रत्येक नागरिकाला मतदानाचा हक्क असणे.

क) केवळ निवडक प्रतिनिधींना निर्णय घेण्याचा अधिकार असणे.

ड) राजेशाही पद्धत असणे.

592535

प्र. ९: भारताच्या विविधतेमध्येही भारतीयांना एकत्र बांधून ठेवणारे समान तत्त्व कोणते आहे?

Answer

अ) आर्थिक स्थिती

ब) प्रादेशिक भाषा

क) आपली खरी ओळख (भारतीय असण्याची, भारतीयता आणि राष्ट्रप्रेमाची ओळख)

ड) धार्मिक भिन्नता

प्र.१० भारतीय संस्कृती (Indian Culture) आपल्याला एकत्र बांधण्याचे कार्य कसे करते?

Answer

अ) केवळ ऐतिहासिक इमारतींमुळे.

ब) आदर, सहिष्णुता, अहिंसा, कुटुंब मूल्ये, परंपरा आणि संस्कार या तत्त्वांमुळे सामाजिक एकता आणि परस्पर सन्मान शिकवून.

क) फक्त पारंपरिक नृत्य प्रकारांमुळे.

ड) केवळ खाद्यपदार्थांच्या समानतेमुळे.

प्र. ११ राष्ट्राच्या प्रगती आणि एकतेच्या (National/Social) उद्दिष्टांमध्ये कोणत्या मूल्यांचा समावेश होतो?

Answer

अ) केवळ आर्थिक स्पर्धा.

ब) राष्ट्रीय ऐक्य, समाजवाद, धर्मनिरपेक्षता, बंधुता आणि सौहार्द, सामूहिक कल्याणाचे धोरण.

क) फक्त पारंपरिक रूढी.

ड) केवळ भौगोलिक विस्तार.

प्र. १२: 'विविधतेतील एकतेच्या आधारावर भविष्यातील घडण' कशी घडते?

Answer

अ) केवळ स्पर्धा आणि मतभेदांनी.

ब) परस्पर सहिष्णुता व आदर वाढवून, सर्वांसाठी समान संधी निर्माण करून, राष्ट्राची एकता बळकट करून, आणि लोकशाही मूल्यात दृढ विश्वास ठेवून.

क) धार्मिक कट्टरतेने.

ड) केवळ आर्थिक विकासाने.

592535

प्र. १३ 'प्रशंसा' (Appreciation) केल्याने कोणते फायदे होतात?

Answer

अ) आत्मविश्वास वाढतो, संबंध अधिक सकारात्मक होतात आणि सहकार्य वाढते.

ब) अहंकार वाढतो.

क) समाजात दुफळी निर्माण होते.

ड) इतरांबद्दल नकारात्मक भावना वाढतात.

प्र. १४ संकल्पशक्तीचे एक महत्त्वाचे वैशिष्ट्य कोणते आहे?

Answer

अ) ध्येयापासून विचलित होणे.

ब) अडथळ्यांना घाबरून मागे हटणे.

क) ध्येय साध्य करण्यात मदत करणे.

ड) चुकीच्या सवयींना प्रोत्साहन देणे.

प्र. १५ महात्मा गांधींचे उदाहरण संकल्पशक्तीचे उत्तम प्रतीक का मानले जाते?

Answer

अ) त्यांनी ब्रिटिश सत्तेला सहकार्य केले.

ब) त्यांनी आपल्या संकल्पशक्तीच्या जोरावर सत्य आणि अहिंसेचे पालन करत ब्रिटिश सत्तेच्या विरोधात लढा दिला.

क) त्यांनी केवळ आर्थिक प्रगती साधली.

ड) त्यांनी कोणतीही अडचण न येता यश मिळवले.

प्र. १६ सत्याचे जीवनातील महत्त्व काय आहे?

Answer

अ) केवळ आर्थिक स्थैर्य मिळवणे.

ब) विश्वास निर्माण होणे, शांतता आणि समाधानी जीवन लाभणे, नैतिक आणि सामाजिक न्याय मिळणे,

क) लोकांना फंडाळणे.

ड) फक्त इतरांवर नियंत्रण ठेवणे.

592535

प्र.१७ भारतीय संविधानातील 'मूलभूत अधिकार' (Fundamental Rights) कोणत्या कलमांमध्ये समाविष्ट आहेत?

Answer

अ) कलम 36 ते 51 ब) कलम 12 ते 35

क) कलम 51 A ड) कलम 38 आणि 39

प्र.१८ 'निर्देशित तत्त्वे' (Directive Principles of State Policy) सरकारसाठी कशाचे कार्य करतात?

Answer

अ) बंधनकारक कायदे म्हणून.

ब) मार्गदर्शक तत्त्व म्हणून, जे देशाला समाजवादी आणि समता–आधारित समाज बनवण्याचा उद्देश ठेवतात.

क) न्यायालयीन निर्णयांचा आधार म्हणून.

ड) मूलभूत अधिकारांची अंमलबजावणी करण्यासाठी.

प्र. १९ 'स्वातंत्र्याचा अधिकार' (Right to Freedom) मध्ये अनुच्छेद १९ अंतर्गत किती प्रकारच्या स्वातंत्र्यांचा समावेश आहे?

Answer

अ) ४ ब) ५

क) ६ ड) ७

प्र.२० निवडणूक आयोगाचे एक प्रमुख कार्य काय आहे?

Answer

अ) कायदे बनवणे.

ब) निवडणुकांचे नियोजन व आयोजन करणे.

क) सरकार चालवणे,

ड) राज्याच्या सीमा बदलणे.

◆◆◆

592535

QP-4373

Seat No.

Total No. of Pages : 3

MAR_APR 2025 SUMMER EXAMINATION

11669 Bachelor of Arts NEP 2.0
Sub. Name: Developing Writing Skill in English
Sub. Code: 110104

Day and Date: APRIL ,22-04-2025 **Total Marks: 40**
Time: 10:30 AM To 12:00 PM

Instructions: **1. All questions are compulsory**
2. Figures to the right indicate full marks

135383

Q1) Rewrite the following sentences by choosing the correct alternative. (Any 8 out of 10) **[8]**

i. What is a key factor for effective communication in writing?
A. Using slang
B. Using correct grammar, punctuation, and spelling
C. Writing long paragraphs
D. Ignoring your audience

ii. Why are writing skills important in a professional environment?
A. They help to create good visuals
B. They are not necessary
C. They help in clear and concise communication across different sociocultural backgrounds
D. They are only used in creative fields

iii. What is a recommended way to understand various writing techniques and styles?
A. Write in one genre only
B. Read regularly
C. Avoid reading other authors' works
D. Focus solely on grammar rules

iv. Why is it important to understand your audience when writing?
A. To use complex vocabulary
B. To adjust tone, style, and content accordingly
C. To write in a more formal manner
D. To increase word count

v. Which dictionary is known for its historical word usage and etymology?
A. Merriam-Webster
B. Stedman's Medical Dictionary
C. Oxford English Dictionary
D. Black's Law Dictionary

vi. A person who writes diary is called ….
A. Diary writer
B. writer
C. diarist
D. Diary Author

vii. …..focuses on daily life, thoughts, experiences, opinions.
A. Travel blog
B. Food blog
C. Personal blog
D. Business blog

viii. …… is the process of composing and sending electronic messages.
A. Facebook
B. X (Twitter)
C. Emailing
D. Letter Writing

ix. There is no fixed format for …
A. Formal Letter
B. Business Letter
C. Personal Letter
D. Resignation Letter

x. 'Dearest Aunt' can be the salutation of ….. letter.
A. Formal Letter
B. Business Letter
C. Personal Letter
D. Apology Letter

135383

Q2) Answer in about 250 words (Any two) **[16]**

1. How do strong writing skills contribute to effective communication in both professional and personal contexts?
2. Discuss the significance of the writing process, including brainstorming, drafting, revising, and editing.
3. Discuss the importance of selecting the right type of online dictionary for specific needs, such as general, specialized, or translation dictionaries.

Q3) Answer in about 250 words (Any two) **[16]**

1. Write a diary entry about the first day of your college.
2. Choose a topic you are passionate about (e.g., nature conservation, technology trends, travel, food etc.). Write a blog post that explores this topic, providing insights, personal experiences, or opinions.
3. Write a letter to a friend or family member sharing an important experience or milestone in your life. Reflect on how this event has shaped you and express what

their support means to you.

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -
This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.
सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

1] (11669) Bachelor of Arts NEP 2.0 (110104) Developing Writing Skill in English Part 1 SEM 2

135383

QP-4517

Seat No.

Total No. of Pages : 3

MAR_APR 2025 SUMMER EXAMINATION

11669 Bachelor of Arts NEP 2.0
Sub. Name: ENGLISH - II DSC-A15
Sub. Code: 61235/71266/88372

Day and Date: APRIL ,24-04-2025 **Total Marks: 40**

Time: 02.30 PM To 04:00 PM

Instructions: **1. All questions are compulsory**
2. Figures to the right indicate full marks

828165

Q1) Choose the correct alternatives for the following sentences. **[8]**

i. *The Dread Departure* is written by…………….
- A. G.M. Muktibodh
- B. Satish Alekar
- C. R. Tagore
- D. Amrita pritam

ii. The play has a rich dose of …………………..
- A. black humour
- B. black comedy
- C. symbolism
- D. a and b

iii. *Light Oh Where is the Light ?* is written by……………
- A. Rabindranath Tagore
- B. G. M. Muktibodh
- C. Amrita Pritam
- D. none

iv. The poem *I Say Unto Waris Shah* is about……………….
- A. War
- B. Partition
- C. Satyagrah
- D. Humanity

v. …………….is the wife of Bhaurao in the paly.
- A. Woman 1
- B. Woman 2
- C. Rama
- D. none

vi. Rabindranath Tagore speaks about…………………in his poem *When My Play Was With Thee*

A. adulthood
B. god
C. childhood
D. nature

vii. The poem *So Very Far Away* of Muktibodh reflects…………….
A. marxist ideology
B. illusion
C. revolution
D. multitude

viii. The very title of the play…………….translated as *The Dread Departure* sounds parody.
A. Death
B. Mahanirvana
C. Tradition
D. none

Q2) **Q.2 Answer the following questions in about 250-300 words. (Any One)** **[8]**

A) Describe the agony of partition portrayed in *I Say Unto Waris Shah* by Amrita Pritam.

OR

B) Describe the central theme of the poem *When My Play Was With Thee?*

Q3) **Q.3 Answer the following questions in about 250-300 words. (Any One)** **[8]**

A) Explain *The Dread Departur*e as a Dark Comedy.

OR

B) Critically appreciate the tradition and customs portrayed by Satish Alekar in *The Dread Departure.*

Q4) Write short note in about 200-250 words each. (4 out of 6) **[16]**

a. Themes of *The Dread Departure*

b. The central theme of *Light Oh, Where is the Light?*

c. *I Say Unto Waris Shah*

d. Death in Mahanirvana

e. Marxist ideology of G. M. Muktibodh

f. The theme of *The Void*

828165

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -
This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.
सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

1] (3140) B.A. (C.B.C.S) (NEP-2020) (88372) ENGLISH - II DSC-A15 Part 1 SEM 2
2] (3129) B.A. (C.B.C.S) (71266) ENGLISH - II DSC-A15 Part 1 SEM 2
3] (388) B. A.(Semester) (61235) ENGLISH (OPTIONAL) PAPER II Part 1 SEM 2

828165

Seat No.	

B. A. (Part - I) (Semester - II) (NEP) (CBCS)

Examination, April - 2025

ENGLISH (Compulsory) AECC-2

English for Communication (Paper - B)

Sub. Code : 88357 / 47080 / 61220 / 71251

Day and Date : Saturday, 26/04/2025 **Total Marks : 40**

Time : 10.30 a.m. to 12.00 p.m.

Instructions : 1) All questions are compulsory.

2) Figures to the right indicate full marks.

Q. 1 A) Answer the following questions choosing the correct alternative. (04)

1. The tiger is burning bright in the forest ....

   A) of the morning B) of the afternoon

   C) of the evening D) of the night

2. Dr A. P. J. Abdul Kalam dreams of an India governed by ....

   A) scientists B) engineers

   C) civil servants D) noble leaders

3. .... of a village girl gleam like a prisoner's chain.

   A) The footprint B) Hair

   C) Eyes D) Golden chain

4. The story "My Elder Brother" is written by ....

   A) Amrita Pritam B) Munshi Premchand

   C) Khuswant Singh D) Mohan Rakesh

449917

Q. 1 B) Answer the following questions in one word/phrase/sentence. (03)

1. What was the child's favourite sweet?
2. Which river do the narrator and the village girl cross?
3. According to the elder brother, which is the thing that even God cannot change?

Q. 2 A) Answer the following questions in three to four sentences each (Any three) (06)

1. What are the things that the child sees on his way to the fair?
2. What are the expectations of A. P. J. Abdul Kalam in the IT field?
3. How does a narrator describe a village girl?
4. According to Chandrakant Patil, why poets too are like words?
5. Why didn't the elder brother rush through a matter like education?

Q.2 B) Write short notes in the following in about seven to eight sentences each. (Any two) (06)

1. Ending of the story "The Lost Child"
2. The elder brother
3. The beauty of the Tiger

Q.3 A) Write a piece of enquiry with a bank manager about your lost ATM card. Ask what procedure you have to follow. **(06)**

Q.3 B) Your neighbour is very ill, and needs to be admitted in a hospital. Write a telephonic conversation between you and a receptionist at a hospital asking for an ambulance. Imagine necessary details. **(05)**

Q. 4 A) Write a short passage describing your mother. **(05)**

Q.4 B) Describe your daily routine when you were in 6th or 7th standard. **(05)**

449917

Seat No.

MAR_APR 2025 SUMMER EXAMINATION

11669 Bachelor of Arts NEP 2.0
Sub. Name: English For Communication
Sub. Code: 110124

Day and Date: APRIL ,23-04-2025 **Total Marks: 40**
Time: 10:30 AM To 12:00 PM

Instructions: **1. All questions are compulsory**
2. Figures to the right indicate full marks

963948

Q1) A. Choose the correct answer for the questions below from the given alternatives: **[5]**

i. How many houses were there in the village in which Muni lived?
- A. fewer than 30
- B. more than 100
- C. around 150 to 200
- D. exactly 75

ii. When was the poem *A Raven* first published?
- A. 1945
- B. 1845
- C. 1857
- D. 1957

iii. From which collection of poetry, Arun Kolatkar's *The Priest* is taken?
- A. Jejuri
- B. *Arunoday*
- C. Songs of God
- D. The Priesthood

iv. Which of the following is a key attribute to describe a person?
- A. physical appearance
- B. digital appearance
- C. atmosphere and ambience
- D. personal connection

v. Which of the following is used to describe atmosphere, ambience and cultural and historical significance?
- A. describing persons
- B. describing daily routines
- C. describing objects
- D. Describing places

B. Fill in the blanks in the following sentences by choosing the correct alternative: **[5]**

i. The name of the village in R K Narayan's story *The Horse and Two Goats* is --

--------------.

A. Gudgaon
B. Munigram
C. Pritam
D. Kritam

ii. The Poem *A Raven* is set in the month of ----------------.

A. October
B. June
C. December
D. March

iii. Arun Kolatkar describes *The Priest* in his words as:

The sun takes up the priest's head
And pats his cheek
Familiarly like the ----------------

A. village barber
B. *Kashi* priest
C. Vishnu's hand
D. divine ordeal

iv. 'Description', in terms of its definition, means an activity that tries to ----------------.

A. narrate a special experience
B. discuss a burning problem
C. define the universal truth
D. explain a person or a thing

v. Sangli is situated ---------------- the banks of the river Krishna. (use the proper preposition)

A. in
B. on
C. at
D. over

Q2) A. Answer ANY TWO of the following: [10]

1. Describe your mother / father in terms of her / his physical appearance, personality traits and habits.
2. Describe any historical fort / place showing its significance, appearance and historical context in your words.
3. Describe the daily routine of a cricket player. Imagine the necessary details.

B. Answer ANY TWO of the following: [10]

1. Sketch the character of Muni from the short story *A Horse and Two Goats.*

963948

2. How would you describe the encounter between the American and Muni?
3. Explain different themes and symbols in the poem *The Raven.*

Q3) A. Describe any TWO of the following items in a short paragraph: [5]

1. Bicycle
2. Your college building
3. Any public space, you like

B. Write Short Notes on any TWO of the following: [5]

1. Muni's wife
2. Narrator's final plea to the raven
3. The theme of the poem *The Priest*

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -
This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.
सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

1] (11669) Bachelor of Arts NEP 2.0 (110124) English For Communication Part 1 SEM 2

963948

Seat No.

MAR_APR 2025 SUMMER EXAMINATION

11669 Bachelor of Arts NEP 2.0

Sub. Name: English-Introduction to English Literature(Poarty) and Language (Morphology)

Sub. Code: 110082

Day and Date: APRIL ,26-04-2025 **Total Marks: 80**

Time: 10:30 AM To 01:30 PM

Instructions: **1. All questions are compulsory**
2. Figures to the right indicate full marks

Q1) A. Multiple Choice Questions **[10]**

i. How many lines are there in a sonnet?
- A. 12
- B. 14
- C. 16
- D. 18

ii. What is an elegy?
- A. A poem that tells a historic story.
- B. A poem of serious reflection, especially mourning someone's death.
- C. A humorous light hearted poem.
- D. A love poem with strict rhyme scheme.

iii. What is the form of the poem “My Mistress' Eyes are Nothing Like the Sun”?
- A. Ballad
- B. Song
- C. Sonnet
- D. Elegy

iv. What is the setting of the poem “My Last Duchess”?
- A. Ferrara
- B. Paris
- C. London
- D. Delhi

v. What poetic device is used in the line “O My Love is like a Red, Red Rose”?
- A. Hyperbole
- B. Irony
- C. Onomatopoeia
- D. Simile

vi. Who is the poet of “Goodbye Party for Miss Pushpa T. S.”?
- A. Ompraksh Valmiki

815182

B. Nissim Ezekiel
C. Robert Browning
D. Robert Burns

viii. Which section of Indian society is depicted in the poem "What Would You Do?"
A. Upper class
B. Middle class
C. Lower-middle class
D. Dalits

viii. What is the central theme of the poem "O Earth, Wait for Me"?
A. The struggle of human existence
B. The beauty and healing power of nature
C. The dangers of industrilaization
D. The journey of a lost lover

ix. To which country does the poet Patrick Fernando belong to?
A. India
B. England
C. Sri Lanka
D. Singapore

x. What is the central theme of Meena Kandasamy's poem "Seven Stages"?
A. Love and romance
B. Social injustice and oppression
C. Nature and its beauty
D. Childhood memories

815182

B. Fill in the blanks **[10]**

i. The poem "She Walks in Beauty" is written by ....
A. Lord Byron
B. John Donne
C. John Milton
D. William Shakespeare

ii. Elegy is a poem expressing ....
A. lament
B. love
C. joy
D. hope

iii. In "Annabel Lee", all the night the narrator lies down in the ……….. of his beloved by the sea.
A. under the tree
B. sepulchre

C. forest
D. garden

iv. The poem, “My Last Duchess” is a ………
A. sonnet
B. dramatic monologue
C. ode
D. ballad

v. The poem “Goodbye Party for Miss Pushpa T. S.” is written in the form of ………
A. a farewell speech
B. a letter
C. a report
D. news

vi. The poem “What Would You Do?” is translated from …….
A. Marathi
B. Hindi
C. Tamil
D. Kannada

vii. The poet expresses his ……… in the poem “Elegy for My Son”.
A. Joy
B. Anger
C. Sorrow
D. Love

viii. As described in the poem, “The Seven Stages”, the lovers live like ………. mostly underground.
A. horses
B. lions
C. hens
D. rabbits

ix. A ………. is a short musical poem.
A. Elegy
B. Ballad
C. Lyric
D. Song

x. The poem “My Love is like a Red, Red Rose” is written by ………
A. William Shakespeare
B. Robert Burns
C. Robert Browning
D. Nissim Ezekiel

815182

Q2) Answer the following question in about 250-300 words. (**Any one**) **[10]**

a. What is the theme of Shakespeare's sonnet "My Mistress' Eyes are Nothing like the Sun"? **[10]**

b. Comment on the character of Annabel Lee. **[10]**

Q3) Answer the following question in about 250-300 words. (**Any one**) **[10]**

a. What information does the speaker give about Miss Pushpa? **[10]**

b. How does the poet describe the importance of nature in "O Earth, Wait for Me"? **[10]**

Q4) Write short notes in about 200 words each. (Any four) **[20]**

a. Sonnet **[5]**

b. Ballad **[5]**

c. Elegy **[5]**

d. Song **[5]**

e. Theme of "She Walks in Beauty" **[5]**

f. The title of the poem "The Seven Stages" **[5]**

Q5) A. Write short notes in about 200 words each. (**Any two**) **[10]**

1. Morphology
2. Inflectional and derivational suffixes
3. Difference between prefixes and suffixes
4. Word formation processes

B. I. Identify the word formation process used in the underlined words in the following sentences. **[10]**

1. He was appointed as a <u>lab</u> assistant.
2. <u>Kit-kat</u> is his favorite chocolate.
3. True <u>friendship</u> is very rare.
4. <u>RBI</u> is an apex bank of India.
5. The minister was suffering from <u>flu</u>.

II. Attempt morphological analysis of the following words. (**Any two**)

1. drivers
2. disgraceful
3. unfriendly
4. multicultural

315182

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -
This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.
सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

1] (11669) Bachelor of Arts NEP 2.0	(110082) English-Introduction to English Literature(Poarty) and Language (Morphology)	Part 1	SEM 2

815182

QP-4376

Total No. of Pages : 3

Seat No.

MAR_APR 2025 SUMMER EXAMINATION

11669 Bachelor of Arts NEP 2.0
Sub. Name: Entrepreneurial Economics
Sub. Code: 110109

Day and Date: APRIL ,22-04-2025 **Total Marks: 40**

Time: 10:30 AM To 12:00 PM

Instructions: **1. All questions are compulsory**
2. Draw neat labelled diagrams wherever necessary
3. Figures to the right indicate full marks

752413

Q1) Complete the following sentences by choosing the correct alternatives योग्य पर्याय निवडून खालील विधाने पूर्ण करा **[10]**

i. According to Schumpeter, an entrepreneur is a person who does-------------.
शुंपीटर यांच्या मते उद्योजक म्हणजे---------करणारी व्यक्ती होय

A. Innovation
नवनिर्मिती

B. Production
उत्पादन

C. Agriculture
शेती

D. Services
सेवा

ii. A successful entrepreneur should have --------------qualities.
यशस्वी उद्योजकाकडे ---------गुण असावेत.

A. Creative
सर्जनशील

B. Accomplishment
सिद्धी-प्रेरणा

C. Confidence
आत्मविश्वास

D. All of the above
वरील सर्व

iii. The Make in India campaign has been launched by the Government of India on--------.
मेक इन इंडिया ही मोहीम भारत सरकारद्वारे------------रोजी सुरू करण्यात आली आहे.

A. 15 August 2015
१५ ऑगस्ट २०१५

B. 5 April 2016
५ एप्रिल २०१६

C. 15 July 2015

१५ जुलै २०१५.

D. 25 September 2014
२५ सप्टेंबर २०१४

iv. Entrepreneurs who start their business in rural areas are called ---------- .
जे उद्योजक ग्रामीण भागामध्ये आपला व्यवसाय सुरू करतात त्यांना---------- असे म्हणतात.

A. Urban entrepreneur
शहरी उद्योजक

B. Rural entrepreneur
ग्रामीण उद्योजक

C. Trade entrepreneur
व्यापारी उद्योजक

D. Service entrepreneur
सेवा उद्योजक

v. ----------- scheme helps micro and small enterprises in getting loans.
------------ योजना सूक्ष्म आणि लघु उद्योगांना कर्ज मिळवून देण्यासाठी मदत करते.

A. Indira aawas yojna
इंदिरा आवास योजना

B. Rojgaar hami yojna
रोजगार हमी योजना

C. Pradhan mantri mudra
प्रधानमंत्री मुद्रा

D. Skill scheme
कौशल्य योजना

Q2) Write short notes. (Any Two) टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन) **[10]**

a. Entrepreneurship
उद्योजकता

b. Characteristics of a good entrepreneur
चांगल्या उद्योजकाची वैशिष्ट्ये

c. Start Up India
स्टार्ट अप इंडिया

d. business plan
व्यवसाय नियोजन

Q3) Write detail answers on any two of the following. **[20]**
खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा . (कोणतेही दोन)

a. What is an entrepreneur? Explain the types of entrepreneurs.
उद्योजक म्हणजे काय ? उद्योजकांचे प्रकार स्पष्ट करा.

75241

 P.T.O.

b. Explain the factors that affect entrepreneurship.
उद्योजकतेवर परिणाम करणारे घटक स्पष्ट करा.

c. Explain the importance of entrepreneurship as an economic factor for economic growth.
आर्थिक वाढीसाठी आर्थिक घटक म्हणून उद्योजकतेचे महत्त्व स्पष्ट करा.

d. Explain the objectives of the Entrepreneurship Development Programme in India.
भारतातील उद्योजकता विकास कार्यक्रमाची उद्दिष्टे स्पष्ट करा.

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -
This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.
सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

1] (11669) Bachelor of Arts NEP 2.0 (110109) Entrepreneurial Economics Part 1 SEM 2

752413

Seat No.

Total No. of Pages : 2

MAR_APR 2025 SUMMER EXAMINATION

11669 Bachelor of Arts NEP 2.0
Sub. Name: GEOGRAPHY II DSC-B24
Sub. Code: 61254/71285/88391

Day and Date: APRIL ,22-04-2025 **Total Marks: 40**

Time: 10:30 AM To 12:00 PM

Instructions: **1. All questions are compulsory**
2. Draw neat labelled diagrams wherever necessary
3. Figures to the right indicate full marks

552949

Q1) Choose the correct option from the given options दिलेल्या पर्यायातून योग्य पर्याय निवडा **[5]**

i. Which factors are not studied in human geography?
मानवी भूगोलात कोणत्या घटकांच्या संबंधित अभ्यास केला जात नाही ?
A. Landforms / भूरूपे
B. Economical / आर्थिक
C. Settlements / वसाहत
D. Agricultural / कृषी

ii. Which continent has the highest population density in the world?
जगातील सर्वाधिक लोकसंख्या घनता असणारा खंड कोणता ?
A. Antarctica / आंटार्क्टिका
B. Europe / युरोप
C. Asia / आशिया
D. North America / उत्तर अमेरिका

iii. Which type of settlements mainly produces primary products ?
कोणत्या प्रकारच्या वसाहती मुख्यतः प्राथमिक स्वरुपाची उत्पादने निर्माण करतात ?
A. Urban / नागरी
B. Urban and Rural / नागरी व ग्रामीण
C. Rural / ग्रामीण
D. None of above / यापैकी नाही

iv. Which of the following age group has the highest rate of migration?
स्थलांतराचे प्रमाण खालीलपैकी कोणत्या वयोगटात सर्वाधिक असते ?
A. 0 to 10 years / ० ते १० वर्षे
B. 10 to 25 years / १० ते २५ वर्षे
C. 25 to 45 years / २५ ते ४५ वर्षे
D. 45 to 65 years / ४५ ते ६५ वर्षे

v. Which of the following is the major physical factor affecting agriculture?
खालीलपैकी शेतीवर परिणाम करणारा प्रमुख प्राकृतिक घटक कोणता ?
A. Climate / हवामान

B. Irrigation / जलसिंचन
C. Capital / भांडवल
D. Chemical Fertilizers / रासायनिक खते

Q2) Write short notes (any three) टिपा लिहा (कोणत्याही तीन) **[15]**

a. Branches of Human Geography
मानवी भूगोलाच्या शाखा

b. Physical factors affecting population distribution
लोकसंख्येच्या वितरणावर परिणाम करणारे प्राकृतिक घटक

c. Functions of rural settlement
ग्रामीण वसाहतीची कार्ये

d. Commercial farming
व्यापारी शेती

e. Google Earth concept
गुगल अर्थ संकल्पना

Q3) Write detailed answers to any two of the following questions **[20]**
खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा

a. Define human geography and explain its importance
मानवी भूगोलाची व्याख्या सांगून त्याचे महत्व स्पष्ट करा.

b. Explain the nature of Malthus' theory of population growth
माल्थसच्या लोकसंख्या वाढीच्या सिद्धांताचे स्वरूप विवेचन करा

c. State the problems of Indian agriculture
भारतीय शेतीच्या समस्या सांगा

552949

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -
This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.
सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

1] (3140) B.A. (C.B.C.S) (NEP-2020) (88391) GEOGRAPHY II DSC-B24 Part 1 SEM 2
2] (3129) B.A. (C.B.C.S) (71285) GEOGRAPHY II DSC-B24 Part 1 SEM 2
3] (388) B. A.(Semester) (61254) GEOGRAPHY PAPER II Part 1 SEM 2

QP-4558

Seat No.

Total No. of Pages : 3

MAR_APR 2025 SUMMER EXAMINATION

11669 Bachelor of Arts NEP 2.0
Sub. Name: HINDI- II DSC- A14
Sub. Code: 61234/71265/88371

Day and Date: APRIL ,25-04-2025 **Total Marks: 40**

Time: 02.30 PM To 04:00 PM

Instructions:

Special Inst.:

सूचनाएं -1. सभी प्रश्न अनिवार्य।
2. दाई ओर के अंक प्रश्नों के गुण दर्शाते है ।

Q1) निम्नलिखित प्रश्नों के दिए हुए विकल्पों में से सही विकल्प चुनकर वाक्य फिर से लिखिए। **[8]**

i. 'जीवन और शिक्षण ' निबंध -------------------ने लिखा है।

A. विनोबा भावे
B. बाबू श्यामसुंदर दास
C. मोहन राकेश
D. शरद जोशी

ii. भगत जी ------------------ हो गए।

A. स्वर्गवासी
B. नरकवासी
C. पृथ्वीवासी
D. पातालवासी

iii. भगत के कारण ------------------.मास्टर की मृत्यु हुई ।

A. रमानाथ
B. उमानाथ
C. सीतानाथ
D. मतानाथ

iv. विज्ञापन युग यह ------------------ है।

A. निबंध
B. रेखाचित्र
C. कहानी
D. एकांकिका

v. बच्चे को किलकारी मारकर हँसते हुए देखने से लेखक को --------------- की याद आती है।

986312

A. लिपस्टिक
B. ग्रायिपवाटर
C. काम्प्लेक्स
D. बेबी मिल्क

vi. ‘ रजिया ’ ------- रेखाचित्र संग्रह से संकलित है ।

A. लालतारा
B. गेहूं और गुलाब
C. माटी की मूरतें
D. मील के पत्थर

vii. रजिया ---------------- बेचती थी ।

A. खिलौने
B. चूड़ियाँ
C. फूल
D. बर्तन

viii. ------------------ का कोई रूप नहीं होता ।

A. जेबकतरे
B. मानव
C. राजनेता
D. डॉक्टर

986312

Q2) निम्नलिखित में से किन्ही दो अवतरणों की ससंदर्भ व्याख्या कीजिए ।

a. “भगवान हंसे, कहने लगे, “भगत ! तुमने आदमियों की हत्या की है । उधर की अदालत से बच गए, पर यहां नहीं बच सकते ।” **[4]**

b. “मेरी जेब कट गई है इसका पता मुझे घर आने पर लगा । तब तक फुटपाथ के उस कलाकार की खोज कठिन थी ।” **[4]**

c. “मैं कहता हूं इसलिए । गोशाला के चारे की गंध उधर से ही आ रही है।........ उस कोठरी की चाबी तो मेरे बेटे के पास है और बेटा शहर चला गया है ।” **[4]**

Q3) निम्नलिखित में से किन्ही दो प्रश्नों के उत्तर लिखिए ।

a. भगत जी नरकवासी किन कारणों की वजह से हुए स्पष्ट कीजिए । **[4]**

b. सोमा बुआ की चारित्रिक विशेषताएं स्पष्ट कीजिए । **[4]**

c. शामनाथ की बूढ़ी मां की चारित्रिक विशेषताएं स्पष्ट कीजिए । **[4]**

Q4) निम्नलिखित दीर्घोत्तरी प्रश्नों के उत्तर लिखिए। (अंतर्गत विकल्प के साथ)

(अ में से एक और ब में से एक अनिवार्य)

a. 'फुटपाथ के कलाकार ' व्यंग्य रचना को अपने शब्दों में लिखिए। **[8]**

अथवा

'पंचलाईट' कहानी के आशय को स्पष्ट कीजिए।

b. 'गोशाला चारा और सरपंच' के व्यंग्य को सपष्ट कीजिए। **[8]**

अथवा

मुस्लिम चुड़िहारिन ' रजिया' की चारित्रिक विशेषताओं का वर्णन कीजिए।

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -
This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.
सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

1] (388) B. A.(Semester) (61234) HINDI (OPTIONAL) II Part 1 SEM 2
2] (3140) B.A. (C.B.C.S) (NEP-2020) (88371) HINDI- II DSC- A14 Part 1 SEM 2
3] (3129) B.A. (C.B.C.S) (71265) HINDI- II DSC- A14 Part 1 SEM 2

9863112

QP-4763

Seat No.

Total No. of Pages : 3

MAR_APR 2025 SUMMER EXAMINATION

11669 Bachelor of Arts NEP 2.0
Sub. Name: HINDI CGE-4
Sub. Code: 61224/71255/88361

Day and Date: APRIL ,28-04-2025 **Total Marks: 40**

Time: 02.30 PM To 04:00 PM

Instructions: **1. All questions are compulsory**
2. Draw neat labelled diagrams wherever necessary

Special Inst.: **1. सभी प्रश्न लिखना अनिवार्य है।**
2. दाए बाजू मे प्रंश्नों के कुल अंक निर्देशित है |

Q1) निम्नलिखित वाक्यों के नीचे दिए गए विकल्पों में से सही विकाल्प चुनकर वाक्य फिर से लिखिए : **[8]**

i. ....हेतु आवेदन पत्र में व्यक्तिगत जानकारी आवश्यक होती है ।

A. नाम
B. पद
C. रोजगार
D. धन

ii. वास्तव में .... एक कला है ।

A. विज्ञानं
B. व्यवसाय
C. विज्ञापन
D. पत्रलेखन

iii. पत्रकारिता का ....यह तत्व है ।

A. कल्पना
B. भाव
C. विचार
D. निष्पक्षता

iv. भारत की राष्ट्रभाषा .... है ।

A. गुजराती
B. राजस्थानी
C. हिंदी
D. संस्कृत

v. ....का शाब्दिक अर्थ है कही हुई बात को फिर से कहना ।

A. कथन
B. समाचार
C. विज्ञापन
D. अनुवाद

913631

P.T.O.

vi. अर्धसरकारी पत्र की भाषा ....होती है ।

A. मित्रतापूर्ण
B. आदेशात्मक
C. वर्णनात्मक
D. विवरणात्मक

vii. हिंदी की लिपि .... लिपि है ।

A. चित्र
B. गुरुमुखी
C. ब्राह्मी
D. देवनागरी

viii. जन्म लेने के बाद मानव जो प्रथम भाषा सीखता है उसे उसकी ....कहते हैं ।

A. उपबोली
B. संपर्कभाषा
C. बोली
D. मातृभाषा

Q2) निम्नलिखित में से किन्ही दो पर टिप्पणियाँ लिखिए : **[8]**

a. अनुवाद का महत्त्व ।

b. संपर्क भाषा ।

c. समाचार लेखन के तत्व ।

Q3) निम्नलिखित में से किन्ही दो प्रश्नों के संक्षेप में उत्तर लिखिए : **[8]**

a. भारत सरकार के स्वास्थ्य मंत्रालय के उपसचिव दिनेश शर्मा , महाराष्ट्र के मुख्य सचिव के नाम महाराष्ट्र के बाढ़ पीड़ितों की सहायता के लिए पत्र लिखते हैं । सरकारी पत्र का प्रारूप तैयार कीजिए ।

b. विज्ञापन की हिंदी का परिचय दीजिए ।

c. खेल पत्रकारिता का परिचय दीजिए।

Q4) निम्नलिखित में से किन्ही दो प्रश्नों के संक्षेप में उत्तर लिखिए :

a. मातृभाषा तथा राजभाषा का परिचय दीजिए:। अथवा **[8]**

b. श्री. राजनाथ शर्मा ,अवर सचिव,भारत सरकार,शिक्षा मंत्रालय नियुक्ति विभाग , दिल्ली से कर्मचारियों के वेतन निश्चिति के बारे में परामर्श करने हेतु वित्त मंत्रालय , अवर सचिव, भारत सरकार, दिल्ली को पत्र लिखते हैं । गैर सरकारी पत्र का प्रारूप तैयार कीजिए । **[8]**

c. निम्नलिखित किसी एक विषय पर चित्र के साथ **विज्ञापन का प्रारूप तैयार कीजिए ।** **[8]**

I. कोई भी शैंपू

91363

II. कोई भी छाता अथवा

d. समाचार लेखन का स्वरुप तथा साजसज्जा का परिचय दीजिए । **[8]**

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -
This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.
सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

1] (388) B. A.(Semester) (61224) HINDI (COMPULSORY) PAPER B Part 1 SEM 2
2] (3129) B.A. (C.B.C.S) (71255) HINDI CGE-4 Part 1 SEM 2
3] (3140) B.A. (C.B.C.S) (NEP-2020) (88361) HINDI CGE-4 Part 1 SEM 2

913631

QP-4557

Seat No.

Total No. of Pages : 2

MAR_APR 2025 SUMMER EXAMINATION

11669 Bachelor of Arts NEP 2.0
Sub. Name: Hindi-Adhunik Hindi Sahitya
Sub. Code: 110081

Day and Date: APRIL ,25-04-2025 **Total Marks: 80**

Time: 10:30 AM To 01:30 PM

Instructions:

Special Inst.:

1) सभी प्रश्न अनिवार्य है ।
2) दाईं ओर लिखे अंक प्रश्न के गुण दर्शाते है ।

Q1) a) नीचे दिए गए विकल्पों में से सही विकल्प चुनिए । 06 **[10]**
b) नीचे दिए गए विकल्पों में से सही विकल्प चुनकर रिक्त स्थानों की पूर्ति किजिए । 04

a. 1) नीलोत्पल मृणाल का जन्म सन .... में हुआ है ।
अ) 1984 ब) 1980 क) 1992 ड) 1975

2) .... नीलोत्पल मृणाल का पहला उपन्यास है ।
अ) डार्क हॉर्स ब)औघड क) यार-जादूगर ड) इसमें से नहीं

3) संतोष के पिता का नाम .... है ।
अ) राम नायक ब) गजानन क) विनायक सिन्हा ड) मफनाल

4) संतोष की पढाई .... तक हुई है ।
अ) एम.ए. ब) बी.कॉम क) बी.ए. ड) एम.बी.ए.

5) विनायक सिन्हा स्कुल में ....थे ।
अ) टीचर ब) क्लर्क क) सिपाही ड) छात्र

6) विमलेंदू की पुरे भारत में ....वी रैंक आई थी ।
अ) 50 ब) 40 क) 42 ड) 32

b. 1) गुरुराज के कमरे में ....की गजल बजती थी ।
अ) पंकज उदास ब) नासिर फतेहरी क) आबिद परवीन ड) भीमराव पांचाल

2) गोरेलाल के रूम में ....खाना बनाती है ।
अ) सुफिया ब) नूरजहाँ क) आयेशा ड) फरिदा

3) ....मनोहर की सहेली थी ।
अ) पायल ब) सोफिया क) विदिशा ड) सुनेत्रा

4) गुरु पार्टी के बारे में ....को गालियाँ देता है ।
अ) मनोहर और रायसाहब ब) संतोष क) विदिशा ड) पायल

256156

Q2) निम्नलिखित में से दो अवतरणों की 300 से 400 शब्दों में ससंदर्भ व्याख्या कीजिए । **[20]**

a. “अरे बाप रे ये क्या गुरु भाई संतोष आय.पी.एस.बन गए ।" मनोहर ख़ुशी से चिल्लाया
“हाँ मनोहर ये रेस का डार्क हॉर्स साबित हुआ डार्क हॉर्स निकला हमारा संतोष” गुरु ने कहकर अपनी नम आँखे पोंछी ।

b. “ भाई आज के ज़माने में इतना बड़ा दिल और विद्यार्थियों के लिए सोचनेवाला कहाँ मिलाता है । सोचो हमारे लिए ये आदमी कितना निचे गिरकर हमारा भला कररहा है । टिफिनतक बेच रहें है बेचारें ।”

c. “ये साले चूतिए राय और मनोहर जिसे तिसे फसाते रहते है यार तू अभी अभी आए हो तुरंत रफ़्तार पकड लिए व्यक्तित्व का लुचिला होना और गिला होना दोनों अलग अलग बाते हैं मित्र ।”

d. “पता नहीं दफ़न होने को दो गज भी जमीन बचेगी की नहीं,पर तू मत हारना जावेद,अब्बा का सपना पूरा करना । ये जमीन जाने दे । तुझे तो आसमान जितना है ।”

Q3) निम्नलिखित में से किसी एक प्रश्न का 600 से 800 शब्दों में उतर लिखिए । **[20]**

a. ‘डार्क हॉर्स’ उपन्यास का प्रमुख पात्र संतोष की चारित्रिक विशेषताओं पर प्रकाश डालिए ।

b. ‘डार्क हॉर्स’ उपन्यास का उदेश्य स्पस्ट कीजिए ।

Q4) निम्नलिखित में से किसी एक प्रश्न का 600 से 800 शब्दों में उतर लिखिए । **[20]**

a. ‘डार्क हॉर्स’ उपन्यास की कथावस्तु अपने शब्दों में लिखिए ।

b. ‘डार्क हॉर्स’ उपन्यास में प्रस्तुत समस्याओं को स्पष्ट कीजिए ।

Q5) निम्नलिखित में से किन्ही दो पर 150 से 200 शब्दों में टिप्पणी लिखिए । **[10]**

a. ‘डार्क हॉर्स’ उपन्यास के संवाद ।

b. आदर्शवादी पात्र गुरुराज का चरित्र-चित्रण कीजिए ।

c. ‘ डार्क हॉर्स’ उपन्यास की भाषा -शैली ।

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -
This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.
सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

1] (11669) Bachelor of Arts NEP 2.0 (110081) Hindi-Adhunik Hindi Sahitya Part 1 SEM 2

Seat No.

MAR_APR 2025 SUMMER EXAMINATION

11669 Bachelor of Arts NEP 2.0
Sub. Name: HISTORY II DSC-B15
Sub. Code: 47151/61243/71274/88380

Day and Date: APRIL ,25-04-2025 **Total Marks: 40**

Time: 10:30 AM To 12:00 PM

Instructions: **1. All questions are compulsory**
2. Figures to the right indicate full marks

Q1) Fill in the blanks by choosing the correct option from the options given below. खालील दिलेल्या पर्यायामधून योग्य पर्याय निवडून रिकाम्या जागा भरा. **[5]**

i. The minister --- was looked the savings and expenditure of Swarajya. स्वराज्याचा जमाखर्च पाहण्याचे काम ------ हा मंत्री करत असे.
- A. Peshwa पेशवा
- B. Amatya अमात्य
- C. Senapati सेनापती
- D. Sumant सुमंत

ii. Those who owned land in the village were called .... खेडयामध्ये जमिनीची मालकी असणाऱ्यांना .... म्हणत.
- A. Upare उपरे
- B. Mirasdar मिरासदार
- C. Jahagirdar जहागिरदार
- D. Balutedar बलुतेदार

iii. During the Shivshahi period ------ was the head of the village. शिवकाळात .... हा गावाचा प्रमुख होता.
- A. Watandar वतनदार
- B. Chougula चौगुला
- C. Patil पाटील
- D. Deshmukh देशमुख

iv. Ch. Shivaji Maharaj's religious policy was .... छ.शिवाजी महाराजांचे धार्मिक धोरण .... होते.
- A. Tolerant सहिष्णू
- B. Sanatan सनातन
- C. Fundamentalist कट्टरपंथी
- D. None of these यापैकी नाही

v. Ch. Shivaji Maharaj created .... for the convenience of governance. राज्यकारभाराच्या सोईसाठी छ. शिवाजी महाराजांनी .... ची निर्मिती केली.
- A. Ashtapradhan mandal अष्टप्रधान मंडळ

B. Mantri mandal मंत्रिमंडळ
C. Rajya Mandal राज्यमंडळ
D. Karbhari mandal कारभारीमंडळ

Q2) Write notes (any three out of five) टिपा लिहा (पाच पैकी कोणत्याही तीन) **[15]**

a. Features of Ashtapradhan Mandal अष्टप्रधान मंडळाची वैशिष्टे

b. Features of the judicial system during the Shivshahi period शिवकालीन न्यायपद्धतीची वैशिष्टे

c. Mirasdar and Upare मिरासदार व उपरे

d. Types of forts during the Maratha period. मराठाकालीन किल्ल्यांचे प्रकार

e. Religious place – Mahalakshmi of Kolhapur धार्मिक स्थळ – कोल्हापूरची महालक्ष्मी

Q3) Write detailed answers on any two (out of three) of the following. खालीलपैकी कोणत्याही दोन (तीन पैकी) वर सविस्तर उत्तरे लिहा. **[20]**

a. Explain the types of agricultural land and agricultural products during Shivshahi period. शिवकालीन शेतजमीन आणि शेती उत्पादनांचे प्रकार स्पष्ट करा.

b. Give information about the industries during Shivshahi period. शिवकालीन उद्योगधंद्याची माहिती द्या.

c. Explain the religious policy of Ch. Shivaji Maharaj. छ. शिवाजी महाराज यांचे धार्मिक धोरण स्पष्ट करा.

213479

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -
This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.
सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

1] (388) B. A.(Semester) (61243) HISTORY PAPER II Part 1 SEM 2
2] (3129) B.A. (C.B.C.S) (71274) HISTORY II DSC-B15 Part 1 SEM 2
3] (388) B. A.(Semester) (47151) HISTORY (OPTIONAL) PAPER II Part 1 SEM 2
4] (3140) B.A. (C.B.C.S) (NEP-2020) (88380) HISTORY II DSC-B15 Part 1 SEM 2

QP-5431

Seat No.

Total No. of Pages : 4

MAR_APR 2025 SUMMER EXAMINATION

11669 Bachelor of Arts NEP 2.0

Sub. Name: History-Legacy of Chhatrapati Shivaji Maharaj(1630-1707)

Sub. Code: 110089

Day and Date: MAY ,06-05-2025 **Total Marks: 80**

Time: 10:30 AM To 01:30 PM

Instructions: **1. All questions are compulsory**
2. Figures to the right indicate full marks

Q1) A. Fill in the blanks by choosing the appropriate alternative given below. खाली दिलेल्या पर्यायांमधन योग्य पर्याय निवडून रिकाम्या जागा भरा . **[16]**

i. Chhatrapati Sambhaji Maharaj was born at the fort .....
छत्रपती संभाजी महाराजांचा जन्म ...या किल्ल्यावर झाला .

A. Purandar पुरंदर
B. Shivneri शिवनेरी
C. Rajgad राजगड
D. Raigad रायगड

ii. Maharani Tarabai belonged to ......family.
महाराणी ताराबाई ....घराण्यातील होत्या .

A. Nimbalkar's of Phaltan फलटणचे निंबाळकर
B. Jadhav's of Sindkhed सिंदखेडचे जाधव
C. Mohite's of Talbeed तळबीडचे मोहिते
D. Ghorpade's of Mudhol मुधोळचे घोरपडे

iii. .....was the head of spy department of Swarajya.
स्वराज्याच्या गुप्तहेर खात्याचे प्रमुख ....होते .

A. Tanaji Malusare तानाजी मालुसरे
B. Bahirji Naik बहिर्जी नाईक
C. Hambirrao Mohite हंबीरराव मोहिते
D. Netaji Palkar नेताजी पालकर

iv. .....was the original name of Prataprao Gujar.
प्रतापराव गुजर यांचे मूळ नाव ...... हे होते.

A. Kondaji कोंडाजी
B. Kaloji काळोजी
C. Kudtoji कुडतोजी
D. Khandoji खंडोजी

v. In Ashtapradhan Mandal,......looked after the foreign affairs .
अष्टप्रधान मंडळामध्ये .... हा परराष्ट्र व्यवहार पहात असत.

A. Sumant सुमंत
B. Amatya अमात्य

043353

C. Mantri मंत्री
D. Sachiv सचिव

vi. ……is mentioned as a favorite weapon of Turks.
तुर्कांचे प्रिय शस्त्र म्हणून …..चा उल्लेख केला जातो .
A. Jambiya जांबिया
B. Patta पट्टा
C. Khanjar खंजर
D. Jamdad जमदड

vii. …..is known as a chief of fort.
किल्ल्याचा प्रमुख म्हणून …यास ओळखले जात असे.
A. Sabnis सबनीस
B. Karkhanis कारखानीस
C. Senapati सेनापती
D. Havaldar हवालदार

viii. Which type of grant given during the era of Shivaji Maharaj was called Agrahar Inam.
शिवकाळामध्ये दिल्या जाणाऱ्या कोणत्या इनामाला अग्रहार इनाम म्हंणतात.
A. Kshtriya क्षत्रिय
B. Brahmin ब्राम्हण
C. Vaishya वैश्य
D. Shete शेटे

B. Match the Following. जोड्या जुळवा. **[2]**

Group 1	Group 2
1. Chhatrapati Sambhaji Maharaj छत्रपती संभाजी महाराज	a. Ganesh Ghat गणेश घाट
2. Bahirji Naik बहिर्जी नाईक	b. Grushneshwar Temple घृष्णेश्वर मंदिर
3. Maloji Raje मालोजीराजे	c. Ramsej रामसेज
4. Chhatrapati Shivaji Maharaj छत्रपती शिवाजी महाराज	d. Banurgad बाणूरगड

A. 1- a, 2- b, 3-c,4- d 1-अ , 2- ब , 3- क , 4-ड
B. 1- b, 2-c, 3-d, 4-a 1- ब , 2- क , 3- ड , 4- अ
C. 1-d , 2- b, 3- a, 4- c 1-ड , 2-ब 3- अ , 4-क
D. 1-c, 2-d 3-b, 4-a 1-क , 2- ड , 3-ब , 4- अ

C. Identify the given statement ,whether it is true or false.दिलेले विधान सत्य आहे की असत्य हे ओळखा. **[2]**
1."Selection based on merit" was an important principle of Shivaji Maharaj's administrative management.
'गुणवत्तेवर प्रशासनात निवड ' हे शिवाजी महाराजांच्या प्रशासन व्यवस्थापनाचे महत्वाचे सूत्र होते.

943353

2. During the era of Shivaji Maharaj, military administration held a higher status than civil administration.
शिवकाळात मुलकी कारभारापेक्षा लष्करी कारभाराचा दर्जा उच्च होता.

A. Statement 1 True statement 2 False विधान 1 सत्य विधान 2 असत्य
B. Statement 2 True statement 1 False विधान 1 असत्य विधान 2 सत्य
C. Both statements are true दोन्ही विधाने सत्य
D. Both statements are false दोन्ही विधाने असत्य

Q2) Write short Notes.(Any Four) टिपा लिहा. (कोणत्याही चार) **[20]**

a. Maharani Tarabai महाराणी ताराबाई

b. Tanaji Malusare तानाजी मालुसरे

c. War between Prataprao Gujar and Bahlolkhan (Nesari) प्रतापराव गुजर आणि बहलोलखान युद्ध (नेसरी)

d. Types of Ships जहाजांचे प्रकार

e. Various types of Inam इनामांचे विविध प्रकार

f. Shivaji Maharaja's welfare scheme for Rayats. शिवाजी महाराजांनी रयतेच्या कल्याणासाठी केलेल्या उपाययोजना

Q3) Write short answers of the following questions.(Any Two) लघुत्तरी प्रश्न सोडवा . (कोणतेही दोन) **[20]**

1. Discuss about the conflict between Mughal- Maratha's during Sambhaji Maharaja's Period. संभाजी महाराजांच्या काळातील मुघल मराठा संघर्षाची चर्चा करा .
2. Explain the features of Shivaji Maharaj's Ashtapradhan Mandal.
   शिवाजी महाराजांच्या अष्टप्रधान मंडळाची वैशिष्ट्ये सांगा
3. Provide information about various weapons from the era of Shivaji Maharaj.
   शिवकालीन विविध शस्त्रास्त्रांची माहिती द्या
4. Explain the agricultural system during the era of Shivaji Maharaj.
   शिवकालीन कृषिव्यवस्था स्पष्ट करा .

Q4) Write a detail answers of the following questions (Any one) खाली दिलेल्या प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा . (कोणताही एक) **[20]**

1. Describe the types of forts during the era of Shivaji Maharaj, their significance, and their administration. शिवकालीन किल्ल्याचे प्रकार सांगून किल्ल्याचे महत्व आणि प्रशासनाची माहिती द्या .
2. Explain the religious policy of Shivaji Maharaj.
   शिवाजी महाराजांचे धार्मिक धोरण स्पष्ट करा .

943353

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -
This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.
सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

1] (11669) Bachelor of Arts NEP 2.0	(110089) History-Legacy of Chhatrapati Shivaji Maharaj(1630-1707)	Part 1	SEM 2

943353

Seat No.

MAR_APR 2025 SUMMER EXAMINATION

11669 Bachelor of Arts NEP 2.0
Sub. Name: Human Geography -II
Sub. Code: 110101

Day and Date: MAY ,21-05-2025 **Total Marks: 80**
Time: 10:30 AM To 01:30 PM

Instructions:
1. All questions are compulsory
2. Draw neat labelled diagrams wherever necessary
3. Figures to the right indicate full marks
4. Use Sketches/Diagrams wherever necessary

87957

Q1) Choose the correct alternative for the following questions. खालील प्रश्नांसाठी दिलेल्या योग्य पर्यायातून योग्य पर्याय निवडा. **[20]**

i. Which of the following branch of human geography.
खालीलपैकी मानवी भूगोलाची कोणती शाखा आहे.
A. Oceanography सागरशास्त्र
B. Geomorphology भूरूपशास्त्र
C. Population Geography लोकसंख्या भूगोल
D. Soil Geography मृदा भूगोल

ii. Who is the father of human Geography?
खालील पैकी मानवी भूगोलाचे जनक कोण आहेत ?
A. Ratzel रॅटझेल
B. Malths माल्थस
C. Devis डेविस
D. Ritter रिटर

iii. Who putforth the concept of 'Stop and Go determinism'.
खालीलपैकी थांबा आणि जा ही विचारसरणी कोणी मांडली.
A. Taylor टेलर
B. Blash ब्लाश
C. Ratzel रॅटझेल
D. Semple सेंपल

iv. Which of the following region has high population density.
खालीलपैकी कोणत्या प्रदेशात लोकसंख्येची घनता जास्त असते .
A. Mountain region पर्वतीय प्रदेश
B. Plain region मैदानी प्रदेश
C. Plateau Region पठारी प्रदेश
D. Extremely Cold Polar Region अतिशीत ध्रुवीय प्रदेश

v. Which of the following most significant factor affects the fertility rate.

खालीलपैकी जननदरावर परिणाम करणारा महत्वाचा घटक कोणता.

A. Water पाणी
B. Climate हवामान
C. Soil मृदा
D. None of these यापैकी नाही

vi. The number of birth per 1000 people in a country in one year represents which of the following birth rates?
एका वर्षात १००० लोकामागे जन्मलेल्या बालकांची संख्या म्हणजे खालीलपैकी कोणता जन्मदर होय.

A. Crude Birth rate ढोबळ जन्मदर
B. Age specific fertility rate वयसापेक्ष जन्मदर
C. General fertility rate सामान्य जन्मदर
D. Mortality मृत्युदर

vii. Which of the following is longest Railway route in the World.
खालीलपैकी कोणता जगातील सर्वात लांब लोहमार्ग आहे.

A. Melburn- Darvin मेलबर्न-डार्विन
B. Trans- Siberian ट्रान्स सैबेरियन
C. Trans- Canadian ट्रान्स कॅनडियन
D. Trans African ट्रान्स आफ्रिकन

viii. Which of the following putforth the Human Development Index.
खालीलपैकी कोणत्या तज्ञांनी 'मानव विकास निर्देशांक मांडला.

A. Levis लेविस
B. Euder युडर
C. Mahabub hula Hak महबूब-उल-हक
D. Zimmerman झिम्मरमन

ix. Which of the following population density is calculated with reference to the farmers and Agricultural sector of the region?
खालील पैकी कोणती लोकसंख्येची घनता त्या प्रदेशातील शेतकरी आणि कृषी खालील क्षेत्र यांच्या संदर्भाने काढली जाते ?

A. Statistical Density संख्याशास्त्रीय घनता
B. Crude Density ढोबळ घनता
C. Agricultural Density कृषी घनता
D. Physiological Density शरीरशास्त्र विषयक घनता

x. Which of the following theory explains Transportation Infrastructure, Persuit and Constrains?
खालीलपैकी कोणता सिद्धांत वाहतुकीची पायाभूत माहिती, प्रवासाची अनुज्ञा व मर्यादा स्पष्ट करतो ?

A. Multi Modal Theory मल्टीमोडल सिद्धांत
B. Transport Network Graph theory वाहतूक आलेख सिद्धांत
C. Industrial Localization theory उद्योगधंद्यांच्या स्थानिकीकरण सिद्धांत
D. None of these यापैकी नाही

Q2) Write short note (Any Four) टिपा लिहा (कोणत्याही चार) **[20]**

a. मानवी भूगोलाचे महत्व सांगा. Discuss the importance of Human Geography

b. साक्षरतेवर परिणाम करणारे घटक लिहा. Write factors affecting the literacy.

c. मानवी विकास निर्देशांक Human Development Index

d. जलवाहतुकीचे फायदे – तोटे लिहा Write of sea transportation.

e. मृत्यू प्रमाण / दर Mortality rate

f. वाहतूक जाळे आलेख सिद्धांत Transport Network Graph theory

Q3) Short Questions (Any Two out of Four) **[20]**
सविस्तर उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन)

a. Define the possibilism and explain its merits and demerits
संभववादाची व्याख्या सांगून गुण-दोष स्पष्ट करा.

b. Explain the factors affecting on fertility
जननावर परिणाम करणारे घटक सांगा.

c. Describe roadways in detail.
रस्तेमार्गाचे सविस्तर वर्णन करा.

d. Explain the Alfred Waber's Industrial localization theory.
अल्फ्रेड वेबर यांचा उद्योगधंद्याच्या स्थानिकीकरणाचा सिद्धांत स्पष्ट करा.

Q4) Write in Detail Answers of Following Questions. (Any One) **[20]**
खालील प्रश्नांचे सविस्तर उत्तरे लिहा (कोणतेही एक)

a. Define human geography and explain the branches of human geography.
मानवी भूगोलाच्या व्याख्या सांगून मानवी भूगोलाच्या शाखा स्पष्ट करा.

b. Explain the Malthus population growth theory.
माल्थस यांचा लोकसंख्या वाढ सिद्धांत स्पष्ट करा.

87957

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -
This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.
सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

1] (11669) Bachelor of Arts NEP 2.0 (110101) Human Geography -II Part 1 SEM 2

QP-4379

Seat No.

Total No. of Pages : 3

MAR_APR 2025 SUMMER EXAMINATION

11669 Bachelor of Arts NEP 2.0

Sub. Name: Introduction to Social Audit

Sub. Code: 110112

Day and Date: APRIL ,22-04-2025 **Total Marks: 40**

Time: 10:30 AM To 12:00 PM

Instructions: **1. All questions are compulsory**
2. Figures to the right indicate full marks

Q1) Choose the correct option and complete the following sentences. योग्य पर्याय निवडून खालील विधाने पूर्ण करा. **[10]**

i. **The process of identifying and reducing an organization's environmental impact is called.........**
संस्थेचा पर्यावरणीय परिणाम ओळखण्याची आणि कमी करण्याची प्रक्रिया म्हणजेच .... होय.

A. Environmental auditing
पर्यावरणीय लेखापरीक्षण

B. Environmental certification
पर्यावरणीय प्रमाणपत्र

C. Environmental marketing
पर्यावरणीय विपणन

D. Environmental litigation
पर्यावरणीय खटला

ii. A gender audit is typically conducted in order to ....
लिंगभाव लेखापरीक्षण सामान्यतः .... साठी केले जाते.

A. Improve internal communication
अंतर्गत संवाद सुधारणे

B. Promote gender equality in organizational policies
संघटनात्मक धोरणांमध्ये लिंग समानतेला प्रोत्साहन देणे

C. Enhance employee training programs कर्मचारी प्रशिक्षण कार्यक्रम वाढवणे

D. Improve customer service
ग्राहक सेवा सुधारणे

iii. ,,,,,,,,,,,,, is not a key area of labor audit.
.... हे कामगार लेखापरीक्षणाचे प्रमुख क्षेत्र नाही.

A. Compliance with labor laws
कामगार कायद्यांचे पालन

B. Employee productivity analysis
कर्मचारी उत्पादकता विश्लेषण

C. Marketing strategy assessment
विपणन धोरण मूल्यांकन

D. Wage and salary structure evaluation

P.T.O.

051876

वेतन आणि पगार संरचना मूल्यांकन

iv. .... is included in the methodology section of a research report.
संशोधन अहवालाच्या कार्यपद्धती विभागात .... समाविष्ट केले पाहिजे.
A. Research objectives and findings संशोधन उद्दिष्टे आणि निष्कर्ष
B. The methods used to collect and analyze data
डेटा गोळा करण्यासाठी आणि विश्लेषण करण्यासाठी वापरल्या जाणाऱ्या पद्धती
C. A summary of previous studies
मागील अभ्यासांचा सारांश
D. The researcher's personal opinion संशोधकाचे वैयक्तिक मत

v. ....is secondary data.
दुय्यम डेटा म्हणजे ....
A. Data collected directly from original sources
मूळ स्त्रोतांकडून थेट गोळा केलेला डेटा
B. Data that has already been collected by someone else
दुसऱ्याने आधीच गोळा केलेला डेटा
C. Data gathered through experiments प्रयोगांद्वारे गोळा केलेला डेटा
D. Data obtained through direct surveys थेट सर्वेक्षणांद्वारे मिळवलेला डेटा

Q2) Write short notes on any four of the following. खालीलपैकी कोणत्याही चार वर टिपा लिहा. **[20]**

a. Environmental audit पर्यावरण लेखापरीक्षण

b. Community social audit समुदाय लेखापरीक्षण

c. Labor audit श्रम लेखापरीक्षण

d. Steps in content analysis आशय विश्लेषणाच्या पायऱ्या

e. Sources of secondary data दुय्यम माहितीचे स्त्रोत

f. Elements of Report Writing अहवाल लेखनाचे घटक

Q3) Write the answer of any one of the following questions. **[10]**
खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा.

a. What is gender audit? Explain the characteristics of gender audit.
लिंगभाव लेखापरीक्षण म्हणजे काय ? लिंगभाव लेखापरीक्षणाची वैशिष्टे स्पष्ट करा.

b. Explain the purposes of report writing.
अहवाल लेखनाचे उद्देश विशद करा.

951876

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -
This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.
सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

1] (11669) Bachelor of Arts NEP 2.0 (110112) Introduction to Social Audit Part 1 SEM 2

951876

Seat No.

Total No. of Pages : 3

MAR_APR 2025 SUMMER EXAMINATION

11669 Bachelor of Arts NEP 2.0
Sub. Name: Management of Historical Tours
Sub. Code: 110111

Day and Date: APRIL ,22-04-2025 **Total Marks: 40**

Time: 10:30 AM To 12:00 PM

Instructions: **1. All questions are compulsory**
2. Figures to the right indicate full marks

585661

Q1) A. Fill in the blanks by choosing the appropriate alternative given below खालील दिलेल्या पर्यायामधून योग्य पर्याय निवडून रिकाम्या जागा भरा **[6]**

i. Tourist guide is....... component of the tourism sector.
पर्यटक मार्गदर्शक हा पर्यटन क्षेत्रातील .....घटक आहे.

A. Important महत्त्वाचा
B. Accurate अचूक
C. Morality नैतिक
D. Truth fullness सत्यता

ii. If you lose your passport abroad ......this is the place to contact
परदेशामध्ये पासपोर्ट हरविल्यास ....या ठिकाणी संपर्क साधला जातो.

A. Embassy दुतावास
B. Airport विमानतळ
C. Bank बँक
D. Theme Park थीम पार्क

iii. ....caves in Maharashtra have got the world heritage sites.
महाराष्ट्रातील कोणत्या लेण्यांना जागतिक वारसा दर्जा मिळाला आहे.

A. Ajintha अजिंठा
B. Karle कार्ले
C. Dharashiv धाराशिव
D. None of these यापैकी नाही

B. Match the following योग्य जोड्या जुळवा **[2]**

Group 1	Group 2
1. . A pillar of the tourism industry पर्यटन उद्योगाचा आधारस्तंभ	a. Varanasi वाराणसी
2. Cultural importance सांस्कृतिक महत्त्व	b. Himalaya हिमालय
3. Trecking ट्रेकिंग	c. Folklore लोककथा
4. Entertainment मनोरंजन	d. Guide मार्गदर्शक

A. 1-d,2-a,3-b,4-c १.ड, २.अ, ३.ब, ४.क

B. 1-a,2-b,3-c,4-d १.अ, २.ब, ३.क, ४.ड
C. 1-b,2-c,3-d,4-a १.ब, २.क, ३.ड, ४.अ
D. 1-c,2-b,3-a,4-d १.क, २.ब, ३.अ, ४.ड

C. Identify the given statement whether it is true or false दिलेले विधान सत्य आहे की असत्य आहे ओळख **[2]**

statement I: Maharashtra Tourism Development Corporation was established
महाराष्ट्र पर्यटन विकास महामंडळाची स्थापना करण्यात आली

statement II: Worked to promote educational development through Maharashtra Tourism Development Corporation
महाराष्ट्र पर्यटन विकास महामंडळाच्या मार्फत शैक्षणिक विकासाला चालना देण्याचे काम केले

A. statement one is true and statement two is false विधान एक बरोबर आहे आणि विधान दोन चुकीचे आहे.
B. Statement one is false and Statement two is true विधान एक चुकीचे आहे आणि विधान दोन बरोबर आहे
C. Both statements are true दोन्ही विधाने बरोबर आहेत.
D. Both statements are false दोन्ही विधाने चुकीचे आहेत.

585661

Q2) Write short notes (Any two) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) **[10]**

a. Role of guide in safety and protection of tourist.
पर्यटकांच्या सुरक्षा आणि संरक्षण यामध्ये मार्गदर्शकाची भूमिका.

b. Definitions of tourist guide. पर्यटक मार्गदर्शकाच्या व्याख्या.

c. Railway vehicle. रेल्वे वाहतूक

d. Kesari tour. केसरी टूर

Q3) Write detailed Answer (Any two) सविस्तर उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन) **[20]**

a. Explain the importance of tourist guide in tourism.
पर्यटनामध्ये पर्यटक मार्गदर्शकाचे महत्त्व स्पष्ट करा

b. Discuss The principles and ethics of tourist guide.
पर्यटक मार्गदर्शकाची तत्वे आणि नैतिकता विषयी चर्चा करा.

c. Discuss in detail the planning of the tourist trip
पर्यटन सहलीच्या नियोजनावर सविस्तर चर्चा करा.

d. Take a brief review of Maharashtra Tourism Development Corporation. (MTDC.)
महाराष्ट्र पर्यटन विकास महामंडळाचा थोडक्यात आढावा घ्या

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -
This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.
सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

1] (11669) Bachelor of Arts NEP 2.0 (110111) Management of Historical Tours Part 1 SEM 2

585661

QP-6381

Seat No.

Total No. of Pages : 3

MAR_APR 2025 SUMMER EXAMINATION

12329 Bachelor of Computer Application(BCAsci) NEP 2.0

Sub. Name: Marathi Paper-I

Sub. Code: 109811

Day and Date: JUNE ,13-06-2025 **Total Marks: 40**

Time: 02.30 PM To 04:00 PM

Instructions:

Special Inst.: **1) प्रश्न क्र. 1 आणि प्रश्न क्र. 6 हे दोन्ही प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.**
2) प्रश्न क्र. 2 ते प्रश्न क्र. 5 मधील कोणतेही दोनच प्रश्न सोडवावेत.
3) उजवीकडील अंक हे प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.

Q1) योग्य पर्याय निवडा. **[10]**

i. 'आपला धंदा कोणता व कसा करावा ?' हा लेख कोणी लिहिलेला आहे.

A. महाराजा सयाजीराव गायकवाड
B. बाळशास्त्री जांभेकर
C. दादोबा पांडुरंग तर्खडकर
D. बी. जी. शिर्के

ii. 5 व 6 फेब्रुवारी, 1994 रोजी झालेली तिसरी जागतिक मराठी परिषद कोठे भरलेली होती ?

A. दिल्ली
B. मुंबई
C. कलकत्ता
D. मद्रास

iii. बी. जी. शिर्के यांचे मित्र असलेल्या शांतारामबापू शिर्वेकरांनी .... व्यवसायाची निवड केलेली होती ?

A. बांधकाम
B. हॉटेल
C. झेरॉक्स
D. दुग्ध

iv. लेखक सलीम सरदार मुल्ला यांनी लहानपणी उत्तूरला आजोळी असताना अंगणात फुलझाडांना आळे करताना कुदळीच्या फटक्याने वितभर उंचीचे .... खुरटे रोप मुळांसकट उखडलेले होते.

A. पेरूचे
B. चिंचेचे
C. बाभळीचे
D. जांभळीचे

v. डॉ. यशवंत थोरात यांनी लिहिलेला 'ये है बंबई मेरी जान' हा लेख त्यांच्या कोणत्या पुस्तकातून घेतलेला आहे.

A. उद्योगशैली
B. कृष्णाकाठ
C. नवी वाट नवे क्षितिज

D. काही वाटा काही वळणं

vi. राही सरनोबत लिखित 'लक्ष्य' हा लेख (पाठ) कोणत्या खेळाशी निगडीत आहे.

A. बुद्धिबळ
B. कॅरम
C. वेटलिफ्टिंग
D. नेमबाजी

vii. डॉ. यशवंत थोरात यांच्या मते, " भारतातल्या भांडवलनिर्मितीचा .... हाच पाया आहे."

A. कुटुंब
B. पैसा
C. बँक
D. सरकार

viii. महाराजा सयाजीराव गायकवाड यांच्या मते, "युरोपातील चौथी आणि शेवटची ऐतिहासिक चळवळ म्हणजे युरोपात गेल्या दीडशे वर्षांत झालेली .... प्रगती हीच आहे."

A. शास्त्रीय
B. धार्मिक
C. आर्थिक
D. सामाजिक

ix. डॉ. नागनाथ कोत्तापल्ले यांच्या मते, "ज्या क्षणी आपण आपल्या पोरांना कॉप्या पुरवतो, त्या क्षणी त्याच्या.............जीवनाला प्रारंभ झालेला असतो."

A. प्रगतीच्या
B. गुन्हेगारीच्या
C. सुधारण्याच्या
D. करिअरच्या

x. 'हाऊस किपर ते यशस्वी उद्योजक ....' हा अंजली ठाकूर यांचा लेख कोणत्या उद्योजकाच्या जीवनावर आधारित आहे ?

A. सयाजीराव गायकवाड
B. हणमंतराव गायकवाड
C. दादासाहेब गायकवाड
D. बी. जी. शिर्के

Q2) डॉ. नागनाथ कोत्तापल्ले यांच्या 'उद्याच्या सुंदर दिवसांसाठी' या लेखाचा आशय सविस्तरपणे लिहा. **[10]**

Q3) महाराजा सयाजीराव गायकवाड यांनी सांगितलेल्या पाश्चिमात्य राष्ट्राच्या प्रगतीच्या मुख्य घटक असलेल्या चार ऐतिहासिक चळवळीविषयीची माहिती सोदाहरण लिहा. **[10]**

Q4) राही सरनोबत लिखित 'लक्ष्य' या पाठाचा आशय तुमच्या शब्दांत लिहा. **[10]**

Q5) दादोबा पांडुरंग तर्खडकर यांची व्यवसायाविषयीची मते सविस्तर लिहा. **[10]**

Q6) खालीलपैकी कोणत्याही दोनच प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. **[10]**

7113333

a. डॉ. यशवंत थोरातांनी मुंबई (बंबई) ही भारताची आर्थिक राजधानी कशी झाली याबाबतच्या कोणत्या कहाण्या कॉमर्सच्या विद्यार्थ्यांना सांगितलेल्या आहेत, त्याविषयीची थोडक्यात माहिती लिहा.

b. बी. जी. शिर्के यांनी मराठी माणूस उद्योजकतेत मागे असण्याची कोणती कारणे सांगितलेली आहेत ते सोदाहरण लिहा.

c. सलीम सरदार मुल्ला यांनी 'चांदणटिकल्या' या पाठामध्ये नाना व नानींच्या कोणकोणत्या आठवणी सांगितलेल्या आहेत, ते थोडक्यात लिहा.

d. हणमंतराव गायकवाड यांचा उद्योजकतेचा प्रवास थोडक्यात लिहा.

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -
This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.
सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

1] (12329) Bachelor Of Computer Application (NEP2.0) (109811) Marathi Paper-I Part 1 SEM 1

711333

Seat No.

MAR_APR 2025 SUMMER EXAMINATION

11669 Bachelor of Arts NEP 2.0
Sub. Name: Marathi-RUJWAT
Sub. Code: 110080

Day and Date: APRIL ,24-04-2025 **Total Marks: 80**

Time: 10:30 AM To 01:30 PM

Instructions: **1. All questions are compulsory**
2. Figures to the right indicate full marks

754356

Q1) योग्य पर्याय निवडा. **[20]**

i. आप्पासाहेब पवार यांच्या मते शिवाजी महाराजांचे राज्य कसे होते ?

A. धार्मिक
B. धर्मनिरपेक्ष
C. धर्मनिष्ठ
D. असहिष्णू

ii. राजाराम महाराजांनी बिदनुरच्या राज्यातून आपणास सुखरूप जाऊ द्यावे असे आवाहन कोणाला केले ?

A. झाशीची राणी
B. राणी चेन्नमा
C. राणी दुर्गावती
D. राणी पद्मावती

iii. चिफ सिएटल यांच्या पत्राचा मराठी अनुवाद कोणी केला आहे ?

A. शोभा डे
B. लीना भागवत
C. शोभा भागवत
D. शांता शेळके

iv. कोणती भाषा ही सर्व भारतीय भाषांची जननी मानली जाते ?

A. हिंदी
B. बंगाली
C. कन्नड
D. संस्कृत

v. कोणता सण हा कृषी संस्कृतीचा उत्सव म्हणून साजरा केला जातो ?

A. होळी
B. धूलिवंदन

C. दिवाळी
D. मोहरम

vi. 'पाण्याचं बोलणं' हा लेख कोणत्या पुस्तकातून घेण्यात आला आहे ?

A. कृष्णाकाठ
B. यात्रा:अंतर्यात्रा
C. यमुनापर्यटन
D. पैंजण

vii. हवेतील बदल सर्वात आधी कोणाला कळतो ?

A. मधमाशी
B. भुंगा
C. फुलपाखरू
D. टिटवी

viii. हरीतात्या लेकीच्या घरात कोणता ग्रंथ वाचत होते ?

A. शिवलीलामृत
B. रामायण
C. महाभारत
D. भगवतगीता

ix. आगासवाडीची पाण्याची तहान कशावर भागविली जाते ?

A. विहीर
B. बोअरवेल
C. नदी
D. झरा

x. 'गेल ऑमव्हेट' यांच्यावर कोणत्या भारतीय समाजसुधारकांचा प्रभाव पडलेला जाणवतो ?

A. म. गांधी
B. म. फुले
C. लो. टिळक
D. गो. ग. आगरकर

Q2) लघुत्तरी प्रश्न सोडवा. (चारपैकी दोन) **[20]**

a. शिवाजी महाराजांचे सर्व धर्मियांशी सलोख्याचे संबंध कसे होते ते थोडक्यात लिहा.

b. राणी चेन्नमाचे राजाराम महाराजांना कसे सहकार्य मिळाले ते लिहा.

c. मराठवाड्यातील गुराखी शेतकरी समाज दिवाळी कशा पद्धतीने साजरी करतो ते लिहा.

754356

d. ‘जांभूळमास’ या पाठात वळीवाचे वर्णन सत्यजित पाटील यांनी कसे केले आहे ते लिहा ?

Q3) लघुत्तरी प्रश्न सोडवा. (चारपैकी दोन) **[20]**

a. 'कमोदिनी काय जाणे तो परिमळ' या पाठातील गेल ऑम्वेटचे व्यक्तिचित्रण लिहा.

b. ‘रेघोट्या’ या पाठातील बाभुळबनाचे वर्णन श्रीधर अंभोरे यांनी कसे केले आहे ते स्पष्ट करा.

c. 'कन्या सासुरासी जाये' या अभंगाचा भावार्थ उलगडून दाखवा ?

d. ‘हिंस्त्र श्वापद’ या कवितेतील आशय स्पष्ट करा.

Q4) दीर्घोत्तरी प्रश्न **[20]**

a. चिफ सिएटल यांनी ‘आपण पृथ्वीचा अंश आहोत’ या पत्राच्या आधारे नागरिकांना पर्यावरण विषयक कोणते आवाहन केले आहे ते स्पष्ट करा .

किंवा

भुजंग मेश्राम यांच्या ‘युनोत पाणी’ या कवितेतील आशय स्पष्ट करा.

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -
This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.
सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

1] (11669) Bachelor of Arts NEP 2.0 (110080) Marathi-RUJWAT Part 1 SEM 2

754356

Seat No.

Total No. of Pages : 3

MAR_APR 2025 SUMMER EXAMINATION

11669 Bachelor of Arts NEP 2.0
Sub. Name: POLITICAL SCIENCE II DSC-B18
Sub. Code: 49154/61246/71277/88383

Day and Date: APRIL ,24-04-2025 **Total Marks: 40**

Time: 10:30 AM To 12:00 PM

Instructions: **1. All questions are compulsory**
2. Figures to the right indicate full marks

Special Inst.: **१) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.**
२) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

AA/618

Q1) Solve following Choose and write the correct alternative from the following. **[5]**

i. Morle- Minto reform is associated with which act--------
मोर्ले - मिंटो सुधारणा------ कायद्याने करण्यात आल्या.

A. Indian council act 1909
इंडियन कौन्सिल ॲक्ट१९०९

B. Indian council act 1856
इंडियन कौन्सिल ॲक्ट १८५६

C. Indian council act 1919
इंडियन कौन्सिल ॲक्ट१९१९

D. Indian council act 1908
इंडियन कौन्सिल ॲक्ट१९०८

ii. The union council of ministers is collectively responsible to-------
केंद्रीय मंत्रिमंडळ सामुहिकरीत्या -------- ला जबाबदार असते.

A. Rajyasabha
राज्यसभा

B. President
राष्ट्रपती

C. Loksabha
लोकसभा

D. Prime minister
पंतप्रधान

iii. -----------of the articles in the constitution state the Gandhian principles.
भारतीय राज्यघटनेतील-------- हे कलम गांधीवादी तत्त्वे स्पष्ट करते.

A. Article 40- 48
कलम ४०-४८

B. Article 40
कलम ४०

C. Article 41-48
कलम ४१-४८

D. Article 42
कलम ४२

iv. ----------appoint the chief justice of India.
भारताच्या सरन्यायाधिशांची नियुक्ती----- हे करतात.

A. Prime minister
पंतप्रधान

B. Parliament
संसद

C. President
राष्ट्रपती

D. Loksabha speaker
लोकसभा सभापती

v. ---------of the following is not a fundamental right according to Indian constitution.
खालीलपैकी भारतीय राज्यघटनेतील--------हा मूलभूत अधिकार नाही.

A. Right to equality
समतेचा अधिकार

B. Right to property
मालमत्तेचा अधिकार

C. Right to freedom of expression
भाषण स्वातंत्र्याचा अधिकार

D. Right against exploitation
शोषणाविरुद्धचा अधिकार

Q2) Write a short note on (Any Three) (15) टिपा लिहा. (कोणत्याही तीन) (१५) **[15]**

a. 1) Fundamental duties of Indian citizens. **[15]**
१) भारतीय नागरिकांची मूलभूत कर्तव्य
2) Right to freedom.
२) स्वातंत्र्याचा अधिकार
3) Prime minister of India.
३) भारताचा पंतप्रधान
4) Judicial Review in India.
४) भारतातील न्यायालयीन पुनर्विलोकन
5) Vice -President
५) उपराष्ट्रपती

Q3) Give answer to the following questions. (Any Two) **[20]**
(20)
पुढील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)
(२०)

a. 1) Explain the main characteristics of the Indian constitution. **[20]**

P.T.O.

447618

१) भारतीय राज्यघटनेची ठळक वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

2) Explain the Power and Functions of the President of India.

२) भारताच्या राष्ट्रपतीचे अधिकार व कार्य स्पष्ट करा.

3) Explain the Power and Functions of the Supreme Court.

३) सर्वोच्च न्यायालयाचे अधिकार व कार्य स्पष्ट करा.

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -

This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.

सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

1] (388) B. A.(Semester) (49154) POLITICAL SCIENCE PAPER II Part 1 SEM 2

2] (3129) B.A. (C.B.C.S) (71277) POLITICAL SCIENCE II DSC-B18 Part 1 SEM 2

3] (3140) B.A. (C.B.C.S) (NEP-2020) (88383) POLITICAL SCIENCE II DSC-B18 Part 1 SEM 2

4] (388) B. A.(Semester) (61246) POLITICAL SCIENCE PAPER II Part 1 SEM 2

44761

Seat No.

MAR_APR 2025 SUMMER EXAMINATION

11669 Bachelor of Arts NEP 2.0
Sub. Name: Political Science-Indian Constitution
Sub. Code: 107224

Day and Date: MAY ,05-05-2025 **Total Marks: 80**
Time: 02:30 PM To 05:30 PM

Instructions: **1. All questions are compulsory**
2. Figures to the right indicate full marks

44319

Q1) Complete the following sentences by choosing correct alternatives. रिकाम्या जागी योग्य पर्याय निवडून विधाने पूर्ण करा. **[20]**

i. Montagu -Chemlsford reform act was passed in year……….?
मॉटेग्यू -चेम्सफोर्ड सुधारणा कायदा……….या वर्षी मंजूर करण्यात आला ?
A. 1905 १९०५
B. 1909 १९०९
C. 1919 १९१९
D. 1925 १९२५

ii. The Constitution of India adopted a…………system of government?
भारतीय राज्यघटनेने…………शासन पद्धतीचा स्वीकार केला आहे ?
A. Presidential अध्यक्षीय
B. Parliamentary संसदीय
C. Dictatorship हुकूमशाही
D. Communist कम्युनिस्ट

iii. The implementation of the Indian constitution begin on…………?
भारतीय राज्यघटनेची अंमलबजावणी ……….. या दिवशी सुरू झाली ?
A. January 26,1942
२६ जानेवारी १९४२
B. January 26,1947
२६ जानेवारी १९४७
C. January 26,1950
२६ जानेवारी १९५०
D. January 26,1952
२६ जानेवारी १९५२

iv. The right to……….. is given in article 19 to 22 of the Constitution of India?
भारतीय राज्यघटनेच्या कलम 19 ते 22 मध्ये…………. अधिकार दिलेला आहे ?
A. Right to Equality
समतेचा अधिकार
B. Right to Liberty
स्वातंत्र्याचा अधिकार

C. Right against exploitation
शोषणाविरुद्धचा अधिकार
D. Right to freedom of Religion
धार्मिक स्वातंत्र्याचा अधिकार

v. ....Fundamentl Duties have been given in the Constitution of India?
भारतीय राज्यघटनेत........... मूलभूत कर्तव्ये देण्यात आली आहेत ?
A. 09 ०९
B. 10 १०
C. 11 ११
D. 12 १२

vi. Section...........of the Indian Constitution provides for the amendment of the Constitution?
भारतीय राज्यघटनेच्या कलम.......... मध्ये घटनादुरुस्तीची तरतूद केलेली आहे ?
A. 360 ३६०
B. 363 ३६३
C. 366 ३६६
D. 368 ३६८

vii. There are.......... Constituent states in the Indian Federation?
भारतीय संघराज्यात.......... घटक राज्ये आहेत ?
A. 14 १४
B. 18 १८
C. 24 २४
D. 28 २८

viii. The President of India can declare........... Emergency under article 352 ?
भारताचे राष्ट्रपती 352व्या कलमान्वये............. आणीबाणी घोषित करू शकतात ?
A. National राष्ट्रीय
B. State राज्य
C. Financial आर्थिक
D. None of these यापैकी नाही

ix. Defence, Railway, Bank, Insurance these subjects are in the........... list?
संरक्षण, रेल्वे ,बँक, विमा हे विषय............ सुचीतील आहेत ?
A. Union list केंद्र सूची
B. State list राज्य सूची
C. Concurrent list सामाईक सूची
D. None of these यापैकी नाही

x. .... said that the"India is a Quasi Federal State"?
"भारत हे अर्ध संघराज्य आहे"असे.........यांनी म्हटले आहे ?
A. Mickel Stuart मायकेल स्टुअर्ट
B. K.C.Wheare के.सी.व्हिअर
C. Herold Laski हेरॉल्ड लास्की

44319

D. None of these यापैकी नाही

Q2) Write short notes (any four). टिपा लिहा (कोणत्याही चार). **[20]**

a. Provisions of the act-1909.
1909 च्या कायद्यातील तरतुदी.

b. Right to Freedom of Religion.
धार्मिक स्वातंत्र्याचा अधिकार.

c. Fundamental Duties.
मूलभूत कर्तव्ये.

d. National Emergency .
राष्ट्रीय आणीबाणी.

e. Importance of Constitutional Amendment .
राज्यघटना दुरुस्ती चे महत्व.

f. State List.
राज्य सूची.

Q3) Write answers to the following questions (any two). **[20]**
खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन).

a. Explain the Preamble of the Constitution of India?
भारतीय राज्यघटनेची उद्देशपत्रिका स्पष्ट करा ?

b. Discuss , “The Right to Freedom"in the Indian Constitution?
भारतीय राज्यघटनेतील स्वातंत्र्याच्या अधिकाराची चर्चा करा ?

c. Explain the powers and functions of the Election Commission of India?
भारताच्या निवडणूक आयोगाचे अधिकार व कार्ये स्पष्ट करा ?

d. Explain the characteristics of the Indian federal system?
भारतीय संघराज्य व्यवस्थेची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा ?

Q4) Write detailed answer to the following questions (any one). **[20]**
खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा (कोणताही एक).

a. Explain the sailent features of the Constitution of India?
भारतीय राज्यघटनेची ठळक वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा ?

b. Discuss the legislative, administrative and financial relations between the Centre and State?
केंद्र आणि राज्य यांच्यातील कायदेविषयक, प्रशासकीय आणि आर्थिक संबंधांची चर्चा करा ?

44319

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -
This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.
सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

1] (11669) Bachelor of Arts NEP 2.0 (107224) Political Science-Indian Constitution Part 1 SEM 1

44319

Seat No.

MAR_APR 2025 SUMMER EXAMINATION
11669 Bachelor of Arts NEP 2.0
Sub. Name: Political Science-Indian Goverment
Sub. Code: 110088

Day and Date: MAY ,05-05-2025 **Total Marks: 80**
Time: 10:30 AM To 01:30 PM

Instructions: **1. All questions are compulsory**
2. Figures to the right indicate full marks

Q1) Complete the following sentences by choosing correct alternatives.? रिकाम्या जागी योग्य पर्याय निवडून विधाने पूर्ण करा ? **[20]**

i. …………years should the candidate have to be full of age to contest the Lok Sabha elections?
लोकसभेची निवडणूक लढविण्यासाठी उमेदवाराचे वय…………… पूर्ण असावे लागते ?
A. 18 years १८ वर्ष
B. 21 years २१ वर्ष
C. 25 years २५ वर्ष
D. 30 years ३० वर्ष

ii. …………..are currently speaker of the Lok Sabha?
सध्या लोकसभेचे सभापती ……………हे आहेत ?
A. Meera Kumar मीराकुमार
B. Sumitra Mahajan सुमित्रा महाजन
C. Om Birla ओम बिर्ला
D. P.A.Sangama पी.ए. संगमा

iii. ………….. is the permanent house of the Indian Parliament?
भारतीय संसदेचे……………हे सभागृह स्थायी सभागृह आहे ?
A. Rajya Sabha राज्यसभा
B. Lok Sabha लोकसभा
C. Legislative Assembly विधान सभा
D. Legislative Council विधान परिषद

iv. ………….. is the condition of age to the contest of Presidential Election?
राष्ट्रपती पदाची निवडणूक लढविण्यासाठी वयाची अट…………. वर्ष आहे ?
A. 25 years २५ वर्ष
B. 30 years ३० वर्ष
C. 35 years ३५ वर्ष
D. 40 years ४० वर्ष

v. …………is the ex officio speaker of Rajya Sabha?
राज्यसभेचे पदसिद्ध अध्यक्ष…………. असतात ?

74531

A. President of India भारताचे राष्ट्रपती
B. Vice President of India भारताचे उपराष्ट्रपती
C. Prime Minister of India भारताचे पंतप्रधान
D. None of these यापैकी नाही

vi. ……….. is the Prime Minister of India right now?
सध्या भारताचे पंतप्रधान………… आहेत ?
A. Narendra Modi नरेंद्र मोदी
B. Amit Shah अमित शहा
C. Rahul Gandhi राहुल गांधी
D. Nitin Gadkari नितीन गडकरी

vii. ………….appoints the judges in the Supreme Court?
सर्वोच्च न्यायालयातील न्यायाधीशांची नेमणूक………… करतात ?
A. President of India भारताचे राष्ट्रपती
B. Vice President of India भारताचे उपराष्ट्रपती
C. Prime Minister of India भारताचे पंतप्रधान
D. Loksabha Speaker लोकसभा सभापती

viii. ……………years should be serve as a judge in the High Court to become a judge in the Supreme Court?
सर्वोच्च न्यायालयात न्यायाधीश होण्यासाठी उच्च न्यायालयात …………वर्ष न्यायाधीश पदी काम केले पाहिजे ?
A. 3 years ०३ वर्ष
B. 5 years ०५ वर्ष
C. 7 years ०७ वर्ष
D. 10 years १० वर्ष………

ix. ………….. party system is in India?
भारतात …………पक्ष पद्धती आहे ?
A. Single party system एक पक्ष पद्धती
B. Dual party system द्विपक्ष पद्धती
C. Multi party system बहुपक्ष पद्धती
D. None of these यापैकी नाही

x. ………… Is the following is not a national political party?
खालीलपैकी……………राष्ट्रीय राजकीय पक्ष नाही ?
A. Indian National Congress
भारतीय राष्ट्रीय काँग्रेस
B. Bhartiya Janata Party
भारतीय जनता पक्ष
C. Aam Aadami Party
आम आदमी पक्ष
D. Shivsena शिवसेना

Q2) Write short notes (any four). टिपा लिहा (कोणत्याही चार). **[20]**

741531

a. Lok Sabha Speaker.
लोकसभा सभापती.

b. Adjournment Motion.
स्थगन प्रस्ताव.

c. Vice President of India.
भारताचे उपराष्ट्रपती.

d. Characteristics of Council of Ministers.
मंत्रिमंडळाची वैशिष्ट्ये.

e. Qualification of Supreme Court Judge.
सर्वोच्च न्यायालयाच्या न्यायाधीशांची पात्रता.

f. Indian National Congress.
भारतीय राष्ट्रीय काँग्रेस

Q3) Write answers to the following questions (any two). **[20]**
खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन).

a. Explain the powers and functions of Lok Sabha?
लोकसभेचे अधिकार व कार्ये स्पष्ट करा ?

b. Explain the powers and functions of the Prime Minister of India?
भारताच्या पंतप्रधानांचे अधिकार व कार्ये स्पष्ट करा ?

c. Discuss the concept of Judicial Activism?
न्यायालयीन सक्रियतेच्या संकल्पनेची चर्चा करा ?

d. Discuss the Coalition Politics in India?
भारतातील आघाडी सरकारच्या राजकारणाची चर्चा करा ?

Q4) Write detailed answer to the following questions (any one). **[20]**
खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा (कोणताही एक).

a. Explain the powers and functions of the President of India?
भारताच्या राष्ट्रपतींचे अधिकार व कार्ये स्पष्ट करा ?

b. Explain the structure,power and functions of Supreme Court of India?
भारताच्या सर्वोच्च न्यायालयाची रचना, अधिकार व कार्ये स्पष्ट करा ?

74531

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -
This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.
सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

1] (11669) Bachelor of Arts NEP 2.0 (110088) Political Science-Indian Goverment Part 1 SEM 2

741531

Seat No.

Total No. of Pages : 3

MAR_APR 2025 SUMMER EXAMINATION

11669 Bachelor of Arts NEP 2.0

Sub. Name: Samachar Lekhan

Sub. Code: 110103

Day and Date: APRIL ,22-04-2025 **Total Marks: 40**

Time: 10:30 AM To 12:00 PM

Instructions: **1. All questions are compulsory**
2. Figures to the right indicate full marks

96471

Q1) A. प्रश्न 1 अ) निम्नलिखित वाक्यों के नीचे दिए गए विकल्पों में से सही विकल्प चुनिए। **[6]**

i. समाचार शब्द अंग्रेजी के ----------------का हिंदी अनुवाद है।

A. अ) NEW

B. ब) NEWLY

C. क) NEWS

D. ड) NORTH

ii. अखबार की ताकत बंदूक से भी खतरनाक होती है यह कथन ------------का है।

A. अ) अकबर इलाहाबादी

B. ब) नेपोलियन बोनापार्ट

C. क) रूसो

D. ड) अब्राहम लिंकन

iii. समाचार का पर्यायवाची शब्द --------------है।

A. अ) वृतांत

B. ब) सूचना

C. क) खबर

D. ड) उपर्युक्त सभी

iv. समाचार लेखन एक ---------------कला है।

A. अ) विशिष्ट

B. ब) सामान्य

C. क) असामान्य

D. ड) साधारण

v. छात्रों के सर्वांगीण विकास के उद्देश्य से ----------------समारोहों का आयोजन किया जाता है।

A. अ) सामाजिक

B. ब) धार्मिक

C. क) महाविद्यालयीन

D. ड) कार्यालयीन

vi. समाचार लेखन -----------पद्धति से लिखना चाहिए।

A. अ) क्रमबद्ध

B. ब) सामान्य

C. क) असामान्य

D. ड) साधारण

B. आ) निम्नलिखित वाक्यों के नीचे दिए गए विकल्पों में से सही विकल्प चुनकर रिक्त स्थानों की पूर्ति कीजिए। **[4]**

i. नवीनता -------------का अनिवार्य तत्व है।

A. अ) समाचार

B. ब) कविता

C. क) उपन्यास

D. ड) रिपोर्ताज

ii. साक्षात्कार को ------------------भी कहा जाता है।

A. अ) सम्मेलन

B. ब) भेंटवार्ता

C. क) कॉंफ्रेस

D. ड) अनुवर्तन

iii. प्राकृतिक आपदाओं के प्रकार ------------------हैं।

A. अ) एक

B. ब) दो

C. क) तीन

D. ड) चार

iv. खेल से संबंधित घटनाओं का वर्णन -------------समाचार लेखन में किया जाता है।

A. अ) कृषि

B. ब) प्राकृतिक

C. क) क्रीडा

D. ड) महाविद्यालयीन

Q2) प्रश्न 2 निम्नलिखित में से किन्ही दो लघुत्तरी प्रश्नों के उत्तर 150 से 200 शब्दों में लिखिए. **[10]**

a. अ) समाचार का स्वरूप स्पष्ट कीजिए। **[10]**

ब) समाचार का महत्व बताइए।

क) सामाजिक समारोह समाचार लेखन की विशेषताएँ लिखिए।

ड) क्रीडा समारोह का स्वरूप बताइए।

964741

Q3) प्रश्न 3 निम्नलिखित मे से किसी एक दीर्घोत्तरी प्रश्न का उत्तर 600 से 800 शब्दों मे लिखिए। **[20]**

अ) समाचार के मूल तत्वों पर प्रकाश डालिए।

ब) जनता महाविद्यालय में संपन्न 'हिंदी दिन' समारोह का समाचार लेखन कीजिए।

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -

This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.

सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

1] (11669) Bachelor of Arts NEP 2.0 (110103) Samachar Lekhan Part 1 SEM 2

964741

Seat No.

Total No. of Pages : 3

MAR_APR 2025 SUMMER EXAMINATION

11669 Bachelor of Arts NEP 2.0
Sub. Name: SOCIOLOGY II DSC- B16
Sub. Code: 61244/71275/88381

Day and Date: MAY ,09-05-2025 **Total Marks: 40**

Time: 02.30 PM To 04:00 PM

Instructions: **1. All questions are compulsory**
2. Figures to the right indicate full marks

724766

Q1) Complete the following sentences choosing the correct alternative. योग्य पर्याय निवडून खालील विधाने पूर्ण करा. **[5]**

i. The act of acquiring knowledge is the essence of culture.
ज्ञान आत्मसात करण्याची क्रिया हे संस्कृतीचे .... मुलतत्व आहे.

A. Cognitive बोधात्मक
B. Prescriptive नियमानात्मक
C. Devotional श्रद्धात्मक
D. Evaluative मूल्यात्मक

ii. Socialization is an ongoing process.
समाजीकरण ही एक .... चालणारी प्रक्रिया आहे.

A. Continuous निरंतर
B. Short term अल्पकाळ
C. Personal व्यक्तिगत
D. Period कालखंड

iii. The second stage of social causation is ....
समाजीकरणाची दुसरी अवस्था .... ही आहे.

A. Adolescent पौगंडावस्था
B. Oral stage मौखिक अवस्था
C. Oedipal stage इडीपलावस्था
D. Anal stage गुदा अवस्था

iv. .... It is an instrument of formal control.
.... हे औपचारिक नियंत्रणाचे साधन आहे.

A. Family कुटूंब
B. Custom प्रथा
C. Police पोलीस
D. Tradition परंपरा

v. Change in the structure of society means social transformation" is defined by ....
"समाज रचनेतील बदल म्हणजे सामाजिक परिवर्तन होय" ही व्याख्या ...... यांनी केली आहे.

P.T.O.

A. Edward Tyler एडवर्ड टायलर
B. Harry Johnson हॅरी जॉन्सन
C. Mack Iver मॅकआयव्हर
D. Dr. Irawati Curve डॉ. इरावती कर्वे

Q2) Write short notes on any three of the following. खालीलपैकी कोणत्याही तीन टिपा लिहा. **[15]**

a. Meaning of culture संस्कृतीचा अर्थ

b. Meaning of socialization समाजीकरणाचा अर्थ

c. Agencies of socialization समाजीकरणाची साधने

d. Function of social control सामाजिक नियंत्रणाची कार्य

e. Obstacles of social change सामाजिक परिवर्तनातील अडथळे

Q3) Write a detailed answer to any one of the following questions. [10]
खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा.

a. Explain the elements of culture by giving the definition of culture
संस्कृतीची व्याख्या सांगून संस्कृतीचे घटक स्पष्ट करा

b. Explain the importance of socialization by giving the definition of socialization.
समाजीकरणाची व्याख्या सांगून समाजीकरणाचे महत्व विशद करा.

Q4) Write a detailed answer to any one of the following questions. [10]
खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा.

a. Explain the meaning of social control and write types of social control.
सामाजिक नियंत्रणाचा अर्थ सांगून सामाजिक नियंत्रणाचे प्रकार लिहा.

b. Explain the characteristics of social change by giving the definition of social change.
सामाजिक परिवर्तनाची व्याख्या सांगून सामाजिक परिवर्तनाची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -
This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.
सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

1] (388) B. A.(Semester) (61244) SOCIOLOGY PAPER II Part 1 SEM 2
2] (3129) B.A. (C.B.C.S) (71275) SOCIOLOGY II DSC- B16 Part 1 SEM 2

72A766

3] (3140) B.A. (C.B.C.S) (NEP-2020) (88381) SOCIOLOGY II DSC- B16 Part 1 SEM 2

724766

QP-4377

Seat No.

Total No. of Pages : 2

MAR_APR 2025 SUMMER EXAMINATION

11669 Bachelor of Arts NEP 2.0
Sub. Name: Urban Local Self Government
Sub. Code: 110110

Day and Date: APRIL ,22-04-2025 **Total Marks: 40**

Time: 10:30 AM To 12:00 PM

Instructions: **1. All questions are compulsory**
2. Figures to the right indicate full marks

224755

Q1) Solve following MCQ. खालील बहुपर्यायी प्रश्न सोडवा . **[10]**

i. The 74th Amendment was related to ,-------------
7४ वी घटनादुरुस्ती ---------------संबंधीत होती.
A. Election Commission निवडणूक आयोग
B. urben Government नागरी स्वराज्य संस्था
C. Women's Commission महिला आयोग
D. Citizenship नागरिकत्व

ii. The political head of a Municipal Corporation is the ……….
महानगरपालिकेचा राजकीय प्रमुख ……. असतो.
A. Commissioner आयुक्त
B. Mayor महापौर
C. Chief Executive Office कार्यकारी अधिकारी
D. Collector जिल्हा अधिकारी

iii. The municipality has administrative authority……….
नगरपालिकाचा प्रशासकीय प्रमुख -------- असतो.
A. Commissioner आयुक्त
B. Executive Office कार्यकारी अधिकारी
C. Collector जिल्हा अधिकारी
D. Mayor महापौर

iv. Maharashtra women have ....reservation in civic self-government institutions.
नागरी स्वराज्य संस्थेत महाराष्ट्रात महिलांना ....आरक्षण आहे.
A. ५०% 50%
B. ३३% 33%
C. ४०% 40%
D. २५% 25%

v. Elections to the Urban Local Government are held by,---------------
नागरी स्वराज्य संस्थेच्या निवडणुका ,,,,,,,,,,,,,,,,घेतात.
A. State Election Commission राज्य निवडणूक आयोग

B. Central Election Commission केंद्रीय निवडणूक आयोग
C. State Government राज्य सरकार
D. Central Government केंद्र सरकार

Q2) Write short notes (two out of four) टीपा लिहा (चार पैकी दोन) **[10]**

a. Mayor महापौर **[5]**

b. Slum Development Programme झोपडपट्टी विकास कार्यक्रम **[5]**

c. Standing Committee स्थायी समिती **[5]**

d. Municipal Executive Officer नगरपालिकेचा कार्यकारी अधिकारी **[5]**

Q3) Write detail answers of following Questions. (two out of four) **[20]**
खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा (चार पैकी दोन)

a. Explain the features of the 74th Amendment? **[10]**
७४ व्या घटना दुरुस्तीची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा ?

b. Explain the functions and powers of the Urban Local Government ? **[10]**
नागरी स्वराज्य संस्थेची कार्य आणि अधिकार स्पष्ट करा ?

c. Explain the structure and function of the municipality? **[10]**
नगरपालिकेची रचना आणि कार्य सांगा ?

d. Discuss the water management program? **[10]**
पाणी व्यवस्थापन कार्यक्रमावर चर्चा करा ?

224755

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -
This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.
सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

1] (11669) Bachelor of Arts NEP 2.0 (110110) Urban Local Self Government Part 1 SEM 2

QP-4371

Seat No.

Total No. of Pages : 2

MAR_APR 2025 SUMMER EXAMINATION

11669 Bachelor of Arts NEP 2.0

Sub. Name: Vyaktimatva Vikas V Bhashik Kaushlya

Sub. Code: 110102

Day and Date: APRIL ,22-04-2025 **Total Marks: 40**

Time: 10:30 AM To 12:00 PM

Instructions: **1. All questions are compulsory**
2. Figures to the right indicate full marks

Special Inst.: **१. सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक.**
२. उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

431855

Q1) योग्य पर्याय निवडा. **[10]**

i. योग्य क्रमाने अक्षरे, शब्द, वाक्य वाचन, अर्थनिर्णयन आणि अचूक अर्थबोध ही प्रक्रियेला काय म्हणतात ?

A. लेखन कौशल्य
B. वाचन कौशल्य
C. संवाद कौशल्य
D. श्रवण कौशल्य

ii. आवाजात योग्य ते चढ उतार करत तसेच मजकुरातील भाव उच्चारातून व्यक्त करत वाचन करणे म्हणजे कोणते वाचन ?

A. मुकवाचन
B. आकलन
C. प्रकट वाचन
D. श्रवण

iii. सुंदर हस्ताक्षर हा कशाचा पाया आहे ?

A. वक्तृत्वाचा
B. भाषणाचा
C. वाचनाचा
D. सुलेखनाचा

iv. कथा सांगण्याची किंवा लिहिण्याची क्रिया , जिथे कथाकार आणि श्रोता यांच्यात संवाद साधला जातो या प्रक्रियेला काय म्हणतात ?

A. लेखन
B. वाचन
C. भाषण
D. कथाकथन

v. अनुदिनीची (ब्लॉग लेखन) सुरुवात केव्हा झाली ?

A. १९९४
B. २०००

C. २०१४
D. १९९५

Q2) लघुत्तरी प्रश्न (चार पैकी दोन) **[10]**

1. कथाकथनाचे महत्व थोडक्यात स्पष्ट करा.
2. वैचारिक लेखनाचे स्वरूप विशद करा.
3. ब्लॉग लेखनाचे महत्व स्पष्ट करा .
4. अभिवाचनाचे प्रकार थोडक्यात लिहा .

Q3) दीर्घोत्तरी प्रश्न (दोन पैकी एक) **[20]**

१ . वाचन कौशल्याचे स्वरूप सांगून वाचनाचे प्रकार स्पष्ट करा.
२. लेखन कौशल्य विकासाचे घटक सविस्तर लिहा .

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -
This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.
सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

1] (11669) Bachelor of Arts NEP 2.0 (110102) Vyaktimatva Vikas V Bhashik Kaushlya Part 1 SEM 2

431855

Seat No.

MAR_APR 2025 SUMMER EXAMINATION

2354 Bachelor of Science
Sub. Name: Chemistry Paper III & IV
Sub. Code: 59683/90225/90225/72844

Day and Date: JUNE ,04-06-2025 **Total Marks: 40**
Time: 10:30 AM To 12:00 PM

Instructions:
1. **All questions are compulsory**
2. **Draw neat labelled diagrams wherever necessary**
3. **Figures to the right indicate full marks**
4. **Use of Scientific calculator is allowed**

525143

Q1) Choose the most correct alternative for each of the following and rewrite the sentences. **[8]**

i. Conductance is the reciprocal of . . . . . .
A. conductivity
B. specific resistance
C. resistance
D. refractivity

ii. Ebonite is an example of . . . . .
A. conductor
B. insulator
C. electrolyte
D. electrolysis

iii. The shape of liquid droplets is spherical due to. . . . .
A. dipole moment
B. surface tension
C. viscosity
D. coefficient of viscosity

iv. If one of the reactants in a bimolecular reaction is present in large excess, the reaction becomes kinetically of . . . . . .
A. second order
B. third order
C. first order
D. fifth order

v. . . . . . . of first order reaction is independent of initial concentration of the reactant.
A. product
B. half-life time

C. rate
D. speed

vi. The process that does not occur of its own accord is called . . . . . . process.
A. adiabatic
B. isothermal
C. spontaneous
D. non-spontaneous

vii. Entropy of universe tends towards . . . . . .
A. maximum
B. minimum
C. zero
D. less than zero

viii. Mantissa is the . . . . . part of logarithm.
A. integer
B. decimal
C. integral
D. important

Q2) Attempt any two of the following. [16]

a. Give the various statements of the first law of thermodynamics and discuss its limitations.

b. Derive the equation for rate constant of a second order reaction with equal initial concentration of reactants.

c. What is the viscosity of liquid? Describe a method of determination of coefficient of viscosity by Ostwald's viscometer.

Q3) Attempt any four of the followings. **[16]**

a. What is integration? Give any four rules of integration.

b. Distinguish between order and molecularity of a reaction.

c. If the molecular conductivity of LiCl in 10^{-2}M solution is 93.2 Scm^2mol^{-1}, Calculate its specific conductivity.

d. Compare the thermal efficiencies of heat engines operating with (i) steam between 403 K and 313K and (ii) mercury vapour between 648 K and 318 K.

e. Explain the term surface tension of a liquid.

f. Write a note on equivalent conductance at infinite dilution.

525143

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -
This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.
सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

1] (2354) B.Sc. CBCS (NEP 2020) (90225) Chemistry Paper III & IV Part 1 SEM 2
2] (286) B.Sc.(Sem.) (59683) Chemistry Paper III & IV Part 1 SEM 2
3] (2324) B.Sc. (CBCS) (72844) Chemistry Paper III&IV Part 1 SEM 2

525143

QP-5425

Seat No.

Total No. of Pages : 3

MAR_APR 2025 SUMMER EXAMINATION

11669 Bachelor of Arts NEP 2.0
Sub. Name: Economics-V DSC-D33
Sub. Code: 55069/73461/93502/62377/78861

Day and Date: MAY ,06-05-2025 **Total Marks: 40**

Time: 02.30 PM To 04:00 PM

Instructions: **1. All questions are compulsory**
2. Draw neat labelled diagrams wherever necessary
3. Figures to the right indicate full marks

14834б

Q1) Complete the following sentences by choosing appropriate alternatives. योग्य पर्याय निवडून खालील विधाने पूर्ण करा. **[5]**

i. **Finance Minister of India first introduces finance bill in the ------------.**
भारताचे अर्थमंत्री अर्थविधेयक प्रथम -------- मांडतात.

A. **राज्यसभेत**
Rajyasabha

B. **लोकसभेत**
Loksabha

C. **विधानसभेत**
Vidhansabha

D. **विधानपरिषदेत**
Vidhanparishad

ii. **According to Dr. Dalton, public finance is a subject on the border line between economics and ----------.**
डॉ. डाल्टन यांच्या मते सार्वजनिक आय-व्यय हा अर्थशास्त्र आणि -------यांच्या सीमारेषेवरील विषय आहे.

A. **History / इतिहास**

B. **Sociology/ समाजशास्त्र**

C. **Political Science / राज्यशास्त्र**

D. **Moral Science/ नीतिशास्त्र**

iii. **Indirect taxes are generally imposed on -------------.**
अप्रत्यक्ष कर हे प्रामुख्याने ---------- आकरले जातात.

A. **Goods and service**
वस्तू व सेवावर

B. **Income**
उत्पन्नावर

C. **Capital gains**
भांडवली नफ्यावर

D. **Expenditure**
खर्चावर

iv. **According to Prof. Hawtray, trade cycles is purely ------------ phenomenon.**
प्रा. हॉट्रे यांच्या मते व्यापार चक्र ही पूर्णपणे ---------- घटना आहे.

A. **Social**
सामाजिक
B. **National**
राष्ट्रीय
C. **Monetary**
चलनजन्य
D. **Political**
राजकीय

v. **In the period of depression, government should follow -------- budget.**
चलनघटीच्या/मंदीच्या काळात सरकारने ------------- अंदाजपत्रक मांडावे.

A. **Deficit**
तुटीचे
B. **Surplus**
शिल्लकीचे
C. **Balanced**
समतोल
D. **Zero based**
शून्याधारित

Q2) Write short notes. (Any three) टिपा लिहा. (कोणतेही तीन) **[15]**

a. **Nature of Public Finance**
सार्वजनिक आय-व्ययाचे स्वरूप

b. **Features of trade cycles**
व्यापारी चक्राची वैशिष्टे

c. **Principle of Maximum Social Advantage**
महत्तम सामाजिक लाभ-तत्व

d. **Objectives of budgets**
अंदाजपत्रकाची उद्‌दिष्टे

e. **Merits of Direct taxes**
प्रत्यक्ष कराचे गुण

Q3) Write detail answers on any two of the following questions. **[20]**
खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा.

a. **Explain the Trade Cycle theory of Prof. Schumpeter**

14834б

प्रा. शुम्पीटर यांचा व्यापारचक्राचा सिद्धांत सविस्तर स्पष्ट करा.

b. Suggest various measures to control inflation.
भाववाढ नियंत्रणाचे विविध उपाय सुचवा.

c. State the internal sources of public debt of Union Government.
केंद्रं सरकारच्या सार्वजनिक कर्जाचे अंतर्गत मार्ग/साधने विषद करा.

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -
This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.
सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

1] (388) B. A.(Semester) (55069) ECONOMICS PAPER V Part 2 SEM 4
2] (388) B. A.(Semester) (62377) ECONOMICS PAPER V Part 2 SEM 4
3] (3140) B.A. (C.B.C.S) (NEP-2020) (93502) Economics-V DSC-D33 Part 2 SEM 4
4] (388) B. A.(Semester) (78861) Economics-V DSC-D33 Part 2 SEM 4
5] (3129) B.A. (C.B.C.S) (73461) Economics-V DSC-D33 Part 2 SEM 4

148346

QP-5440

Seat No.

Total No. of Pages : 4

MAR_APR 2025 SUMMER EXAMINATION

11669 Bachelor of Arts NEP 2.0

Sub. Name: Sociology-Changing Nature of Social Institution

Sub. Code: 110090

Day and Date: MAY ,07-05-2025 **Total Marks: 80**

Time: 10:30 AM To 01:30 PM

Instructions: **1. All questions are compulsory**
2. Figures to the right indicate full marks

231882

Q1) Multiple choice questions. बहुपर्यायी प्रश्न **[20]**

i. सामाजिक संस्थांचे स्वरूप समाजानुरूप..... असते.
The nature of social institution is……. according to society.

A. अस्थिर
Unstable

B. एकात्म
Integral

C. भिन्न
Different

D. एकसारखे
Alike

ii. सामाजिक संस्थांची निर्मिती ……होत असते.
The creation of social institutions is…..

A. वेगाने
Rapidly

B. अनियोजितपणे
Unplanned

C. योजनापूर्वक
Planned

D. तात्पुरती
Temporarily

iii. “History of Human Marriage”हा ग्रंथ ……..यांनी लिहिला.
The book “History of Human Marriage” is written by……

A. इ. ए. होबेल
E. A. Hoebel

B. रॉबर्ट लोई
Robert Lowie

C. एडवर्ड वेस्टरमार्क
Edward Westermarck

D. सम्नर व केल्लर

Summner & Keller

iv. विवाह ही एक..... संस्था आहे.
Marriage is a....... institution
A. सामाजिक
Social
B. धार्मिक
Religious
C. सांस्कृतिक
Cultural
D. ऐच्छिक
Optional

v. आधुनिक काळात विवाह संस्थेतून कोणत्या प्रकारच्या कुटुंबाची निर्मिती होऊ लागली आहे.
What type of family is being created from the institution of marriage in modern time.
A. संयुक्त कुटुंब
Joint family
B. मातृप्रधान कुटुंब
Matrirchalal family
C. अविभक्त कुटुंब
Undivided family
D. विभक्त कुटुंब
Nuclear family

vi. व्यक्तिमत्व विकासाचे पहिले केंद्र म्हणजे.... होय.
The first centre of personality development is the......
A. शाळा
School
B. समाज माध्यमे
Social media
C. कुटुंब
Family
D. शेजार
Neighbourhood

vii. कुटुंबाचे परंपरागत महत्त्वाचे कार्य कोणते ?
What is the important traditional function of the family
A. श्रमविभाजन
Division of labour
B. जैविक कार्य
Biological function
C. मानसिक कार्य
Psychological function
D. सामाजिक कार्य

231882

Social function

viii. "समाज परिवर्तनाचे हुकमी हत्यार म्हणजे शिक्षण होय" असे कोणी म्हटले ?
Who Said "Education is the ultimate weapon for social change."
A. महात्मा गांधी
Mahatma Gandhi
B. महात्मा फुले
Mahatma Phule
C. राधाकृष्णन
Radhakrishnan
D. विवेकानंद.
Vivekananda

ix. धर्मनिरपेक्षता हे राष्ट्रीय मूल्य रुजवण्याचे कार्य.... मुळे शक्य होत आहे.
Secularism is national value that is being installed through.....
A. शिक्षण
education
B. कुटुंब
family
C. धर्म
religion
D. राजकीय व्यवस्था
political system

x. समाजात आज परिवर्तनाचे काम.... ..ही संस्था करत आहे.
.........Institution is working to change in society.
A. कुटुंब
family
B. धर्म
religion
C. शिक्षण
education
D. राज्य
state

Q2) Write short note [any four out of six] टिपा लिहा. (सहापैकी कोणत्याही चार) **[20]**

a. सामाजिक संस्थांचे महत्त्व
Importance of social Institutions

b. सामाजिक संस्थेचे वैशिष्ट्य: प्रतीके
Characteristic of social Institution: symbol

c. विवाह संस्थेची वैशिष्ट्ये
Characteristics of marriage Institution

231882

d. कुटुंबाची मूलभूत वैशिष्ट्ये
Basic characteristics of family

e. कुटुंबाचे जैविक कार्य
Biological functions of family

f. शिक्षण संस्थेचे स्वरूप
Nature of Education Institution

Q3) Short questions [any two out of four] **[20]**
लघुत्तरी प्रश्न (चार पैकी कोणतेही दोन)

a. सामाजिक संस्थातील परिवर्तनाची मूलतत्त्वे स्पष्ट करा.
Explain the elements of change in social institution

b. विवाह संस्थेचे महत्त्व विशद करा.
Elucidate the importance of marriage Institution

c. कुटुंब संस्थेचे बदलते स्वरूप थोडक्यात स्पष्ट करा.
Briefly explain the changing nature of the family institution

d. शिक्षण संस्थेची व्याख्या स्पष्ट करून त्याची वैशिष्ट्ये लिहा.
Write definition of Education institution and explain its characteristic

Q4) Long questions.[any one out of two] **[20]**
दीर्घोत्तरी प्रश्न. (दोन पैकी कोणताही एक)

a. विवाह संस्थेचे बदलते स्वरूप स्पष्ट करा.
Explain the changing nature of marriage institution

b. शिक्षण संस्थेचे महत्त्व विशद करा.
Elucidate the importance of education institution

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -
This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.
सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

1] (11669) Bachelor of Arts NEP 2.0 (110090) Sociology-Changing Nature of Social Institution Part 1 SEM 2

231882